

SREČNO

Celje - skladišče

D-Per

539/1973

1119731270,5

COBISS o

OSREDNJA KNJ. CELJE

GLASILO
ZASAVSKIH PREMGOVNIKOV
TRBOVLJE

LETO IX.
OKTOBER 1973

ŠTEV. 5

Problematika odpiranja novih zmogljivosti v jami Kotredež

Osrednji delavski svet ZPT je na svojem 21. zasedanju, dne 3. oktobra 1973, obširno obravnaval problematiko odpiranja novih slojišč premoga v jami Kotredež, pod 6. obzorjem. Poročevalec o projektu odpiranja, je bil direktor sektorja tehnične priprave ZPT Rudi Šikovec, dipl. inž. rud., kjer so ta projekt tudi izdelali.

Poročevalec je obrazložil projekt odpiranja novih zmogljivosti pod 6. obzorjem jame Kotredež, po tehniški in ekonomski strani, obrazložil pa je tudi ekonomiko vlaganj in posledic vlaganj v jamo Kotredež ter prebral poročilo Toneta Hrena, dipl. oec., sodelavca Biroja za operacijske in tržne raziskave iz Ljubljane, ki je izdelal izračun rentabilnosti investicij in ekonomiko vlaganj v jamo Kotredež. Rezerve premoga v jami Kotredež znašajo, po sedanjih ugotovitvah, skupno 2,375.000 ton (preračunano na separirani premog). Da bi odprli te rezerve, je bilo izdelanih več projektov oziroma več variant. Vse te so imele namen, da bi tako po tehniški, tehnološki kot tudi ekonomski strani dosegli najugodnejše rezultate, t.j. največjo možno proizvodnjo, ob čim manjših stroških. Po končani investiciji bi znašala predvidena proizvodnja 1.350 ton/dan oziroma 362.000 ton/letno, večinoma iz odkopov, deloma pa tudi iz pripravljalnih del. Rezerve premoga bi pri predvideni eksploataciji izčrpa-

li v 6,5 letih. Po projektu so predvidene naslednje storitve: jamska 3,1 ton/delavnik, obratna 2,7 ton/delavnik (brez uslužbencev). Skupno število zaposlenih se ne bi znižalo.

Celokupna sredstva, potrebna za odpiranje zalog premoga od 6. do 8. obzorja jame Kotredež znašajo skup. 50,933.290,00 din. Od tega zneska pa bi šlo za: rudarsko-gradbene objekte 18,556.650,00 din (36,4%), za zunanje objekte 990.000,00 din (1,9%), za opremo na odkopnih poljih 22,633.00,00 din (44,5%), za opremo objektov na odkopih 6,091.690,00 din (11,9%) in za elektro opremo in montažo 2,661.250,00 din (5,3%). Investicijska vlaganja, reducirana na eksploataibilne in separirane rezerve premoga, bi znašala 21,45 din/tono. Dinamika vlaganj bi bila razmeroma ugodna. V prvem letu bi bilo treba zagotoviti sredstva v višini 15%, predvidenih sredstev, v drugem letu 54%, tretje leto nadaljnjih 15%, v četrtem letu 12% in v petem letu 4%. Investicijska vlaganja bi deloma krili z najetimi sredstvi pri

Ljub. banki in s sredstvi sklada za energetiko. Del sredstev v višini 9,567.535,00 din oziroma 31,5% pa bi zagotovila naša delovna organizacija sama kot lastno udeležbo. Investicije bi torej lahko financirali z bančnimi sredstvi v višini kot jih predvideva program iz leta 1971, t.j. 20,805.000,00 din, preostanek pa z lastnimi sredstvi v višini 30,128.000,00 din. Po tem načrtu financiranja bi morali v najugodnejšem primeru zagotoviti v prvih treh letih skupno 22,410.000,00 din lastnih sredstev. V naslednjih dveh letih pa še skupno 9,198.000,00 din za investicije, dodatno pa še sredstva za odplačilo anuitet (letno 5,194.340,00 din).

S proizvodnjo bi pričeli v primeru investicijskih vlaganj pod 6. obzorjem, v tretjem letu investiranja. Do takrat pa bi morali za investicije angažirati amortizacijo jame Kotredež ter prelita sredstva drugih rudnikov. Druga možnost pa je, da bi večji del sredstev od tistih, ki so bila odobrena ZPT pri Ljubljanski banki iz naslova energetike, angažirali za investicije v jamo Kotredež v višini 68,5% vrednosti predvidenih investicijskih vlaganj ali skupno 34,889.000,00 din iz bančnih sredstev in 16,044.000,00 din lastnih sredstev, pod enakimi pogoji, t.j. odplačilno dobo 5 let in 8,5% obrestmi. Tudi pri tej finančni konstrukciji bi morali v posameznih letih zagotoviti lastno udeležbo v letnih zneskih 2,475.000,00 din, 8,706.000,00 din, 2,532.000,00 din, 1,719.000,00 in 701.000,00 din. Pri tej konstrukciji bi v prvih letih pokrili lastno ude-

ležbo z amortizacijo jame Kotredež, vendar z ostankom amortizacije 230.000,00 din letno, kar praktično onemogoča normalno proizvodnjo iz obstoječih zmogljivosti.

Poročilo, ki ga je podal poročevalec na zasedanju osrednjega delavskega sveta, je bilo seveda precej podrobneje in obsežnejše, tako po tehniški, tehnološki kot tudi po ekonomski strani. Navedel je tudi, da so pri izdelavi projekta proučili tudi možnost koncentracije separiranja premoga iz Kotredeža na separaciji v Trbovljah, kar pa je pokazalo v ekonomskem pogledu slabši rezultat. Zato je bil izračun lastne cene izdelan na temelju stroškov separiranja premoga na separaciji v Zagorju.

Celokupni rezultat predvidenih vlaganj v odpiranju slojišč med 6. in 8. obzorjem v jami Kotredež, je negativen, ob upoštevanju dnevne proizvodnje v višini 1.350 ton oziroma 360.000 ton letno.

Lastna cena preseže prodajno ceno za 7,12 din/tono oziroma 2.577.440,00 din letno.

Projekt za odpiranje slojišč v jami Kotredež pod 6. obzorjem, je bil predložen v pregled in oceno — recenzijo, prof. dr. inž. Rudolfu Ahčanu, univerzitetnemu profesorju na rudarskem odseku FNT v Ljubljani, Matiji Cerovcu, dipl. inž. rud., glavnemu republiškem rudarskemu inšpektorju in Samu Čermelju, dipl. inž. rud., direktorju znanstveno-raziskovalnega biroja IBT v Ljubljani. Ekonomski del projekta pa je bil predložen v recenzijo Tonetu Hrenu, dipl. oec., sodelavcu biroja za operacijske in tržne raziskave v Ljubljani. Vsi ti so pripravili, vsak zase, obširno poročilo, nato pa so sestavili na skupnem sestanku, dne 27. septembra 1973 zapisnik, ki vsebuje njihova skupna stališča. Vsebinsko zapisnika recenzijske komisije, kakor tudi zaključke oec. Hrena, posredujemo vsem bralcem našega glasila, v nadaljevanju tega prispevka.

Poročilo, ki je bilo podano na tem zasedanju osrednjega delavskega sveta, je sledila široka razprava, v kateri so sodelovali številni člani osrednjega delavskega sveta in strokovni sodelavci, predstavniki delavskih svetov iz posameznih temeljnih organizacij združenege dela, pa tudi predstavniki družbeno-političnih organizacij. Prebrano je bilo tudi stališče, ki je bilo sprejeto na seji predstavnikov samoupravnih organov družbeno-političnih organizacij ter strokovnih sodelavcev, ki je bila 2. oktobra 1973.

Stališča teh pa vsebujejo povzetek ugotovitev recenzentov tehniškega, tehnološkega in ekonomskega dela projekta, iz katerega je razvidno, da podjetje samo ne more vlagati potrebnih sredstev in da je potrebna širša družbena pomoč, če bi bili pristojni organi za to, da se investicija izvede ob pokritju negativne razlike s subvencioniranjem.

Na temelju sklepa, ki je bil sprejet na zasedanju osrednjega delavskega sveta, je bila poslana 9. oktobra 1973 zelo široka obrazložitev naslednjim naslovnikom: predsedniku republiške skupščine SRS, predsedniku CK ZKS, podpredsedniku republiškega izvršnega sveta, republiškem sekretarju za gospodarstvo, predsedniku republiške gospodarske zbornice, republiškem odboru sindikata delavcev industrije in rudarstva, predsedniku skupščine občine Zagorje, sekretarju revirskega komiteja ZKS ter sekretarju občinskega komiteja ZKS Zagorje. Prepričani smo, da se bo po vsej verjetnosti našla povoljna rešitev za to, da bi lahko pričeli z intenzivnim vlaganjem sredstev v odpiranje slojišč premoga med 6. in 8. obzorjem v jami Kotredež, ob ustreznem pokrivanju razlike med lastno in prodajno ceno premoga, ki bi ga pridobili po končani investiciji.

Na razgovorih, katere smo predlagali vsem naslovnikom, bodo sodelovali poleg predstav-

nikov osrednjega delavskega sveta ZPT tudi predstavniki TOZD rudnik Zagorje.

Vsebina zapisnika o poteku razprave recenzentov tehniškega in tehnološkega dela projekta, kakor tudi zaključki ekonomista Hrena, se glase takole:

Z A P I S N I K

recenzijske razprave dopolnilnega rudarskega projekta »Odpiranje in eksploatacija premoga med 6. in 8. obzorjem v jami Kotredež«, sestavljen dne 27. 9. 1973 na upravi ZPT.

Navzoči: prof. dr. Rudi Ahčan, dipl. inž. rud., Matija Cerovac, dipl. inž. rud., Vladimir Isek, dipl. inž. rud., Samo Čermelj, dipl. inž. rud., Adolf Jermol, dipl. inž. rud., Peter Schneider, dipl. niž. rud., Emil Kohne, dipl. inž. rud., Metod Malovrh, dipl. inž. rud., Anton Bregant, dipl. inž. rud., Rado Ozbič, dipl. inž. rud., Franc Mlinar, dipl. inž. rud.

Po izčrpnih poročilih in vsestranski razpravi je bilo sklenjeno naslednje:

1. recenzenti so mišljenja, da potrjene zaloge premoga od republiškega sekretariata za gospodarstvo SRS, komisije za ugotavljanje rezerv mineralnih surovin pri geološkem zavodu Ljubljana, s stanjem 31. 12. 1971, predstavljajo količinsko približno zaloge, ki jih je projekt z večjimi korekturnimi faktorji upošteval kot so v poročilu. Pri tem so računane zaloge z večjim varnostnim faktorjem. Dalje so recenzenti mnenja, da ni dovoljšnjih dokazov o konfiguraciji premogovega sloja z ozirom na njegovo lego in prostorsko obliko in tudi z ozirom na kvaliteto. Recenzenti priporočajo, da se navedene pomanjkljivosti odpravijo po možnosti pred pričetkom odpiralnih del, vsekakor pa preverjajo v toku odpiralnih del na ustrezen način;

2. recenzenti soglašajo z izbranim načinom odpiranja sloja premoga do 8. obzorja s pomočjo vpadnika in smerne proge H-53 na 8. obzorju. Dalje

smatrajo, da je zaradi izbrane metode dela izdelave vpadnika in smerne proge na predvideni dnevni napredek občutno premajhen, kar v bistvu podaljšuje rok izdelave in zahteva več pomožnih objektov, to pa bistveno podražuje investicije. Zaradi tega recenzenti priporočajo, da se prevzame v izdelavo strojno izdelovanje vpadnika in smerne proge skladno z izkustvi, pridobljenimi na rudniku lignita Velenje.

Ta predlog namreč omogoča spremembo načina odpiranja posameznih odkopnih polj, načina odkopavanja (odpadejo etapne proge, odpade severni vpadnik V-77, spremeni se način transporta, doseže se povečana koncentracija odkopavanja, del opreme, itd.);

3. recenzenti so mnenja, da je odkopna metoda z ozirom na današnje prilike in poznavanje sloja pravilno izbrana, prav tako so tudi parametri odkopne metode, predvsem odkopna višina in način podpiranja, odgovarjajoče izbrani. Podvzeti je ukrepe, da se bo predvsem hitrost dnevnega napredovanja odkopa v večji meri povečala (povečati je število delavcev, zaposlenih na odkopu, adekvatno je mehanizirati nakladanje iz podkopnega dela, ipd.);

4. skladno s povečanjem koncentracije odkopavanja je potrebno rešiti problem odgovarjajočega prezračevanja z ozirom na povečano količino premoga in le-tej odgovarjajočega povečanja CH₄ in CO₂;

5. ostale pripombe recenzentov je smiselno upoštevati pri nadaljnjem projektiranju;

6. recenzenti so mišljenja, da je s tehničnega vidika odpiranje in eksploatacija premoga med 6. in 8. obzorjem jame Kotredež po projektu, ob upoštevanju prejšnjih pripomb in sugestij smotrna, vendar ugotavljajo, da je potrebna še ekonomska ocena, ki je za odločitev merodajna. Rezenzenti, namreč ekonomskega dela projekta, niso dobili na vpogled,

niti ni bil predmet njihove recenzije;

7. ne glede na ekonomsko oceno opozarjajo recenzenti, da bi v primeru, če v naslednjem letu ne bi odpirali zaloga pod 6. obzorjem, bi vse te zaloge premoga ostale za vedno izgubljene, kar bi bilo z ozirom na sedanjo in bližnjo energetske bilanco Slovenije zelo nezaželjeno.

Zgoraj navedene ugotovitve in sklepe sestanka recenzentov in predstavnikov ZPT, so slednji vzeli na znanje.

Rudi Ahčan,
dipl. inž. rud., s. r.

Matija Cerovac,
dipl. inž. rud., s. r.

Vladimir Isek,
dipl. inž. rud., s. r.

Samo Čermelj,
dipl. inž. rud., s. r.

RENTABILNOST INVESTICIJ IN EKONOMIKA POSLOVANJA JAME KOTREDEŽ

Uvodno pojasnilo

Izdelan je projekt investicijskega vlaganja v jamo Kotredež, s čimer bo omogočeno kopanje premoga med 6. in 8. obzorjem. Rudi Šikovec, dipl. inž. rud., je izdelal ob upoštevanju tehničnih rešitev in investicijskega vlaganja, izračun rentabilnosti, datiran z 19. 7. 1973. Že po tem datumu so nastale nekatere spremembe, znani pa so tudi že številnejši podatki za poslovanje v letu 1973, kar omogoča nekoliko podrobnejši vpogled v rentabilnost in ekonomiko poslovanja jame Kotredež.

Izhodišče izračuna

Izhodišče izračuna predstavljajo tehnične rešitve po projektu odpiranja jame Kotredež pod 6. obzorom. Razen tega tvorijo osnovo podatki o obstoječih stroških rudnika Zagorje oziroma jame Kotredež ter separacije Zagorje.

Investicije v odpiranje jame med 6. in 8. obzorom znašajo 50,933.290,00 din, od katerih se

porabi za odpiranje med 6. in 7. obzorom 42,049.640,00 din.

ZAKLJUČKI

1. upošteva je podatke tehnične elaborata glede investicij, storitev in drugih tehnoloških normativov ter podatkov, je poslovni rezultat negativen oziroma pri uporabi amortizacije za odplačila kreditov, ostane le ca. 1,4 milijonov din amortizacije;

2. treba je misliti odnosno pokriti tudi letne anuitete kreditov za stanovanjsko izgradnjo, ki znašajo 882.000,00 din;

3. če bi mogli še toliko znižati amortizacijo, da bi se pokrije tudi anuitete kreditov za stanovanjsko izgradnjo, praktično to že pomeni, da bi ob dokončanem zaprtju jame Kotredež ne imeli nikakršnih sredstev za likvidacijo jame oziroma rudnika. Ko jama preneha z delom, so potrebna določena varovalna dela, s katerimi se povsem odstranijo nevarnosti za kakršnekoli nesreče (zabetoniranje jaškov, itd.);

4. investiranje v odpiranje jame Kotredež izpod 6. obzora za delovno organizacijo ne pomeni nekega donosnega investicijskega vlaganja, pač pa predvsem nadaljevanje tradicije rudarjenja, predvsem pa to pomeni prispevek delovne organizacije k reševanju energetske situacije v SR Sloveniji;

5. osebno menim, da bi bilo potrebno osvetliti problematiko jame Kotredež oziroma njene poglobljanja tudi skozi prizmo slovenske energetske bilance. Znano je namreč, da v mnogih državah neglede na poslovno uspešnost ohranjajo določene primarne energetske kapacitete. Primanjkljaje krije država. Zato menim, da vprašanje poglobljanja jame ni samo problematika Zasavskih premogovnikov, pač pa cele SR Slovenije;

6. kolikor bi odločitev delovne organizacije bila, da se ne investira v jamo Kotredež in s tem že v kratkem času preneha z obratovanjem, nastaja

vprašanje, kaj storiti za delavce jame že čez nekaj let;

7. v izračunu je upoštevano amortiziranje vseh kreditov v času obratovanja jame, kar pa glede na kreditne pogoje ne bo slučaj pri vseh kreditih. To obenem postavlja zahtevo, da jama Kotredež formira toliko sredstev, ki jih prenese na celotno delovno organizacijo, da bo iz le-teh možno pokrivati tudi kasneje vse obveznosti.

Obveznosti iz naslova kreditov za stanovanjsko izgradnjo pa bi morale prevzeti delovne

organizacije, katerih člani so oziroma bodo. Odplačevanje stanovanjskih kreditov je treba reševati torej drugače;

8. v zvezi z izračunom ekonomike poslovanja jame je treba poudariti, da so elementi cene v stalnem gibanju in bi bilo zato koristno stalno spremljanje cen oziroma stroškov, kot tudi realizacije. Osebnih dohodki predstavljajo tako pomemben del v strukturi cene, da je treba predvsem ta element stalno spremljati.

Tone Hren, dipl. oec., s. r.

PROBLEMATIKA skupnega prevoza in možnost uvedbe 3-m³ vozičkov

Postopna modernizacija premogovnikov, to je uvedba samohodnega podporja in v kratkem še dobivalnih strojev na odkopih, nujno terja tudi modernizacijo transporta iz odkopnih polj ter glavnega odvoznega obzorja do separacije.

Do pred nekaj leti, ko smo premog odkopavali s klasično odkopno metodo, je bil transport enakomernejše obremenjen, število vozičkov v prometu je bilo občutno večje. Ta vozni park je med drugim služil tudi kot vmesni bunker med jamo in separacijo. Neenotni in dotrajani vozni park je povzročal pri obratovanju velike težave. Zavaljo tega smo izločili iz prometa, na primer vse Bischof in dotrajane vozičke ter jih skušali z drugimi ukrepi nadoknaditi. Naj naštejemo nekaj teh ukrepov:

a) večja koncentracija odkopavanja,

b) uvedba žičnic v odkopnih progah (Monorail),

c) opustitev odvoza jalovine od jaška III na jalovišče Dobrna z vozički,

č) modernizacija zvrčališč na separaciji,

d) bunker za rovni premog na separaciji,

e) prevoz deputatnega premoga iz separacije s kamioni, itd.

Vsi ti ukrepi so takratno situacijo poboljšali, trajnejših rezultatov pa ni bilo, ker je pričel star vozni park zavaljo svoje dotrajanosti, hitro propadati. Kljub intenzivnejšemu popravilu vozičkov, zamenjavi spenjalnih verig in izdelavi 210 novih vozičkov, je bilo odločeno, da elektrostrojni obrat izdelala še 400 komadov novih vozičkov, vsebine 1100 l.

Razumeti je treba tudi, da so bila pred približno 5 leti vsa razpoložljiva finančna sredstva usmerjena na dokončanje velikih investicij (separacija), zato tega ni bilo mogoče urejati zadovoljivo tudi drugih problemov tako, kot smo si to želeli.

Trenutne značilne transportne probleme lahko strnemo v nekaj kratkih vrstah:

— premajhne zmogljivosti bunkerjev na nekaterih polniščih,

— premajhne izvozne zmogljivosti jaškov Ojstro, predvsem pa jaška Hrastnik,

— močni izrabljen vozni park (vozički in nekatere lokomotive),

— slabji tiri (prenizko število tirničarjev),

— sunkovita proizvodnja,

— zastoji pri prevozu, povzročeni od drugih (JŽ-vagoni, TET-trakovi),

— neupravičeno zadrževanje vozičkov izven prometa,

— slabo čiščenje vozičkov,

— preslabe zmogljivosti za popravilo voznega parka,

— povečane količine jalovine (investicije — odpiralna dela).

Te transportne probleme rešujemo sedaj z naslednjimi ukrepi:

— izdelava novih 1100 l vozičkov,

— intenzivnejše čiščenje vozičkov,

— intenzivnejše popravilo vozičkov tudi ob prostih dneh,

— vgrajevanje novih pločevinskih oblog v raztrgane zabojne vozičkov,

— intenzivnejša dela na popravilu prog ob prostih dneh,

— zvrčanje kotlovnega premoga med izmenami,

— urejanje transportnega sistema za deponiranje kotlovnega premoga in prahu.

Poleg teh ukrepov, bodo v doglednem času zamenjane na zvrčališčih T in C transportne verige (stare že dotrajane) ter izpopolnjen sistem zvrčanja, tako da se bodo zmogljivosti zvrčanja povečale, število ljudi pa zmanjšalo.

Posebno poglavje pri transportu pa predstavlja uvedba velikih vozičkov (3 m³) v promet skupnega prevoza.

Ti 3-m³ vozički so bili nabavljeni že pred pridružitvijo rudnika Zagorje k rudniku Trbov-

lje-Hrastnik, za potrebe rudnika Zagorje. Kasneje so bili prepeljani v Trbovlje (skupni prevoz), kjer so sedaj deponirani. Na razpolago jih je 125.

Izdelanih je bilo že več študij in projekt uvedbe teh vozičkov ter opravljene preizkusne vožnje z njimi. Vozički imajo vrtljivo spenjalno napravo. Če bi skušali zvrčati v zvrčalcu spete vozičke, bi morali ustrezno povečati zvrčalec, za kar pa je na predvidenem mestu pre malo prostora.

Ureditev zvrčalca za gibanje vozičkov z gravitacijo je problematična zaradi različnih tornih koeficientov. Zbiranje praznih vozičkov pred separacijo pa ni priporočljivo, ker bi oviralo predviden gost promet lokalne oddaje.

Posebni problem bi predstavljalo ročno spenjanje in razpenjanje teh vozičkov.

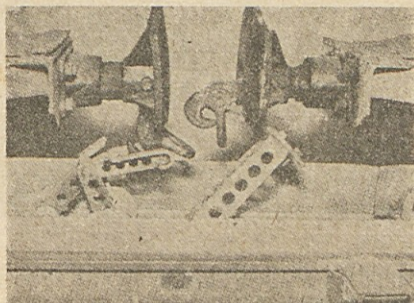
Zavoljo vseh navedenih okoliščin, smo se povezali z zapadnonemško firmo Hauhinco, ki izdeluje naprave za avtomatično razpenjanje in spenjanje vozičkov. Poslali smo jim dve kompletni spenjali 3-m³ vozička, katere bo praktično preizkusila. Če bo preizkus s spenjanjem uspel, bo firma na podlagi potrebne dokumentacije izdelala idejno dispozicijo naprav s potrebnimi gabaritnimi merami in predračun stroškov.

Napravo za avtomatsko razpenjanje in spenjanje vozičkov sva si z inž. Malovrhom ogledala v rudniku Heinrich Robert-Bergbau AG Westfalen pri Hammu (globina 1020 m).

Naprava deluje od decembra 1968 leta dalje. Ima nalogo, velike vozičke 3 m³ pred zvrčalcem avtomatično razpeti in jih za zvrčalec spet avtomatično speti. Vgrajena je v glavnem transportnem hodniku. Vlake s 3-m³ vozički prevažajo od polnišč z diesel lokomotivami. Pred napravami na zvrčališču motorist lokomotivo odpne in se z njo umakne na vzporedni tir. Po vzporednem tiru potegne z verigo polni vlak do elektrohidravlične potisne naprave,

ki potiska vozičke nad razpenjalno napravo.

Pnevmatično krmiljeni zapori, ki delujeta na gredi kolesnih slogov vozičkov, držita le-te v točno določenem položaju, kontaktna stikala, vgrajena v tiru (tračnice) sprožijo razpenjalno napravo (posebno kladivo iz mase Vulkallona), ki udari od spodaj na spenjalno in tako sprosti kavelj iz stremena. Fotocelica nadzoruje proces razpenja-

Spenjalna naprava

nja in ga ponavlja, dokler vozička nista razpeta. Po tej operaciji se odpreta razpori in se naravnata v položaj za razpetje naslednjih dveh vozičkov.

Po izpraznitvi zvrčalca teče voziček po krajši strmini k spenjalni napravi. Dve, že prej opisani razpori, držita spet v točno določenem položaju oba vozička, medtem ko tirna stikala sprožijo spenjalno napravo.

Spenjanje poteka v štirih delovnih taktih:

1. prijemač kavlja dvigne viseči kavelj,
 2. prijemač stremena dvigne viseče streme pod kavelj,
 3. prijemač stremena se spusti navzdol, kavelj pade v streme,
 4. prijemač stremena pade spet navzdol
- in tako je spenjanje končano.

Tudi spenjanje nadzoruje fotocelica in naprava ponavlja to

IZPOLNJEVANJE PROIZVODNEGA NAČRTA od 1. jan. do 15. okt. 1973

1. Proizvodnja premoga (ton):

TOZD	načrtovano	doseženo	doseženo		%
			+	-	
rudnik Hrastnik	504.930	521.305	+ 16.375		103,2
rudnik Trbovlje	493.230	525.583	+ 32.353		106,6
rudnik Zagorje	344.530	286.560	- 57.970		83,2
S k u p a j	1,342.690	1,333.448	- 9.242		99,3
RŠC-Trbovlje	18.920	25.112	+ 6.192		132,7
ZPT	1,361.610	1,358.560	- 3.050		99,8

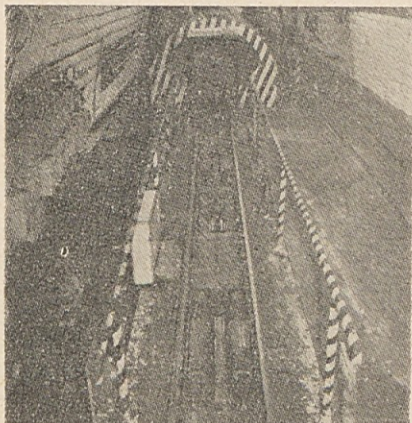
2. Proizvodnja gradbenega materiala:

enota	letni načrt	proizvodnja	izpolnjev. načrta v %
— betonarna H (kos)	98.000	55.147	56,3
— kamnolom H (m ³)	9.000	10.590,5	117,7
— opekarna T (enot)	8,500.000	6,644.678	78,2
— kamnolom T (m ³)	35.000	25.825,0	73,8
— kamnolom Z (m ³)	146.000	117.556,0	80,5

3. Storitve, ostala proizvodnja:

TOZD RGD (din)	48,700.000	38,163.506,60	78,4
TOZD avtopark (t/km)	—	4,039.347	—
TOZD ESD (ure)	388.856	264.248	68,0

Nevenka Plevnik

Pogled na spenjalno napravo

operacijo toliko časa, da sta vozička speta.

Celotno napravo nadzira in vzdržuje en mehanik. Izkazala se je dobro tudi v pogledu varnosti. Ko so jo na rudniku vpejlali, niso imeli pri spenjanju in razpenjanju vozičkov nobenih nezgod več.

Upam, da sem v grobih obriših opisal probleme, ki nas ta rejo pri transportu in pokazal delno na možnost njihovega reševanja.

Marko Mlakar, dipl. inž. rud.

Delo na predorih Golo rebro in Pletovarje

Dela na avtocesti Hoče—Levec so v polnem teku, kar lahko vidi vsak, ki potuje z avtom po sedanji cesti Celje—Maribor. Seveda niso vidna vsa delovišča podjetij, ki ta dela izvajajo (Slovenija ceste, Gradis, Primorje ter RUDIS I. CO. RI.).

Delovišče predorov, kjer ZPT TOZD RGD izvaja dela skupno s firmo RUDIS I. CO. RI. iz Rima, je nekoliko bolj oddaljeno in je možno videti le vstop na severnem portalu predora Golo rebro.

Gradbišče smo pričeli pripravljati že v juliju 1972 in so bila do oktobra istega leta izvedena vsa pripravljalna dela, in sicer: postavljeno je bilo naselje za delavce s skladiščem in betonarna, montirani 4 kompresorji, narejena dostopna cesta in očiščeno pobočje nad vstopom v obe cevi predora. Po projektu sta predvidena dva vzporedna predora v povprečni oddaljenosti 15 m. Tako bo potekal promet v vsakem predoru širine 9,71 m in višine 6,85 metra v eno smer. Zaradi pomanjkarja finančnih sredstev pa bomo zaenkrat izdelali le desno cev (gledano proti Celju), pri levi cevi pa oba vstopa v

skupni dolžini 76 m. Desna cev bo dolga 780 m, od tega pa je na površini izdelanih 54 m v armiranem betonu. Izbrana je bila namreč moderna varianta izvlačenih betonskih cevi, ki so na koncu razširjene in počevno odrezane. Takšni vstopi v predore niso samo lepši na pogled, pač pa imajo prednost tudi zaradi boljšega prilagajanja voznikov pri prehodu iz dnevne svetlobe v predor. Seveda pa to običajno zahteva predhodni izkop za armirano betonsko cev, ki se po končanem betoniranju in izolaciji proti vodi s plastično prevleko in brizganim betonom prekrije in tako ustvari skoraj prvotno stanje. Na severnem portalu predora Golo rebro, kjer smo z deli pričeli

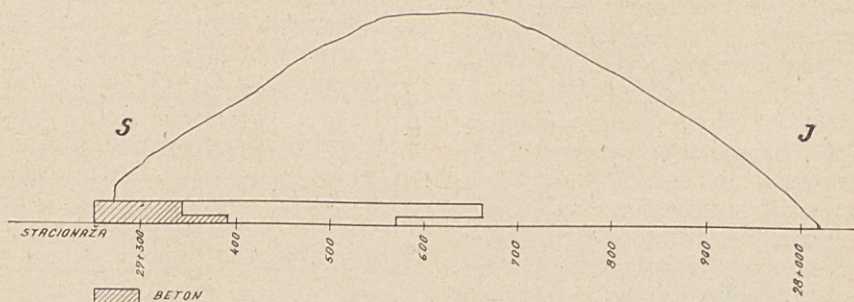
je bilo tako izdelanih 20 m predora za desno in 10 m za levo cev.

Po prvotnem projektu in našem planogramu del bi tako v septembru oziroma oktobru leta 1972 pričeli z delom na predoru. Pobočje na že omenjenem severnem portalu pa je sestavljeno v glavnem iz grušča, v globini ca. 50 m pa je plast grafitnega škrljevca. Obstajala je nevarnost, da bi celotno pobočje zdrsnilo po tej plasti, zato je bil prvotni projekt spremenjen in smo morali odstraniti ves material, vključno s tem škrljajcem. Tako se je pričetek del v samem predoru zavlekel skoraj za dva meseca, kolikor smo potrebovali, da smo z najmočnejšimi buldožerji (Caterpillar D 8 in D 9) odstranili 51.600 m³ materiala. Naj navedem, da so prvotno predvidevali, da bo znašala celotna količina izkopa na obeh portalih, tako severnem kot južnem, le 11.340 m³.

Do meseca marca 1973 smo nadaljevali z deli na portalu (postopni izkopi, betoniranje, varovanje pobočja, itd.). V tem mesecu smo tudi pričeli s prvim delom v predoru. Do 30. 9. 1973 je bilo izdelanih 392 m predora v kaloti ter 299 m v spodnjem delu, kar predstavlja 54 % dolžine predora v kaloti (brez armirano betonskih cevi).

Pri delu smo imeli zaradi slabe hribine ves čas izredne težave. Hribina je dolomit s prehodi v apnenec, pogosto z glino v razpokah, vmes pa cone dolomitnega milonita, ki je zelo drobljiv. Do sedaj še ni bilo dobre kompaktne hribine. V teh milonitnih conah so pogosti

PREDOR GOLO REBRO—DEŠNA CEV

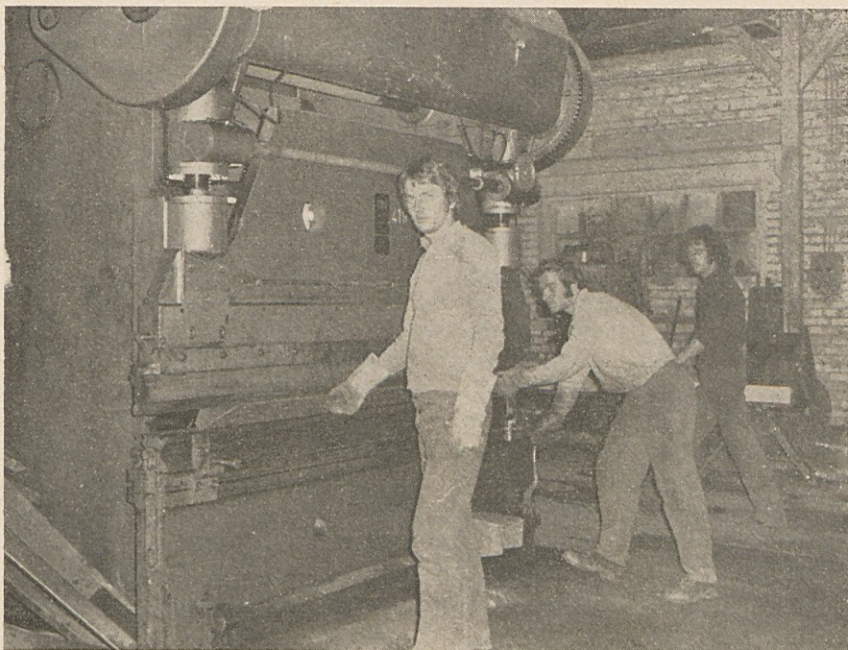
padci materiala s stropa in sten v kaloti (kalota se imenuje zgornja polovica predora) pa tudi v spodnjem delu. Zavržjo slabe hribine izkopavajo v predoru v dveh fazah, in sicer v kaloti višine ca. 4 m ter ca. 3 m v spodnjem delu. Problemi pri izkopu so predvsem v kaloti in le občasno v spodnjem delu, kjer se dosejajo tudi trikrat večji napredki kot v kaloti.

Varovanje izkopa v kaloti je različno in odvisno od določene tipa hribine, ki je po težavnosti in sestavi razdeljena v 6 tipov, od najlažjega I. do najtežjega VI. (v izkopanem predoru je bilo ca. 80 % tip IV. in V., ostalo pa VI., III. in malo II.) Najlažji tip I. ima samo sidra, tip II. ima še dodatni brizganj beton, od tipa III. dalje še mreže, debeline 4 in 6 milimetrov, od tipa IV. dalje pa še remenate (posebni profili RI 110). Debelina brizganega betona je od 3 do 20 cm, sidra so dolga od 2,5 do 3,5 m. V projektu so bila predvsem ekspanzijska in perfosidra, vendar je bilo kmalu ugotovljeno, da sidra teh vrst niso primerna za slabo hribino. Sedaj uporabljajo posebna sidra iz kvalitetnega jekla ali rebrastega betonskega železa, vrtina se v celoti napolni z malto, tako da sidro drži po celi dolžini.

Vendar še kljub vsemu pride občasno do odločanja hribine in pojavov kaminov, ki jih napolnijo z betonom.

Betonsko oblogo izdelujejo po končanem celotnem izkopu in varovanju z mrežami, sidri in brizganim betonom. Pri tem pa se to betoniranje lahko izvaja, ko je ugotovljeno, da je hribinski pritisk ustaljen, vendar pa zopet ne v prevelikem časovnem zaostanku (ca. 3 mesece).

Doslej je bilo izdelanih 73 metrov kompletne betonske obloge (brez armirano betonskih cevi) ter dodatno 48 m podporne zidu. S tem delj smo v velikem zaostanku. Vzrokov za to je več, predvsem pa črpalka za beton na komprimiran zrak, ki je poslana na gradbišče. Zaradi

V strojnem oddelku TOZD elektrostrojne delavnice (ESD) izdelujejo na kombiniranem stroju elemente za podporje, ki ga potrebuje naš TOZD-RGD (Rudarska gradbena dejavnost) pri gradnji tunela na hitri cesti Hoče—Levec (Foto inž. T. Bregant)

segregiranja ne zagotavlja enakomerne kvalitete betona (MB 300) in z njo ne smemo betonirati obloge. Potrebna je bila odločitev glede nabave nove ustrezne črpalke za beton. To pa seveda zahteva dolgotrajni postopek pri nabavi uvoznega dovoljenja. Začasno si pomagamo z najemanjem črpalk pri gradbenih podjetjih, ki pa imajo le redkokdaj proste.

Drugi vzrok je pomanjkanje izkušenih betonarjev in če upoštevamo še razne nepravilnosti pri nameščanju specialnega opaža, potem so glavni vzroki za zamudo znani. Poleg tega vsa betonska obloga ni bila izdelana v skladu z razpisnimi tehničnimi pogoji in bodo potrebna precejšnja sanacijska dela. Pospešitev betonarskih del, ki se morajo izvesti izredno kvalitetno ter sanacija obloge, sta glavni nalogi na gradbišču.

Na severnem portalu leve cevi predora Golo rebro, so vsa rudarska dela končana, manjka še izdelava 17 m razširjene in poševno odrezane armirane betonske cevi, za katero pa trenutno nameščajo nosilno ogrodje v opažu.

Že od vsega začetka pripravljanja ponudbe za prevzem del je bilo predvideno, da bi drugi predor, Pletovarje, izdelali po končanem predoru Golo rebro. To je bilo izbrano predvsem zaradi težkega dostopa k portalu in manjših stroškov na enem gradbišču v primerjavi z dvema, z istočasnim izvajanjem del. Seveda je istočasno delo v manjšem obsegu na obeh predorih možno in tudi nujno. Tako je bil predviden začetek del na severnem portalu predora Golo rebro, po izstopu na južni strani, se prične z delom na severnem portalu predora Pletovarje, dela pa se končajo po izstopu na južni strani predora Pletovarje.

Po planogramu del bi morali do konca meseca oktobra 1973 na predoru Pletovarje končati vsa pripravljajna dela, vključno z izkopom in betoniranjem vstopnih armirano betonskih cevi.

Kljub temu, da smo v začetku leta 1973 pričeli s pripravi za delo na tem predoru, pa bomo lahko s tem začeli šele v oktobru ali celo novembru 1973.

Najprej je nastala zamuda pri izvajalcu Slovenija-cesta, ki je moral narediti kolektorje za odvajanje vode. Ta dela še danes niso v celoti končana. V poletnih mesecih smo si uredili dostopne ceste, napeljali električni tok in postavili 2 transformatorja ter začeli z izkopom (z buldožerjem). Dela na izkopu pa smo morali po nalogu investitorja ustaviti. Podobno kot v predoru Golo rebro, so geologi in projektanti ocenili, da obstaja možnost plazenja pobočja ali pa naknadne porušitve oziroma poškodbe že izdelanega predora. Zato je bil izdelan nov dodatni projekt, ki zahteva zavarovanje pobočja (tufi in laporji) s posebnimi sidri, dolžine 10 in 22 m, ki se s posebno injekcijsko maso vpnejo po celotni dolžini. Glave teh sider se medsebojno povežejo z armirano betonskim nosilcem.

Ta dela bodo trajala še najmanj 20 dni in tako bo začetek naših del močno zakasnen.

Dela na portalu je v zimskem času možno izvajati le z velikimi težavami, vendar pa zaradi kratkega roka izgradnje (september 1975), ni možno čakati na ugodnejše delo v spomladanskem ali letnem času.

Prikazal sem le glavne značilnosti pri izvajanju del na predorih avto ceste Hoče—Levec. Omejil sem se na splošni prikaz, brez strokovnega navajanja raznih del. Zato pa bo članek razumljiv vsem članom našega delovnega kolektiva, ko jih s tem člankom seznanjam z rezultati dela in problemi gradbišča na avto cesti.

Cveto Majdič, dipl. inž. rud.

ške vozičke, ki bo prav tako terjala rudarsko-gradbena dela.

4. TOZD rudnik Zagorje

Za investicije na obratu Kotredež odločitev o nadaljnjem odpiranju še ni padla. Posebne opreme za delo ni in tudi način še ni določen. Če se bomo odločili za odpiranje bo potrebno uporabiti sodobnejšo opremo, sicer bo odpiranje trajalo vsaj dve leti ob angažiranju okrog 100 ljudi.

II. Rudnik lignita Velenje

Ob izgradnji jaška smo prevzeli še permanizacijo prog. Pogodbenih del je za približno 6 mesecev. Kljub temu, da ima RLV svojo investicijsko skupino, je vseh del toliko, da lahko računamo z dolgotrajnejšim angažiranjem naše TOZD v Velenju. Angažiranih bo tako okrog 30 ljudi ob mesečni realizaciji okrog 450.000,00 din.

III. Cementarna Podsused

Z deli v Podsusedu bomo končali maja 1974. Vpadnik je prebit, izredne težave pa so paneli. Ostalo je nedokončanih še 500 m. Sproščenih bo 60 ljudi in precej opreme, od katere je najvažnejši stroj za prodiranje prog F6-A ter oprema za vlaganje panelov in injektiranje.

IV. REM-BAS

Odpiranje jame Strmosten bo trajalo najmanj še dve leti. Končan je jašek in navozišče s črpališčem. Če ne bo kaj posebnega, bomo imeli tu delo še do sredine leta 1975 in to na vezni prog 1000 m in pripravami v sloju. Zaposlenih bo okrog 30 ljudi, brez potrebe po novi opremi, z mesečno realizacijo okrog 450.000,00 din.

V. Nikšič

Pogodbena dela bodo končana do konca leta 1973. Ostala je le še montaža v jašku in tiri. Odnosi z investitorjem se malenkostno izboljšujejo in če bi uspeli nasprotja izboljšati, bi

KRATEK PREGLED DELA TOZD-RGD V LETU 1973 IN NAČRTI ZA LETO 1974

TOZD-RGD v letu 1973 izvaja dela na naslednjih deloviščih in objektih:

I. V Zasavskih premogovnikih

1. Odpiralna dela na TOZD rudnika Hrastnik

V delu je izdelava zveze 7. obzorja-zvezno obzorje. Dela so šele na začetku in bodo brez dvoma trajala vsaj še dve leti, do sredine leta 1975. Za ta objekt še ni izdelanih projektov, zato tudi priprava tehnologije še ni stekla za objekte na zveznem obzorju in na vpadniku iz zveznega obzorja.

Če bi bila potrebna kakšna posebna oprema, potem bi to bilo: vrtalni stroj »jumbo«, izvozni stroj s poševnim skipom, črpalka, oprema za permanizacijo, ki jo bo predvidel projekt.

2. Zveza Terezija II.—Ojstro

Vpadnik iz Terezije II. je izgotovljen; ostane le še 150 m vodozbirnih prog na 5. obzorju v Ojstrem. Predno pa bo povezava urejena in prebita, bo treba povečati črpališče na Ojstrem, ker znaša količina vode, ki jo sedaj črpamo v trboveljski odvodni sistem 5 m³/min. Za ta problem še ni odločitve, zavlekla pa bo dokončanje objekta za najmanj pol leta. Končanje objekta lahko pričakujemo na ta način šele koncem leta 1974. K tem objektu pa spada še preureditev bunkerjev na savskem obzorju v Tereziji, ki pa obstaja šele kot ideja.

3. TOZD separacija Trbovlje

Bunker za rovni premog bo lahko dokončan do marca 1974, vendar pa ostane še preureditev izstresališča za velike jam-

lahko prevzeli še nadaljnji izkop prog. Nove pogodbe bi lahko verjetno bile realnejše. Računamo, da bi zaposlili 30 ljudi, ki bi ustvarili okrog 500.000,00 din realizacije mesečno.

VI. Slovenske Konjice

Predori na avto cesti bodo končani v sredini leta 1975. Za predor Pletovarje bo potrebno angažirati še 30 ljudi, tako da bo tu vseh zaposlenih 90. Treba bo nabaviti tudi nekaj opreme, od katere pa že imamo kompresorje in črpalke. Govori se že tudi o izdelavi vzporednih predorov in vse kaže, da bo gradbišče živelo še kakšno dobro leto dalje. V tem primeru bo treba nabaviti opremo.

VII. Švica

a) jašek Guspisbach je poglavljen. Ostane še dokončno betoniranje, ki bo trajalo še naslednje leto 1974. Izgradnja predora je zato v zaostanku, zato predvidevajo, da bi napredovali iz jaška Guspisbach proti Hospentalu. Firma Murer je delo ponudila nam, vendar še ne vemo točno, kako bo s firmo Deilmann-Haniel iz ZRN.

b) Deponie jašek bo do konca tega leta poglobljen. Predvidevajo še izdelavo komor na dnu. Razgovori še niso bili.

VIII. ZR Nemčija

Delo pri obeh firmah Frölich et Klüpfel in Deilmann-Haniel, bo potekalo tudi v naslednjem letu brez sprememb. Angažiranih bo ostalo 150 delavcev in prav gotovo do zmanjšanja obsega del ne bo prišlo.

Predvidevanja za leto 1974

Kot rečeno bomo v letu 1974 delali na naslednjih deloviščih oziroma gradbiščih: ZPT, rudnik lignita Velenje, Avtocesta, Strmosten (Rembas), delno pa tudi še v Podsusedu in Nikšiču.

V teku so razgovori z rudnikom živega srebra Idrija. Obstojajo možnosti za ponovno angažiranje. Ponovno smo dobili vabilo za sodelovanje v Boru, pri izgradnji dveh ventilacijskih jaškov. Potencialni investitor pa še vedno ostaja Kombinats Trepča.

Za vsa ta dela ne potrebujemo nove opreme, niti posebno velikega štev. ljudi. Za doseganje boljših rezultatov pa so nam potrebni kadri in to predvsem

tehnik (gradbeni in rudarski) ter vsaj po en ekonomist in socialni delavec. Uvesti bomo morali tudi delovno mesto statistika. Za leto 1974 ni predvideno kakšno posebno povečano angažiranje doma, temveč računamo, da bomo TOZD v organizacijskem pogledu utrdili, da bo zmožna ob skoraj istem staležu zaposlenih doseči boljše rezultate.

V inozemstvu se bomo morali, predvsem v Švici sami bolj angažirati. OPZ RUDIS ni uspel doseči ničesar, še tisto kar smo imeli, je v letošnjem letu propadlo, zaradi nesmotrnosti in pomanjkljive obdelave tržišča. Zanašanje na RUDIS je tu prineslo klavrne rezultate.

Odločitev, da bi v ZR Nemčiji pričeli delati na višji ravni poslovnega sodelovanja, je tudi ostala na isti ravni, kot pred letom dni. Dokler bo RUDIS imel možnost angažirati druge kooperante v rudarstvu po starem, bo ZPT-TOZD RGD ostal neinteresanten. To bo pa trajalo še dalje, če sami ne bomo pričeli s sistematičnim obdelovanjem tržišča v ZR Nemčiji, in preko teh firm tudi v tretjem svetu.

Srečko Klenovšek.
dipl. inž. rud.

OBISK v sovjetskih premogovnikih

V prejšnji, tj. v 4. številki glasila Srečno, sem v kratkih obrisih in v glavnem na osnovi podatkov in literature, opisal montangeološke razmere in proizvodnjo premogovnikov v SZ. Med kratkim bivanjem v SZ, namenjen je bil spoznavanju in proučevanju možnosti nabave rudarske opreme in rudarskih strojev, sem tako med obiskom nekaterih jam premogovnega bazena Juzkuzbasugolj v Novokuznjeckem, kakor tudi iz razgovorov s prominentnimi rudarskimi strokovnjaki projektantskih, rudarskih institutov kot tudi premogovnega bazena, dobil sicer omejen, ven-

dan zaokrožen vpogled v opremljenost premogovnikov, vrste, kakovost in konstrukcijske posebnosti rudarske opreme, ki jo za premogovnike SZ izdeluje domača specializirana industrija. Čeprav je bilo težišče pozornosti obrnjeno na podporju, namenjenem za širokočelno odkopavanje, sem izkoristil priliko in se seznanil še s tisto opremo in stroji, ki bi bili interesantni za naše razmere eksploatacije, transporta ter z opremo za dejavnost, ki jo pri nas opravlja TOZD RGD.

Ker so ZPT v okviru meddržavnega kreditnega aranžmaja

med vlado SZ in SFRJ pokazali interes za nabavo hidravličnega odkopnega podporja, tipa OKP in KTU, je bila naša pozornost usmerjena predvsem k spoznavanju razmer, v katerih se ta podporja uporabljajo. Ker je podporje, tipa OKP v bistvu le izboljšana varianta podporja OMKT, ki ga že nekaj časa uspešno uporabljajo v rudniku lignita Velenje, smo si razen podporja tipa KTU, ogledali še podporje tipa KM 81 E.

Podporje tipa KTU je, enako kot podporje OKP odnosno OMKT, tipično ščitno podporje, vendar v nasprotju z OMKT,

namenjeno tudi nadkopnemu pridobivanju. Temu tipu podporja ne moremo dodati pridevnika »hidravlično«, saj nima nobenega hidravličnega nosilnega elementa in se vsa hidravlika reducira le na cilindre za pomik transporterja oziroma podporja in pri nekaterih novejših konstrukcijah še na valj (cilinder) za odpiranje zasuha za iztok premoga iz nadkopnega dela odkopne plošče. Podporje je v bistvu toga jeklena konstrukcija ščitne oblike, podprta s togo stojko (varjena 2 x UNP). Uporabnost tega tipa podporja je možna le pri izredno drobljivi nadkopni plošči, ki se jo razdrobi z razstreljevanjem iz odkopnega čela ali pa po predhodnem odkopavanju višje ležeče plošče tzv. montažne plošče (etaže), kjer se polaga žična mreža v tla ter razstreljuje nadkopno ploščo spodnje odkopne etaže. V jami Šariakovskega, kjer smo si ogledali odkopno čelo s podporjem tega tipa, so sicer iz 70 m dolgega čela dobili povprečno 800 ton na dan pri višini 10 m in dnevnem napredku 1,5 m, vendar z izgubami, ki so presegle 20 %. Pri odkopavanju brez predhodno odkopane montažne etaže pa dosega izgube, po navedbah vodstva jame, celo 40 %.

Zelo neugodno nas je preseñetil tudi podatek o času, potrebnem za montažo podporja tega tipa. V konkretnem primeru (celo dolžino 70 m) je bilo za kompletno montažo podporja in kombajna s transporterjem, potrebno skupno 450 delavnikov v 25 delovnih dneh, kljub razmeroma enostavni konstrukciji podporja in majhni teži sekcije (okrog 2900 kp). Zelo neugodna, če že ne praktično nemogoča, je zamenjava defektnih sekcij. Vtis, ki smo ga dobili na odkopu in po razgovorih, je utrdil prepričanje, da ta tip podporja ne ustreza našim prilikam niti v tehnološkem, niti v ekonomskem pogledu, če ne omenim še varnostni aspekt, ki je pri tem tipu podporja dvomljiv.

Obisk širokočelnega odkopa s podporjem tipa KM 81-E pa je napravil popolnoma nasproten vtis. To podporje je bilo vgrajeno na 125 m dolgem, ca. 3° naklonjenem odkopu z višino 3,5 m v jami Badajevskaja, istega bazena. Pri napredku 3,0 do 3,6 m na dan (5 ali 6 rezerv s strojem KŠ 3-M) so dobili dnevno 1200 do 1400 ton, pri storitvi 40 do 45 ton/delavnik. Podporje tipa KM 81-E je tipično okvirno hidravlično podporje, namenjeno odkopavanju slojev premoga, debeline od 2,6 do 3,6 m pod drobljivimi krovnimi plastmi (v eni izmed jam bazena so odkopavali neposredno pod površino ca. 30 m). Podporje je korakajoče z neke vrste drsnimi stropnimi ploščami, ki praktično popolnoma pokrijejo strop (80 odstotno) ter dvema dvostransko delujočima stojkama na vsako sekcijo. Pri ca. 2000 cm² veliki osnovni ploskvi stojk, je tudi pri maksimalni vpenjalni sili 32,2 ton penetracija tudi pri slabih tleh, minimalna. Upravljanje s sekcijami je enostavno in urejeno tako, da je možno iz že nameščene sekcije premikati sosednjo ali pa jih pomikati celo paroma ali na preskok, in sicer le s premikanjem enega vzvoda v različne smeri. Ker je pritisk amulzije nekoliko nižji kot pri podporju zahodnoevropske proizvodnje, so za enako nosilnost oziroma enako silo vpetja potrebne večje delovne površine cilindrov. Zaradi tega deluje podporje na prvi pogled nekoliko robustno. Ta tip podporja je v premogovnikih SZ v uporabi že nekaj let, in sicer v zelo različnih pogojih, zato je doživel mnogo modifikacij, med drugim tudi preureditev za pridobivanje nadkopne plošče premogovnega sloja.

Odlikuje se z izredno duhovitimi konstrukcijskimi rešitvami, kar mu daje široko fleksibilnost (prilagodljivost) in uporabnost za različne montageološke razmere. V funkcionalnem pogledu verjetno v ničemer ne zaostaja za podobnim podporjem z drsnim stropni-

kom, s prednostjo, da deluje v zaprtem hidravličnem sistemu, torej z minimalno izgubo amulzije.

Obiski v jamah so nam omogočili spoznati tudi sistem transporta izkopanine in drugega materiala. Med drugim je bilo očitno, da so vse transportne naprave v kapacitivnem pogledu bogato dimenzionirane. Zastojev pri odkopavanju, razen v izjemnih primerih, zaradi transporta, ni. Načini transporta in za to uporabljena oprema je sodobne konstrukcije. Glavni transport se opravlja skoraj izključno z vozički velikega volumna (od 2,2 do 5,6 m³), z avtomatskimi oziroma vrtljivimi spenjali, vse več pa z vozički-samoiztresalci, običajno z odpiranjem dna vozička nad zbirnimi bunkerji. Širina tira je največkrat 900 mm, le redko 700 ali 800 mm in še to le tam, kjer je transport premoga urejen s kontinuiranimi transporterji in se po tirih prevaža le izdelovalni material (les, mreže in podobno). V odkopnih progah uporabljajo višee enotirne vlečnice (monorail), po katerem se pomika kompletna napajalna postaja za čelo, t.j. črpalka s pogonom, stikala, suhi transformator in drugo.

Kot zanimivost naj povem, da so v enem teh rudnikov v času tedenskega odmora (sobota in nedelja), preuredili tir glavnega transporta od širine 700 mm na širino 900 mm in istočasno zamenjali ves vlečni in vozni park. Pri tako urejenem transportu je zaposleno minimalno število ljudi (v jami Šavjakovskaja letna proizvodnja 2 milijona ton, je na izstrelišču ob ustju rova pri zvrčanju 5,6 m³ vozičkov samo eno delovno mesto (ženska), ki zvrne na izmeno tudi do 500 vozičkov.

Za vleko uporabljajo električne lokomotive na vozno žico, teže 11 ali 14 ton (napetost 250 V). Za naše razmere bi ustrežal lažji tip lokomotive, težji tip namreč ni primeren za tir širine 630 mm. Omenim naj

še, da so pogonske postaje za gumijaste transporterje po hitri oceni, primerne tudi za naše razmere, tako glede na dimenzije, moč in kapaciteto, kot tudi glede na dodatno opremo za pogon in kontrolo obratovanja.

Na našo željo so nam posredovali nekatere tehniške karakteristike za opremo, ki je potrebna za globljenje jaškov, prodiranje prog, vrtanje in specifično transportno opremo. Tu gre predvsem za viseče črpalke, mehanizirani opaž za različne preseke jaškov, razne vitle ter opremo za nakladanje in izvažanje izkapanje iz jaškov (grabilci, karabinerji, vedra s pripravo za izstresanje, granike in drugo). Iz skromnega prospektnega materiala, za ogled je zmanjkalo časa, je presoja o ustreznosti te opreme glede na naše razmere in zahteve, težavna. Brez dvoma pa so interesantni nakladalci, vrtalni vozič-

ki in akumulatorske lokomotive, eventualno še stroji za napredovanje prog PK 3, PK 7 ali PK 9.

Pri organiziranju možnosti nakupa opreme iz SZ je poleg tehniških karakteristik opreme, potrebno upoštevati še naslednje:

— industrija, ki dobavlja opremo za rudnike, je orientirana predvsem na obsežen domači trg in s tem na proizvodnjo velikih serij več ali manj standardizirane opreme. Za količine, ki so ustrezne za naše razmere, industrija verjetno ni pripravljena izdelati našim razmeram prilagojeno opremo oziroma bi bili v tem primeru dobavni roki daljši in verjetno tudi višja cena. Za primer naj navedem našo željo za nabavo suhih transformatorjev 3/0,5 KV, moči ca. 300 kVA, ker je v SZ standardna napetost na nizkonapetostni strani 660 V, naši

zahtevi niso ustregli oziroma bi zahtevalo daljši dobavni rok;

— proizvajalec dobavi skupno z naročeno opremo tudi garnituro rezervnih delov (za enoletno obratovanje), ki je predpisana z njihovimi standardi. Poznejše naročanje rezervnih delov postane lahko zapleteno, predvsem pa zamudno. Zaradi tega je pri sklepanju pogodb potrebno zagotoviti način pravočasnega naročanja in dobave rezervnih delov ali pa povečati in razširiti izbor garniture rezervnih delov.

Če strnem vtise o opremi sovjetskega porekla, lahko sicer le na podlagi časovno omejenega obiska ugotovim, da je oprema po svoji funkcionalnosti enakovredna tisti iz zahodnoevropske proizvodnje, po konstrukciji v nekaterih primerih pa jo celo prekaša.

Rudi Šikovec, dipl. inž. rud.

TEMELJNE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA SO REGISTRIRANE

Okrožno gospodarsko sodišče v Ljubljani, je kot pristojno sodišče izdalo 1. oktobra 1973, na temelju ustreznih zakonskih predpisov in predhodni priglasitvi sklep, da se pri Zasavskih premogovnikih Trbovlje, vpišejo predznambe sklepov o organiziranju temeljnih organizacij združenega dela.

V sodnem registru so pri naši delovni organizaciji, vpisane naslednje temeljne organizacije združenega dela:

1. Zasavski premogovniki Trbovlje
TOZD rudnik Trbovlje
2. Zasavski premogovniki Trbovlje
TOZD rudnik Hrastnik
3. Zasavski premogovniki Trbovlje
TOZD rudnik Zagorje
4. Zasavski premogovniki Trbovlje
TOZD avtopark Trbovlje

5. Zasavski premogovniki Trbovlje
TOZD rudarska gradbena dejavnost Trbovlje
6. Zasavski premogovniki Trbovlje
TOZD elektrostrojna delavnica Trbovlje
7. Zasavski premogovniki Trbovlje
TOZD proizvodnja gradbenega materiala Trbovlje
8. Zasavski premogovniki Trbovlje
TOZD separacija Trbovlje
9. Zasavski premogovniki Trbovlje
TOZD rudarski šolski center Zagorje

Znano je, da so potekali zbori delovnih ljudi v naši delovni organizaciji od maja do julija 1973, na katerih so člani delovne skupnosti sprejeli sklepe o ustanovitvi temeljnih organiza-

cij združenega dela-TOZD pri Zasavskih premogovnikih.

TOZD so bile ustanovljene v posameznih enotah:

- na rudniku Hrastnik
15. in 16. maja 1973;
- na rudniku Trbovlje
16. maja 1973;
- na rudniku Zagorje
22. maja 1973;
- na OSRD
od 23. do 28. maja 1973;
- na separaciji
1. junija 1973;
- na elektrostrojnem obratu
30. maja 1973;
- na obratu GRAMAT RT
25. maja 1973;
- v avtoparku
22. maja 1973;
- v rudarskem šolskem centru
14. julija 1973.

Člani kolektiva strokovnih služb na UZP pa se v maju t.l. na svojem zboru niso odločili za ustanovitev lastne temeljne organizacije združenega dela. Zato je v osnutku samoupravnega sporazuma predvideno,

da bi te službe poslovale kot skupne strokovne službe ZPT.

Na zborih delovnih ljudi so bili hkrati s sprejetim sklepom o ustanovitvi temeljnih organizacij združenega dela, imenovani tudi predsedniki in namestniki zborov delovnih ljudi, člani komisije za izdelavo samoupravnega sporazuma, člani komisije za razdelitev premoženja in vodje tehnično-organizacijskih poslov temeljnih organizacij združenega dela.

Potem ko je okrožno gospodarsko sodišče v Ljubljani izdalo sklep o vpisu TOZD v sodni register, je vodstvo Zasavskih premogovnikov izdalo 9.

oktobra t.l. posebno okrožnico, da se s takojšnjo veljavnostjo tako v medsebojnem poslovanju, kakor tudi v poslovanju s poslovnimi in drugimi partnerji, uporabljajo novi nazivi. Odslej bomo govorili torej ne več o delovnih enotah, obratih, ipd., temveč le o temeljnih organizacijah združenega dela. V medsebojnem poslovanju kakor tudi v poslovanju navzven, bomo torej za primer navedli nekaj naslovov:

Zasavski premogovniki Trbovlje — TOZD rudnik Hrastnik
Zasavski premogovniki Trbovlje — TOZD rudarska gradbena dejavnost

(ali krajšano: TOZD RGD)

Zasavski premogovniki Trbovlje — elektrostrojna delavnica (ali krajšano: TOZD ESD)

Zasavski premogovniki Trbovlje — TOZD proizvodnja gradbenega materiala

(ali krajšano: TOZD GRAMAT)

Odslej ne bomo več govorili o obratu za specialna rudarska dela, pač pa o TOZD rudarska gradbena dejavnost, govorili ne bomo več o elektrostrojnem obratu, pač pa o TOZD elektrostrojna delavnica, itd.

T. L.

Potek razprav o osnutkih ustav

V splošno razpravo o osnutkih ustav SFRJ in SRS so se vključili tudi člani kolektiva ZPT. Razprave so bile v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju, pri TOZD-RGD pa tudi na posameznih gradbiščih izven Zasavja.

V Trbovljah so razpravljali na več mestih. Na rudniku Trbovlje se je zbralo skoraj sto članov tega kolektiva. Razpravljali so predvsem o tistem delu ustavnega osnutka, ki govori o obveznem osnovnošolskem izobraževanju in o skrbi družbe za zdravje občanov. Navzoči so bili mnjenja, naj se že v ustavi zagotovi brezplačno osnovno šolanje tudi za odrasle, o skrbi za zdravje občanov pa so bili mnjenja, naj se onemogoči obratovanje slehernemu podjetju, ki ni dovolj zaščitilo svojih naprav proti možnemu onesnaženju ozračja oziroma okolja. Trboveljski rudarji si želijo, naj bi bila ustava napisana v lepem, razumljivem slovenskem jeziku.

Delavci separacije v Trbovljah so razpravljali predvsem o tistem delu osnutka ustave, ki govori o delovanju TOZD, o položaju družbenih organizacij

ter o volilnem in delegatskem sistemu. O delegatskem sistemu, o razvoju krajevnih skupnosti in vlogi občin pa so razpravljali tudi člani kolektiva skupnih služb pri ZPT, pri čemer so posebno poudarili naloge delegatov, delegiranih iz vrst delovnega kolektiva.

V Hrastniku se je najprej sestel razširjeni politični aktiv, na katerem so podrobneje razpravljali o osnutkih obeh ustav. Svoje ugotovitve so posredovali ostalim članom kolektiva, ki so se ob izmeni sestali v čakalnici. Največji poudarek so dali tistemu delu osnutka ustav, ki govori o delu in razvoju TOZD ter o delegatskem sistemu.

V Zagorju so se posebej sestali na obratu Kisovec in posebej na obratu Kotredež, kamor so se vključili tudi delavci zagorske separacije in uprave rudnika. Na Kotredežu so razpravljali o področju družbenega načrtovanja, medobčinskega sodelovanja in seveda o delegatskem sistemu. Na Kisovcu pa so posvetili več pozornosti vlogi delavske kontrole, pri čemer menijo, da v osnutku ustav ni dovolj poudarjena.

O osnutkih obeh ustav pa so razpravljali v zadnjih dneh tudi še člani kolektiva avtoparka in elektrostrojne delavnice.

Janez Oberžan

UREDITEV PLATOJA NA ŽELEZNIŠKI POSTAJI V TRBOVLJAH

Dne 12. septembra 1973, so se sestali predstavniki občinske skupščine Trbovlje, cementarne, elektrarne in ZPT, da bi se dogovorili o nadaljnjem delu v zvezi z ureditvijo platoja na železniški postaji v Trbovljah. Znano je, da se ZPT že dalj časa prizadevajo za pridobitev ustreznih dovoljenj za zgraditev mosta, ki bi povezoval cesto s separacijo, po kateri bi potekal promet, predvsem za potrebe ZPT (prevoz premoga). Dogovorili so se, da je treba takoj naročiti izdelavo glavnega projekta in izvesti geološke raziskave, načeloma pa so se dogovorili tudi o konstrukciji financiranja I. etape izgradnje mosta. Dokončen dogovor o višini in načinu financiranja pa bo sklenjen potem, ko bo izdelan glavni projekt mosta.

FINANČNO POSLOVANJE v osmih mesecih 1973

V 4. številki glasila Srečno, je bil objavljen obračun poslovanja za I. polletje 1973. V mesecu juliju pa se je stanje v vseh delovnih enotah občutno poslabšalo, saj so ta mesec sklenili vsi trije rudniki poslovanje z izgubo. V avgustu se je situacija nekoliko popravila, predvsem zaradi višjih prodajnih cen premoga. Podrobnejši podatki so razvidni iz naslednjega pregleda:

Osnovna dejavnost

V končnem seštevku izkazuje dejavnost še 47.800,00 din izgube, ki bi pa bila večja za 2.913.600,00 din, torej bi znašala 2.961.400,00 din, če ne bi v avgustu obračunali del naknadno fakturirane razlike v ceni premoga za dobave termoelektrarni Trbovlje in toplarni Ljubljana. S tema dvema kupcema imamo sklenjeno dolgoročno pogodbo za dobavo premoga. Med drugimi je v tej pogodbi tudi določilo, da se prodajne cene premoga vsako leto povečajo v istem razmerju, kot so se dvignili proizvodni stroški, to je po takoimenovani »drsnih lestvici«. Poleg tega pa smo lahko dvignili cene še za ustrezni del jamskega dodatka, za tisti znesek, ki odpade na količine premoga za elektrogospodarstvo. Z odlokom zveznega izvršnega sveta so se s 1. avgustom 1973 povečale cene za druge kupce premoga za 5%. Naknadno zaračunana razlika v ceni premoga za dobave elektrogospodarstva v času od 1. 1. do 31. 7. 1973, znaša skupno 8.615.300,00 din, od 1. 8. 1973 dalje pa fakturiramo-zaračunavamo dobave že po novih cenah. Od omenjene razlike odpadejo na posamezne rudnike naslednji zneski:

— rudnik Hrastnik	2.052.200,00 din
— rudnik Trbovlje	5.609.100,00 din
— rudnik Zagorje	799.400,00 din
— RŠC	154.600,00 din
S k u p a j	8.615.300,00 din

Zaradi enakomernejšega prikazovanja dohodka bo naknadno fakturirana razlika, obračunana v treh mesečnih obrokih. V avgustu smo povečali dohodek iz tega naslova:

— rudnik Hrastnik	566.400,00 din
— rudnik Trbovlje	1.547.800,00 din
— rudnik Zagorje	799.400,00 din
Osnovna dejavnost	2.913.600,00 din
— RŠC	154.600,00 din
S k u p a j	3.068.200,00 din

Za obračun v septembru in oktobru t.l. ostane še 5.547.100,00 din, od tega za rudnik Hrastnik 1.485.800,00 din in z rudnik Trbovlje 4.061.300,00 din.

Prodana je bila vsa proizvedena količina premoga, poleg tega pa še 4.310 ton iz zaloge. Stanje zalog v deponiji je znašalo koncem avgusta 11.069 ton, od tega 10.609 ton prahu in 460 ton drugih asortimentov. Do uskladiščenja drugih vrst premoga je prišlo zadnji dan avgusta zaradi pomanjkanja železniških vagonov. V prvih dneh septembra je bilo teh 460 ton oddanih. V primerjavi z istim razdobjem leta 1972, znaša tonaža prodanega premoga (brez RŠC):

Rudarstvo doma in po svetu

PREMOGOVNO TRŽIŠČE NA JAPONSKEM

V obdobju od leta 1965 do leta 1970, se je uvoz premoga na Japonsko potrojil, oziroma, povečal se je od 17 na 50 milijonov ton. Proizvodnja lastnega premoga je razmeroma nizka, zato je ta država navezana v glavnem na uvoz premoga, predvsem za koksanje. Glavni dobavitelji premoga Japonski so ZDA, Avstralija, Kanada, Poljska in Južna Afrika.

UVOZ PREMOMA V ZR NEMČIJO

Premog so v letu 1972 izvažale v ZR Nemčijo naslednje države: ZDA 39%, Poljska, države Evropske gospodarske skupnosti, Južna Afrika, Avstralija, Norveška in Španija.

HITER RAZVOJ PREMOGOVNIKOV V AVSTRALIJI

Skupne rezerve črnega premoga v avstralskih vzhodnih državah, cenijo na okrog 200 milijard ton. Od te količine pa ga bo možno ekonomično eksploatirati okrog 100 milijard ton. V razvoju premogovnikov vlagajo avstralske oblasti in razne družbe velika sredstva. Hkrati z razvojem premogovnikov gradijo tudi nova naselja, železniške proge in pristanišča za nakladanje in izvoz premoga. Ti premogovniki so glavni dobavitelj premoga za japonske jeklarne.

PROIZVODNJA PREMOMA V POLJSKI

Letos pričakujejo velike poslovne rezultate v poljskih premogovnikih črnega premoga. Računajo, da bodo načrtovano proizvodnjo v višini 156 milijonov ton prekoračili vsaj za 4%. K tako dobrim rezultatom je v veliki meri pomagala visoka stopnja mehaniziranosti premogovnikov. Okrog 90% premoga proizvedejo na mehaniziranih odkopih.

**PROIZVODNJA PLINA
IZ PREMOGA**

V ZDA predvidevajo, da bo še pred letom 1980 prišlo do proizvodnje čistega plina iz premoga. Ta plin bi nadomestil zemeljski plin po katerem se čuti čedalje večji deficit, posebno zaradi hitrega povečevanja porabe in izčrpavanja ležišč.

**V JUGOSLAVIJI MANJ
PREMOGA**

V osmih mesecih t.l. so premogovniki v Jugoslaviji proizvedli skupno 20,927.000 ton premoga vseh vrst. V primerjavi z enakim obdobjem leta 1972, je proizvodnja večja za 778.000 ton. Znižala se je proizvodnja črnega in rjavega premoga, zvišala pa proizvodnja lignita. Zaloge premoga se zmanjšujejo. Po podatkih gospodarske zbornice Jugoslavije, so zaloge premoga v vsej državi padle pod milijon ton, kar se je po večih letih prvič dogodilo. Seveda pa v zadnjih mesecih termoelektrarne pospešeno koristijo svoje zaloge. Računajo, da bo letošnja proizvodnja premoga v Jugoslaviji znašala okrog 34 milijonov ton. Čeprav nekateri premogovniki delajo tudi ob sobotah in nedeljah, računajo, da v celoti ne bo mogoče zagotoviti vseh potreb.

**TOVARNA
ZA OPLEMENITENJE
PREMOGA**

Ameriška firma Pittsburg Midway Coal Mining CO., je seznanila javnost, da je začela s proizvodnjo v svoji prvi komercialni napravi, ki rafinira premog, po postopku Solvent Refined Coal. Tovarno je zgradila firma Rust Engineering v bližini Tacome. S tem postopkom se zmanjšuje vsebina žvepla v premogu, na manj kot 0,6 %, pepela pa na 0,1 %. Prednosti tega postopka so v tem, da se poveča toplotna vrednost premoga in da se stroški predelave pokrijejo z manjšo emisijo žveplena dioksida. S tem postopkom dobijo tudi več vzporednih proizvodov (ogljikov vodik, elementarno žveplo, fenol itd.).

rudnik	1972	1973	+ več — manj
Hrastnik	415.845	438.094	+ 22.249
Trbovlje	394.022	441.216	+ 47.194
Zagorje	274.189	248.400	— 25.789
S k u p a j	1,084.056	1,127.710	+ 43.654

Upoštevajoč le fakturirano realizacijo premoga, brez naknadno obračunane razlike za elektrogospodarstvo, nam daje razdobje januar—avgust naslednjo sliko:

	realizacija din	lastna cena din	razlika
rudnik Hrastnik	66,096.300,00	62,757.400,00	3,338.900,00
rudnik Trbovlje	46,237.100,00	42,440.700,00	3,796.400,00
rudnik Zagorje	44,539.600,00	54,098.900,00	— 9,559.300,00
S k u p a j	156,873.000,00	159,297.000,00	— 2,424.000,00

Če pa upoštevamo dejansko obračunano realizacijo premoga z delom naknadno fakturirane razlike za elektrarno in toplarno, pa izgleda finančni rezultat proizvodnje in prodaje premoga takole:

	realizacija din	lastna cena din	razlika
rudnik Hrastnik	66,662.700,00	62,757.400,00	3,905.300,00
rudnik Trbovlje	47,784.900,00	42,440.700,00	5,344.200,00
rudnik Zagorje	45,339.000,00	54,098.900,00	— 8,759.900,00
S k u p a j	159,786.600,00	159,297.000,00	489.600,00

S tem obračunom prikazuje proizvodnja in prodaja premoga v končnem znesku pozitivni ostanek v višini 489.600,00 din.

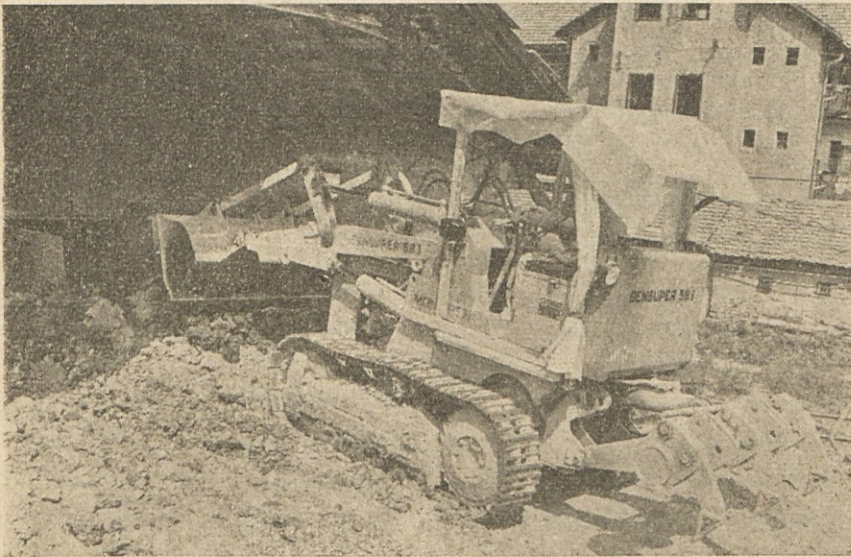
Na druga dela v osnovni dejavnosti odpade 24,589.500,00 din realizacije in 25,126.900,00 din lastne cene. Poedine delovne enote so dosegle naslednje finančne rezultate:

	celotni dohodek	ostanek za sklade
— rudnik Hrastnik	68,184.000,00	3,385.900,00
— rudnik Trbovlje	49,695.000,00	4,716.200,00
— rudnik Zagorje	46,403.800,00	— 8,683.400,00
— separacija Trbovlje	2,997.300,00	184.000,00
— separacija Zagorje	345.600,00	18.700,00
— upravno prodajna režija	847.000,00	27.900,00
— skupne službe	15,903.400,00	302.900,00
SKUPAJ	184,376.100,00	— 47.800,00

Druge dejavnosti na rudnikih Hrastnik in Trbovlje pozitivni rezultat premoga znižujejo. Tu gre za negativne razlike oziroma izgubo pri delavnicah, kotlarni, samskih domovih in zemljiški posesti. Na rudniku Zagorje pa omenjene dejavnosti izgubo pri premogu malenkostno ublažijo. Obe separaciji sta dosegli višek dohodkov nad izdatki pri nakladanju in transportu premoga za elektrarno in cementarno, pri prevozih po normalnotirni železnici za tuje stranke in raznih drugih storitvah. Upravno-prodajna režija izkazuje pozitivni ostanek pri raznih delih projektivnega oddelka za tuje naročnike. Pri skupnih službah izkazuje laboratorij in žaga v Trbovljah dobiček, dočim ima žaga v Zagorju izgubo. Pozitivna je tudi razlika med izrednimi dohodki in izdatki. Obrazložitev tako visoke realizacije skupnih služb je bila po-

dana v sestavku o polletnem poslovanju v 4. številki tega glasila in jo na tem mestu ne bi ponavljal.

Iz tega pregleda doseženih finančnih rezultatov sledi, da izkajemo pri osnovni dejavnosti koncem avgusta malenkostno izgubo, ki pa bo v septembrskem obračunu gotovo pokrita. Na pričakovani ugodnejši rezultat morajo vplivati višje prodajne cene in tudi še neobračunana razlika v ceni premoga za elektrogospodarstvo.

Pred meseci je bil nabavljen za potrebe opekarne TOZD GRAMAT kombinirani stroj (porivač, nakladalec, rahljač). S tem strojem so nadomestili na opekarni nakladanje gline v vozčke, prevoz po poševnem mostu in stresanje v zvratalec (Foto inž. T. Bregant)

Druge proizvodne dejavnosti

Razen elektrostrojne delavnice, so poslovale vse druge dejavnosti uspešno. Globalni prikaz doseženega finančnega rezultata je naslednji:

	celotni dohodek	ostanek za sklade
— RGD (OSRD)	35,708.800,00	5,304.800,00
— Avtopark	5,574.600,00	257.400,00
— GRAMAT	7,052.300,00	958.500,00
— ESD (ESO)	10,620.000,00	172.200,00
— Toplarna	1,213.700,00	75.100,00

OSRD je izkazoval v tem razdobju lanskega leta pri delih na domačih gradbiščih izgubo v višini 1,745.800,00 din. V tem letu pa ima dobiček 1,934.300,00 din. Izguba na domačih gradbiščih je bila pokrita z dobičkom na delih v inozemstvu, letos pa se za devizni priliv dobiček domačih gradbišč povečuje. Vrednost dosežene realizacije v letu 1973 napram letu 1972 izkazuje na domačih gradbiščih indeks 201,7, torej je več kot podvojeno, kar je moralo pozitivno vplivati na finančni uspeh.

Tudi avtopark je povečal vrednost realizacije za dobro četrtno (za 26,3 %), kar pa se ne odraža sorazmerno na ostanku dohodka, ki je letos višji le za 18,9 %. Zelo so porasli materialni stroški, predvsem pa zakonske in pogodbene obveznosti (cestne takse, zavarovalnine, itd.).

PORABA ENERGIJE V VELIKI BRITANiji

Razvoj električne energije v Veliki Britaniji se bo v bodoče vezal na premog in nuklearno gorivo. Posebni institut predvideva, da ta razvoj ne more temeljiti na nafti. Predvidevajo, da bo znašala skupna proizvodnja energije v Veliki Britaniji v letu 1980, 300 milijonov ton pogojnega premoga. Doslej je namreč proizvodnja energije na račun zmanjšane porabe premoga temeljila na večji porabi nafte oziroma naftnih derivatov. Pomemben bo porast proizvodnje zemeljskega plina. Ležišča zemeljskega plina v Severnem morju, katerega eksploatirajo Angleži, naj bi koristili čim dalje.

PORAST PRODUKTIVNOSTI

Produktivnost dela v zahodnonemških premogovnikih črne premoga stalno narašča, tako da zavzema vodilno mesto v Evropi. Od leta 1960 pa do danes so povečali produktivnost od dveh na štiri tone premoga na delavnik. Premog pridobivajo v premogovnikih, ki so do 95 % mehanizirani, medtem ko so še leta 1960 okrog 60 % premoga proizvedli z ročnim načinom pridobivanja. Premogovniki s popolnoma mehaniziranim delom dajejo danes 55 % proizvodnje premoga.

VEČJE ZANIMANJE ZA PREMog

V ZDA se povečuje zanimanje proizvajalcev električne energije za premog. V teku je izgradnja večjega števila termoelektrarn na premog.

PROBLEMI V REMBASU

Za saniranje posledic poplavljenega jame Ravna reka rudnika rjavega premoga Rembas v Rešavici, je potrebno okrog 32 milijonov din. Premogovnik sam nima sredstev za to saniranje, zato se je obrnil za pomoč na gospodarsko zbornico v Kragujevcu, zavarovalnico Beograd in republiški rezervni sklad, deloma pa bo sredstva prispeval premogovnik sam. Jama

Ravna reka je bila 3. julija 1973 zalita s podzemeljskimi vodami. Ob tej priliki je bila poplavljen oprema v vrednosti preko 17 milijonov din. Zato so jamo začasno zaprli.

PROIZVODNJA PREMOGA V ČEŠKOSLOVAŠKI

Severnomoravsko področje z vso upravičenostjo nazivajo za področje premoga in železa, saj je tu glavno središče premogovne in železarske industrije Češkoslovaške. Prav rudarjem Ostravskokarvinskega revirja črnega premoga gre zasluga, da so industrija, energetika in vse ostale veje narodnega gospodarstva, dobro založene s premogom dobre kvalitete. Tudi kupci iz inozemstva so zavoljo tega zadovoljni z dobavami premoga in koksa s tega področja, kar dokazujejo vse večja naročila. Češkoslovaški rudarji so v zadnjih mesecih postavili nekoliko evropskih in svetovnih delovnih rekordov. Premogovnik 1. maj v Karvini je v februarju preteklega leta, pozval rudarje na akcijo »prekosi sama sebe«.

NOVI RUDARJI

Rudnik Bukinje v tuzlanskem bazenu, je v začetku septembra 1973 zaposlil novih 50 rudarjev, ki so jih nujno potrebovali za normalen potek proizvodnje premoga. Okrog 300 rudarjev pa manjka v rudnikih Lignica in Dobrinja, prav tako v tuzlanskem bazenu.

ZMANJŠANJE PRAHU V PREMOGOVNIKI

Neka ameriška firma proučuje nove metode za zmanjšanje vsebine prahu v premogovnikih. Ta sistem obsega detekcijo vsebine prahu z optičnimi metodami, nato z metodo kondenziranja prahu in na koncu z ventilacijo in separiranjem. Računajo, da bodo s tem načinom zmanjševanja prahu v premogovnikih dosegli zadovoljive rezultate.

Za razliko od lanskega leta izkazujejo delovne enote na vseh treh območjih pozitivni ostanek dohodka. Lani je bila v Hrastniku in Zagorju izguba. Obseg realizacije je bil povečan za 22 %, brutto skladi pa za 73,7 %, ker ni potrebno pokrivati iz dobička enot v Trbovljah izgube v Hrastniku in v Zagorju.

Kot že omenjeno, izkazuje ESD izgubo, in sicer 172.200,00 din. Lani je znašal v istem razdobju pozitivni ostanek dohodka 68.100,00 din. Do izgube je prišlo zaradi prenizke cene izdelavne ure, kar bo treba popraviti. Celotni dohodek je bil povečan za 25,2 %.

Toplarna Trbovlje je sklenila, pri skupnem dohodku 1.213.700,00 din, poslovanje s presežkom 75.100,00 din; lani je znašal ostanek dohodka 137.700,00 din. Situacija se bo glede na spremenjene cene nekoliko popravila.

Vse proizvodne dejavnosti: osnovna, RGD (OSRD), GRAMAT, avtopark, ESD (ESO) in toplarna so dosegle naslednjo delitev celotnega dohodka:

	doseženo din	% napram letu 1972
celotni dohodek	244,545.500,00	125,0
materialni stroški	101,159.800,00	122,7
dohodek	143,385.700,00	126,7
obveznosti iz dohodka	18,383.100,00	137,8
dohodek za razdelitev	125,002.600,00	125,3
brutto osebni dohodki	118,626.800,00	121,3
brutto skladi	6,375.800,00	314,1

Materialni stroški in osebni dohodki so v okviru preseženega celotnega dohodka, kar je pozitivno vplivalo na ostanek dohodka za bruto sklade. Zelo pa so narasle pogodbene in zakonske obveznosti. Tu gre predvsem za povečanje stanovanjskega prispevka s 4 na 6 % in brutto osebnih dohodkov, nadalje na skoraj dvakratno zvišanje republiškega vodnega prispevka, razne dodatne prispevke socialnega zavarovanja in podobno.

Neproizvodne dejavnosti

Te so poslovale uspešno, saj so z dohodki pokrile vse izdatke in dosegle še nekaj preostanka. Končni rezultati so naslednji:

	celotni dohodek din	ostanek za sklade din
— RŠC	5,590.400,00	386.100,00
— menze	3,354.300,00	18.000,00
— počitniški domovi	1,619.600,00	78.700,00
— skupaj	10,564.300,00	482.800,00

Zelo ugoden rezultat izkazuje RŠC, predvsem zaradi večje proizvodnje premoga na učnem revirju, višjih prodajnih cen premoga in obračunane razlike v ceni za oddajo elektrogospodarstvu. Menzi v Hrastniku in v Zagorju izkazujeta pozitivni ostanek dohodka, in sicer 8.300,00 din. ter 48.200,00 din, dočim ima v Trbovljah izgubo v znesku 38.500,00 din. Tudi pri počitniških domovih je Partizanski vrh negativen z zneskom 17.300,00 din, dočim izkazujeta Rab in Crikvenica dobiček v višini 74.600,00 in 21.400,00 din. Vendar pa ti obračuni glede na sezonski značaj poslovanja, še niso in ne morejo biti dokončni.

Zaključek

Iz obračuna za razdobje januar—avgust 1973 je razvidno, da so vse delovne enote, razen rudnika Zagorje in ESD (ESO), poslovale uspešno. Izguba na rudniku Zagorje povzroča v končnem seštevku tudi izgubo vse osnovne dejavnosti, ki pa je koncem avgusta izkazana z malenkostnim zneskom. Ta izguba kot tudi izguba pri ESO, sta pokriti iz presežkov drugih dejavnosti ZPT; v končnem obračunu izkazujemo še 6,858.600,00 din ostanka dohodka.

V primerjavi z obdobjem januar—avgust 1972, je bil razdeljen doseženi celotni dohodek ZPT takole:

	din		
	1973	1972	%
celotni dohodek	255,109.800,00	203,395.400,00	125,4
materialni stroški	107,364.800,00	87,688.400,00	122,4
dohodek	147,745.000,00	115,707.000,00	127,7
obveznosti iz dohodka	18,692.600,00	13,572.800,00	137,7
dohodek za razdelitev	129,052.400,00	102,134.200,00	126,4
brutto osebni dohodki	122,193.800,00	100,345.300,00	121,8
brutto skladi	6,858.600,00	1,788.900,00	383,4
delitev dohodka v %:			
brutto osebni dohodki	94,7	98,3	
brutto skladi	5,3	1,7	

Povečanje celotnega dohodka in ostanka za brutto sklade je pripisati prvenstveno zvišanim prodajnim cenam premoga, povečanemu obsegu in izboljšanju poslovanja RGD (OSRD) in GRAMATA. Seveda so vsi prikazani rezultati še začasni, na končne pa bo potrebno počakati do sestave zaključnega računa in bilance za leto 1973.

Osebni dohodki

Povprečni mesečni osebni dohodki na zaposlenega, so se v primerjavi z letom 1972 dvignili. Po posameznih delovnih enotah so bili doseženi takole:

Delovna enota	Leto 1972	Leto 1973		Indeks	
		brez jam. dodat.	z jam. dodat.	3 : 2	4 : 2
rudnik Hrastnik	2.088,36	2.363,16	2.573,02	113,2	123,2
rudnik Trbovlje	2.087,42	2.386,90	2.602,16	114,3	124,7
rudnik Zagorje	1.979,69	2.130,51	2.343,42	107,6	118,4
skupni prevoz	1.866,57	2.106,78	2.319,45	112,9	124,3
separacija Trbovlje	1.742,21	1.976,59	2.030,64	113,5	116,6
separacija Zagorje	1.597,71	1.737,36	1.737,36	108,7	108,7
nab. odd. (skladišča)	1.720,43	1.913,14	1.913,14	111,2	111,2
uprava ZP	2.196,09	2.482,78	2.496,88	113,1	113,1
ESO-strojna delav.	1.730,27	2.075,05	2.088,92	119,9	120,7
ESO-elektro delav.	1.773,13	2.075,29	2.114,53	117,0	119,2
OSRD	2.459,10	2.798,38	2.945,02	113,8	119,8
GRAMAT	1.693,97	2.056,96	2.056,96	121,4	121,4
avtopark	2.084,15	2.354,70	2.354,70	113,0	113,0
toplarna	2.070,80	2.349,77	2.349,77	113,5	113,5
ZPT	2.028,17	2.290,78	2.450,58	112,9	120,8

POMANJKANJE RUDARJEV

Največji rudarski kolektiv v državi Titovi rudniki Banoviči, je prišel v težko situacijo zaradi pomanjkanja rudarjev. Na mesto upokojenih rudarjev, ni večjega dotoka mlajših. Pred nekaj leti so iz tega rudnika odpustili preko 800 rudarjev, katere so smatrali kot tehnološki višek. Situacija pa se je sedaj bistveno spremenila in rudarje iščejo po posameznih vaseh ter jim nudijo razne olajšave.

MILIJONI TON PREMOGA

Rudarsko-energetski industrijski kombinat Kolubara, bo v letošnjem letu dosegel velike uspehe v proizvodnji premoga in električne energije. V prvih šestih mesecih 1973 so proizvodni načrt za premog prekoračili za 20 %, t.j. za 500.000 ton. Električne energije pa so proizvedli 14 %, oziroma 25 milijonov kWh več kot pa je bilo za to razdobje načrtovano. V I. polletju so proizvedli preko tri milijone ton premoga in 373,5 milijonov kWh električne energije. Poleg rekordnih proizvodnih rezultatov dosega Kolubara v letošnjem letu, v primerjavi s prejšnjim letom, zelo dobre poslovno-finančne rezultate. V primerjavi z enakim razdobjem lanskega leta, se je skupni dohodek povečal za 39 %, dohodek pa za 61 %. Po polletnem obračunu je kombinat izločil za sklade preko 16 milijonov din. Pričakujejo pa, da bodo do konca leta ustvarili 50 milijonov din skladov. Kombinatski ima zaposlenih 5700 delavcev, povprečni mesečni dohodki pa znašajo na zaposlenega 1.952,00 din.

**NOVA METODA
ODSTRANJEVANJA
PIRITNEGA ŽVEPLA
IZ PREMOGA**

TRW Inc. Rodondo Beach, ameriško podjetje, je razvilo novo metodo za odstranjevanje žvepla iz premoga, kar bo vplivalo na zmanjšanje emisije žveplovega dioksida v atmosfero, kar je še posebno pomembno za zaščito naravnega okolja.

S tem kemičnim procesom odstranjujejo sulfidno žveplo.

V razvoj tega postopka je podjetje vložilo 500.000 dolarjev in upajo, da se bo ta postopek uveljavil ter pripomogel k manjšemu onesnaževanju okolja.

ZGOREVANJE PREMOGA POD PRITISKOM

Razvojni in inženirski oddelek družbe Esso, projektira gradnjo posebnega obrata, v katerem bi izgoreval premog pod pritiskom na fluidizacijskem sloju in ob prisotnosti apnenca. Na ta način pričakujejo, da se bo zmanjšal odstotek premogovega dioksida. Namen raziskave je, da bi lahko ekonomično izkoriščali premog, ki vsebuje veliko žvepla, obenem pa tako, da ne bi onesnaževali okolja.

V SSSR VEČ PREMOGA KOT DOLOČA NAČRT

Kakor pričakujejo, bodo v Sovjetski zvezi proizvedli v letošnjem letu okrog 20 milijonov ton premoga nad načrtom za letošnje leto. V premogovnikih iz leta v leto raste produktivnost dela, uvajajo pa tudi nove odkopne metode z uporabo mehanizacije, ki čedalje bolj spodriva težko fizično delo.

MANJŠA PROIZVODNJA V ITALIJI

V Italiji se naglo zmanjšuje proizvodnja premoga v zadnjih letih. V primerjavi z letom 1966, so ga v letu 1972 nakopali le še 57,5 % hkrati pa se je seveda bistveno povečala proizvodnja tekočin in plinastih goriv. V letu 1972 je posebno močno padla proizvodnja premoga. Od rudnikov črnega premoga obratuje le še en premogovnik.

PRISTANIŠČE ZA IZVOZ PREMOGA

V bližini Gdanska na Poljskem, pripravljajo posebno pristanišče za promet ladij do 150.000 ton nosilnosti. To je največji investicijski objekt v poljskih

Samo za mesec avgust pa so bili izplačani netto osebni dohodki za dejansko opravljene delavnike, brez nadomestil za dopuste, boleznine in državne praznike, v naslednjih zneskih:

Delovna enota	Avgust 1972		Avgust 1973		Indeks	
		brez. jam. dodat.	z jam. dodat.	3 : 2	4 : 2	
rudnik Hrastnik	2.091,12	2.526,72	2.890,32	120,8	138,2	
rudnik Trbovlje	2.109,84	2.508,24	2.878,08	118,9	136,4	
rudnik Zagorje	1.972,32	2.209,44	2.573,28	112,0	130,5	
skupni prevoz	1.890,00	2.270,40	2.641,20	120,1	139,7	
separacija Trbovlje	1.761,12	2.108,88	2.205,60	119,7	125,2	
separacija Zagorje	1.621,44	1.815,84	1.815,84	112,0	112,0	
nab. odd. (skladišča)	1.771,92	2.029,68	2.029,68	114,5	114,5	
uprava ZP	2.220,96	2.639,04	2.664,96	118,8	120,0	
ESO-strojna delav.	1.779,60	2.346,24	2.382,96	131,8	133,9	
ESO-elektro delav.	1.805,28	2.097,12	2.181,12	116,2	120,8	
OSRD	2.584,08	2.992,32	3.318,96	115,8	128,4	
GRAMAT	1.759,44	2.284,08	2.284,08	129,8	129,8	
avtopark	2.166,72	2.538,00	2.538,00	117,1	117,1	
toplarna	2.102,16	2.709,36	2.709,36	128,9	128,9	
ZPT	2.051,04	2.430,00	2.713,68	118,5	132,3	

Primerjava med avgustom 1972 in avgustom 1973 je realna, ker je bilo v vseh primerih po 24 delovnih dni.

Roman Turnšek

Pripravljamo OSNUTEK NOVEGA PRAVILNIKA o razdeljevanju osebnih dohodkov

Na temelju stališč in pobude širšega aktiva, da je potrebno obstoječi pravilnik o delitvi osebnih dohodkov uskladiti z že sprejetimi popravki v času njegove veljavnosti in da so nujni tudi popravki ostalih pravilnikov, ki so sestavni del celotnega pravilnika, je zadevo obravnaval osrednji delavski svet na svojem 17. zasedanju. Na 18. zasedanju, dne 24. julija 1973 pa je že imenoval komisijo za pripravo osnutka novega pravilnika. Komisija, ki je dobila za izdelavo osnutka tudi določene smernice, že dela. Tokrat ne gre le za usklajitev že sprejetih sprememb v teku veljavnosti obstoječega pravilnika. Poleg usklajitve in dopolnitve pravilnika z že sprejetimi popravki, je naloga komisije, da

izdela osnutek oziroma predlog enotnega pravilnika, s katerim bodo podane enotne osnove osebnih dohodkov, v strukturi lastnih cen proizvodov in uslug v posameznih TOZD. Komisija je z delom pričela na temelju naslednjih stališč, ki jih je sprejel osrednji delavski svet. Ta so:

a) v veljavi ostane točkovni sistem;

b) razvrstitev delovnih mest mora biti izdelana v smislu ukinitev skupin z najnižjo faktorsko udeležbo;

c) delovna mesta morajo biti razvrščena po kvalifikaciji in po zahtevani strokovnosti delovnega mesta. Razvidni morata biti osnovna vrednost delovnega mesta po zahtevnosti in

vrednost ostalih delovnih pogojev;

č) rešitev problematike minulega dela bo komisija iskala v višjem dodatku za stalnost zaposlitve, z morebitno spremenjenimi pogoji (stalnost v podjetju in skupna delovna doba); v razširitvi pravic na povečanje dodatka še za dobo 30 in 35 let (doslej 25 let) ter povečanju odpravnine ob odhodu v pokoj na višino enomesečnega dohodka. To določilo vsebuje že sedanji samoupravni sporazum o usmerjanju in delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Poleg navedenih stališč ima komisija še posebno nalogo, preračunati akordne cene na nove, višje osnove, z istočasnim upoštevanjem vseh sprememb tehnoloških procesov, ki so nastali v času veljavnosti sedanjega akordnega cenika.

Da delo komisije ne bo lahko, se je pokazalo že v samem začetku. Kljub temu, da bo glede na sprejeta izhodišča, vseboval pravilnik nekatere novitete in kakovostne spremembe, se je pokazalo težišče dela na razvrščanju delovnih mest v posamezne skupine. Temu delu so komisije že doslej posvečale največ časa, zato tudi sedanjo komisijo to težišče dela ni presenetilo. Tokrat bo komisija temu delu posvetila posebno pozornost. Nekatere spremembe bodo prav gotovo nujne zaradi spremenjenih pogojev dela in delokrogov, veliko je nerešenih vlog, katerih rešitve so bile odložene z motivacijo, da bodo

ustrezno upoštevane v novi sistematizaciji oziroma da bodo upoštevane ali utemeljeno zavrnjene ob sedanjem razvrščanju. Rešitve nekaterih posameznih vlog so kljub prepričanju, da so bile pravilne, povzročile nova neskladja.

Vse komisije posameznih TOZD predlagajo mnoge spremembe v razvrstitvi. Komisiji pa lahko taki predlogi služijo le za orientacijo. Predlogi ene take komisije, ki je le-te sestavila ločeno od drugih komisij, ni mogla upoštevati predlogov ostalih. Z upoštevanjem obeh pa ni ustrezno, ker se s tem ni spremenilo razmerje oziroma se razmerje spremeni v odnosu na ostale, ker povzroči nov problem in tako dalje. Kljub temu je iz vsebine vlog razvidna zahteva po izenačenju osnov po kvalifikacijah. Če mora razvrstitev vsebovati ločeno osnovno vrednost delovnega mesta in vrednost delovnih pogojev, potem je le takšna razvrstitev tudi pravilna. Komisija je prepričana, da ne bo prišlo do posebnih spodrseljajev, saj so v komisiji zastopane vse temeljne organizacije združenega dela s takimi člani, ki najbolj poznajo problematiko svoje TOZD, kakor tudi problematiko Zasavskih premogovnikov.

Komisija mora opraviti obsežno in odgovorno delo najkasneje do 30. novembra 1973, če hočemo, da bo pravilnik stopil v veljavo z 1. januarjem 1974.

Vilko Kovač

Kaj vsebuje družbeni dogovor

O UPOŠTEVANJU NADURNEGA DELA V OSNOVE ZA POKOJNINO IN NADOMESTILA IZ ZDRAV. ZAVAROVANJA

Izvršni svet SR Slovenije je na seji, dne 17. 7. 1973, soglašal s predlogom družbenega dogovora o upoštevanju osebnega dohodka, doseženega v delu preko polnega delovnega časa v premogovnikih, za izračun pokojninske osnove in osnove za

nadomestilo osebnega dohodka iz zdravstvenega zavarovanja. Dogovor so sklenili republiški svet zveze sindikatov, skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, zveza skupnosti zdravstvenega zavarovanja, gospodarska zbornica, OZD proiz-

pristaniščih v tem petletnem načrtu. Preko tega prestanišča bodo poljski premogovniki v bodoče izvažali svoj premog.

VEČJA PORABA PREMOGA V ŠPANJI

V letu 1972 je v Španiji porasla poraba premoga za 5,15 % in se je povečala na 17,7 milijonov ton. V letu 1972 so v Španiji proizvedli 8,04 milijonov ton črnega, 3,02 milijonov ton antracita in 3,06 milijonov ton rjavega premoga. V premogovnikih je zaposleno skupno 53.950 delavcev.

SANACIJA RUDNIKA SOKO

Premogovnik Soko, ki leži na območju Soko Banje, je bil pred dvema letoma hudo poškodovan po velikem požaru. Proizvodnja premoga še sedaj ni povsem normalizirana. Premogovnik zaposluje okrog 700 rudarjev. Za sanacijo premogovnika so doslej porabili 12 milijonov din. Mesečna proizvodnja premoga znaša 6.000 ton. Pomanjkanje kadrov, slabosti v organizaciji dela in težave pri odpiranju revirja, so povzročile, da je letošnje I. polletje končal z izgubo. Po izdelanih analizah strokovnjakov, je potrebno za trajnejšo sanacijo izvesti investicije v vrednosti okrog 20 milijonov din.

PRIDOBIVANJE PREMOGA V ZRN NENEHNO PADA

Kljub temu, da se zvezna vlada zavzema za to, da bi premog prevzel osnovno vlogo pri redni energetski preskrbi, pa se elektrarne obračajo k drugim energetskim virom, ker je premog predrag. Njegov delež pri celotni energetski porabi se rapidno krči. Izkop premoga je v ZRN nazadoval od 142 milijonov ton v letu 1960 na 126 milijonov ton v letu 1966 in na 102 milijona ton v letu 1972. Že v letu 1978 se bo ta količina skrčila celo na 83 milijonov ton.

vodnje premoga v SRS in izvršni svet.

Podpisniki družbenega dogovora v uvodu ugotavljajo, da je zaradi pomanjkanja premoga in zato nastalih težav pri zagotavljanju zadostnih energetskih virov in zaradi posebne narave dela in delovnih pogojev potrebno opravljanje določenih del v rudnikih nad polnim delovnim časom. To delo nad polnim delovnim časom se bo v smislu predpisov o medsebojnih razmerjih v združenem delu štelo kot delo preko polnega časa, osebni dohodek dosežen pri tem delu pa se bo upošteval pri izračunavanju osnov za pokojnine, nadomestila iz invalidskega zavarovanja in nadomestila iz zdravstvenega zavarovanja (boleznine).

Skladno z namenom družbenega dogovora, bodo do upoštevanja osebnega dohodka za delo preko polnega delovnega časa (42 ur), upravičeni delavci na proizvodnji premoga v jami, delavci, ki so delali v jami, pa so bili kot invalidi III. kategorije ali po sklepu zdravniške komisije razporejeni na delovna mesta izven jame in delavci, ki delajo na delovnih mestih izven jame, na katerih je delo neposredno vezano in pogojeno s

proizvodnjo premoga. Ta delovna mesta se nahajajo:

— v proizvodnji premoga (jama), vključno z operativnim-tehniškim osebjem, dostavljalci potrošnega materiala in vzdrževalci elektrostrojnih naprav (jamska mehanizacija, lesno skladišče, obratna skladišča);

— pri transportu (premoga, delavcev, reprodukcijskega materiala, jalovine);

— pri separiranju (plemenitju) premoga;

— pri razpečevanju (ekspeditu) premoga;

— pri razdeljevanju malic na rudnikih in separaciji.

Za delovna mesta izven jame, na katerih so delavci upravičeni do vštevanja osebnega dohodka, doseženega v delu preko polnega delovnega časa v vse osnove, je bil izdelan poseben seznam.

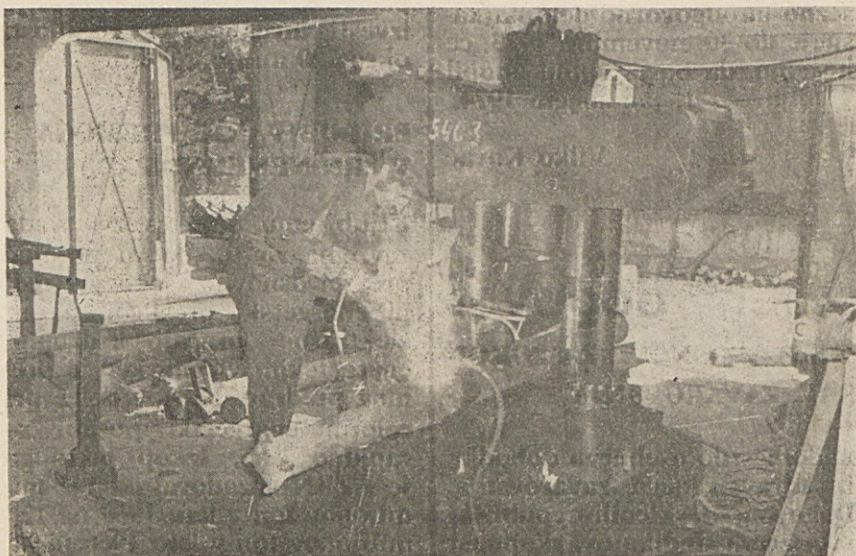
Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, bo osebni dohodek, dosežen v delu preko polnega delovnega časa v smislu tega družbenega dogovora upoštevala za izračun pokojninske osnove, če je bil tak osebni dohodek dosežen po 1. 4. 1970. Vsem upokojujencem, ki so bili upokojeni v času od 1. 1. 1971 do uveljavitve družbenega dogovora in delavcem,

za katere je bil v tem času vložen zahtevek za upokožitev, bo skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja na novo odmerila pokojnine. Novi zneski bodo upokojujencem izplačani od 1. junija 1973 dalje.

Skupnost zdravstvenega zavarovanja pa bo osebni dohodek, dosežen v delu preko polnega delovnega časa v smislu družbenega dogovora od 1. 1. 1972, upoštevala za osnovo za izračun boleznin, ki so zapadle v plačilo od 1. maja 1973 dalje. Z drugimi besedami povedano, vsem delavcem, ki jih družbeni dogovor obravnava in so bili po 1. maju 1973 v bolniškem staležu, se nadomestila osebnega dohodka na novo obračunajo in izplačajo kot donos pri izplačilu osebnega dohodka za mesec september. Za naprej pa se pri izračunavanju osnove za nadomestilo osebnega dohodka iz zdravstvenega zavarovanja upošteva tudi osebni dohodek, dosežen v delu preko polnega delovnega časa do 48 ur na teden.

Na podlagi določil statuta SPIZ bi se morala nadomestila invalidom zaradi manjšega osebnega dohodka na drugem delu na novo odmeriti s 1. 7. 1973. Zaradi tega, ker je bil družbeni dogovor o upoštevanju osebnega dohodka, doseženega v delu preko polnega delovnega časa, sprejet šele sredi julija, je SPIZ z novo odmero nadomestil počakala. Zasavski premogovniki so skupnosti že dostavili nove podatke o osebnih dohodkih v smislu družbenega dogovora in je pričakovati, da bodo v drugi polovici septembra in v oktobru vsi prizadeti invalidi in rudniški invalidi (28. člen PDOD-ZPT) dobili odločbe o novi odmeri nadomestil osebnega dohodka. Invalidom, ki jim je SPIZ na novo odmerila nadomestilo osebnega dohodka že pred uveljavitvijo družbenega dogovora, bo skupnost obenem z izstavitvijo novih odločb preklicala tudi veljavnost že izdanih.

Veljavnost družbenega dogovora je omejena za dobo pet

Popravilo jeklenih jamskih stojk na stiskalnici Alpina, v strojnem oddelku OZD elektrostrojne delavnice (ESD)

(Foto inž. T. Bregant)

let, to je, do 17. 7. 1978. Organizacije združenega dela proizvodnje premoga — podpisniki tega dogovora, se obvezujejo, da bodo delo preko polnega delovnega časa uvajale le v obsegu, ki je nujno potreben in da v povprečju letni tedenski delavnik ne bo znašal več kot 48 ur. Obenem se podpisniki dogovora zavezujejo, da bodo postopno zmanjševali obseg na-

durnega dela, tako, da bi postalo delo ob sobotah in nedeljah v petih letih nepotrebno.

Tekoče prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje bodo prejemniki plačevali iz sredstev ukinjenega republiškega davka po posebni stopnji iz 37. člena zakona o davkih občanov. Za plačilo zaostalih prispevkov za čas od 1. 4. 1970 do 31. 12. 1972 pa se

je IS skupščine SR Slovenije zavezal, da bo poiskal možnosti za izpolnitev obveznosti prejemnikov do skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja je bila imenovana varovanja.

Za razlaganje tega družbene posebna komisija, v katero je vsak podpisnik imenoval po enega predstavnika.

Vladimir Sihur

AKTIVNOST samoupravnih organov

Osrednji delavski svet in kolektivni izvršilni organi - odbori ZPT, so imeli v času od 16. 8 do 15. 10. 1973, več sej in zasedanj, na katerih so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

1. Na 17. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 8. 9. 1973:

— dvema sodelavcema (Pečnik Anton, Grujič Drago) je odobril šolanje na enoletni politični šoli CK.ZKS v Celju s tem, da jima pripadajo za čas šolanja osebni dohodki njunega sedanjega delovnega mesta;

— odobril je odpis nekaterih dotrajanih osnovnih sredstev v TOZD avtopark, separacija in RGD;

— odobril je prodajo dotrajanih in odpisanih osnovnih sredstev pri TOZD GRAMAT (nakladalec in krožna žaga);

— odobril je nabavo 50 rudarskih uniform in 9 gasilskih uniform za člane naše delovne skupnosti v posameznih TOZD in področnih gasilskih četah ZPT;

— Zdravstvenemu domu Završje, je odobril enkratno denarno pomoč v znesku 5.000,00 din namensko za uvedbo UKV omrežja, ki bo služilo boljši povezavi posameznih ambulant;

— sprejel je ostro opozorilo in strogo evidenco ter kontrolo koriščenja rednih letnih dopustov, glede na to, da so nekateri člani delovne skupnosti v preteklem letu koristili več letnega dopusta, kot jim je pripadalo;

— odobril je nekaj službenih potovanj v inozemstvo, in sicer 6 članom na izvajanje pogodbenih del v Švico ter 2 članoma v ZR Nemčijo, zaradi pročitve možnosti izdelave avtomatskih zračalnih naprav za večje jamske vozičke;

— služba varstva pri delu ZPT je dobila nalogo, da skupno s starešinami reševalnih čet vseh treh rudnikov, doseže enotno mnenje o spremembah nagrad članom reševalnih moštev;

— pripravil je predlog za osrednji delavski svet za odobritev ugotovljenih inventurnih razlik pri popisu zaloga materiala;

— potrdil je finančni obračun ter doseganje in delitev dohodka v razdobju januar—julij 1973, za vse dejavnosti ZPT;

— sprejel je ustrezno stališče do težke situacije na rudniku Zagorje in sklenil, da bi problematiko podrobneje obravnavali na vseh nivojih organov upravljanja potem, ko bo izdelan elaborat o ekonomski upravičenosti nadaljnjega vlaganja sredstev v jamo Kotredež;

— odobril je na temelju določil pravilnika o oblikovanju cen in pogojev za opravljanje storitev, novo ceno za storitve, ki jih opravljajo delavnice na

vseh treh rudnikih, v višini 30,00 din/ura; nadalje je odobril prav tako od 1. avgusta 1973 dalje novo ceno jamskim oblikovancem v višini po 6,00 din/kom, za panelne plošče 259,00 din/kom, določil pa je tudi nove cene za bivanje v samskih domovih ZPT;

— odobril je nove cene za prevozne storitve avtoparka ter nove cene za storitve pralnice v TOZD rudnik Hrastnik in nove cene za storitve kemijsko-tehnološkega laboratorija;

— odobril je nove cene avtobusnih prevozov z veljavnostjo od 1. 9. 1973 dalje za člane delovne skupnosti s področja Hrastnika in Trbovelj, ki koristijo avtobusne prevoze za prevoz na delo in z dela;

— pripravil je predlog za razpravo in sklepanje na osrednjem delavskem svetu, zaradi spremembe načrta koriščenja prostih sobot v oktobru 1973.

2. Na 19. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 12. 9. 1973:

— sklenil je, da bosta rudnika Hrastnik in Trbovlje 15. septembra 1973, obratovala tretjinsko na proizvodnji premoga, vključno s spremljajočimi službami v proizvodnem procesu. Za opravljeno delo na ta dan se priznava 80-% dodatek. Odločitev je sprejel ODS zavoljo hude energetske krize, kateri je deloma botrovalo tudi pomanjkanje premoga za termoelektrarno; proizvodnja 15. septembra je bila namenjena za potrebe TET Trbovlje;

— odobril je, da se na občinsko skupščino Zagorje prenese objekte remize za aku-lokomotive, kompresorske postaje in prizidka h kompresorski postaji, za dogovorjeno ceno 80.000 din, poleg tega pa še zemljišče v skupni izmeri blizu 3000 m² po ceni 18,00 din/m²;

— odobril je plačilo odškodnine Ivanu Kašnerju iz Hrastnika, v znesku 5.684,00 din in sicer za škodo, ki je bila povzročena na sadnem drevju in poljskih pridelkih ter objektih, zaradi napeljave toplovoda v osnovno šolo heroja Rajka v Hrastniku.

3. Na 20. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 19. 9. 1973:

— potrdil je poročilo o izvajanju programa ukrepov za leto 1973. Ob tej priložnosti je sklenil, da je treba programe v TOZD dopolniti z ukrepi o izvajanju ustavnih dopolnil;

— tehniški direktor je dobil nalogo, da takoj izvede akcijo za urejevanje kritične situacije v zvezi z jamskimi vozički; podvzeti mora takoj vse organizacijske ukrepe, da se omilijo ali odpravijo težave pri skupnem prevozu;

— analitski oddelek je dobil nalogo, da podrobno prouči na temelju dosegljivih podatkov, koliko je bila manjša proizvodnja premoga zaradi pomanjkanja jamskih vozičkov;

— sprejel je s takojšnjo veljavnostjo pravilnik o nagrajevanju delavcev ZPT TOZD RGD, začasno razporejenih na delu v Švici, ob upoštevanju sprejetih sprememb in dopolnitev;

— sprejel je pravilnik o delavski kontroli temeljnih organizacij združenega dela in organizacij združenega dela ZPT s tem, da ga sprejmejo delovni ljudje na svojih zborih v posameznih TOZD do 31. 10. 1973, tako da bi pravilnik pričel veljati 1. 11. 1973; na temelju zbranih pripomb in predlogov je sprejel vrsto dopolnitev k temu pravilniku;

— hkrati s pravilnikom o delavski kontroli je sprejel tudi poslovnik za delo delavske kontrole v TOZD in OZD ZPT;

— sprejel je z veljavnostjo od 1. 8. 1973 dalje dopolnitev pravilnika o nagrajevanju delavcev, razporejenih na delu v ZRN;

— dokončno je rešil vlogo Dušana Stojčevskega iz Krive Pa-

lanke, v kateri zahteva izplačilo nadomestila osebnih dohodkov od 15. maja 1968 dalje. O vlogi bo osrednji delavski svet ponovno razpravljal, ko bo dobil podrobnejše podatke;

— na temelju predhodnega soglasja delavskega sveta TOZD rudnik Hrastnik, je odobril komunalnemu obrtnemu podjetju Hrastnik, prodajo objektov gasilskega doma in zemljišča. Bivši hlev in garaža sta bila ocenjena na 59.600,00 din, gasilski dom na 185.233,00 din in zemljišče po 20,00 din/m²;

— soglašal je z osnovnimi stališči za izdelavo novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, katerega se naj poslužuje pri svojem delu za to imenovana komisija;

— odobril je preknjižbo inventurnih razlik, ugotovljenih pri popisu zaloga materiala.

4. Na 10. seji odbora za zaposlovanje in izobraževanje, dne 28. 9. 1973:

— pripravil je spreminjevalne oziroma dopolnilne predloge k osnutku družbenega dogovora o štipendiranju in kreditiranju učencev in študentov na področju Slovenije. Odbor je ugotovil, da zadnji osnutek vsebuje precej pripomb in dopolnitev, ki so bile svoječasno poslane sestavljalcem osnutka tega dogovora, s strani ZPT; s sprejetimi pripombami je treba takoj seznaniti vse tri zavske občine;

— pri reševanju vlog jih je 18 rešil pozitivno (sporazumne prekinitve delovnega razmerja, zaposlitve, vpisi v razne šole, podelitev štipendije in študijske pomoči), 11 vlog pa je bilo zavrženih (prošnje za zaposlitev, podelitev štipendij in študijskih pomoči);

— sklenil je objaviti razpis za vpis v I. letnik rudarske nadzorniške šole v Velenju; odbor bo od prijavljenih kandidatov izbral le 5 slušateljev oziroma kandidatov;

— sprejel je sklep, da se učencem poklicne rudarske šole, ki po uspešnem dokončanju II. letnika ne nadaljujejo šolanja,

Sestanek članov osnovne organizacije sindikata TOZD GRAMAT na opekarni. Razpravljali so med odmorom, o raznih problemih, med drugim tudi o rekreaciji (Foto inž. T. Bregant)

pač pa se vključijo v proizvodno delo pri ZPT, izda s strani oddelka za izobraževanje odraslih RŠC, potrdilo o pridobitvi kvalifikacije kopaškega pomočnika. Po enem letu proizvodnega dela na pridobivanju premoga pa se tem delavcem omogoči vpis v kopaški tečaj;

— TOZD RŠC bo pripravila predlog za spremembo oziroma dopolnitev obstoječega pravilnika o izobraževanju;

— pripravil je predlog za razpravo in sklepanje na zasedanju ODS o imenovanju 5-članske komisije za izdelavo osnutka samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih v združenem delu;

— nadalje je pripravil predlog za določitev novih nagrad, stalnega gibljivega dela za učence vseh strok pri RŠC, o čemer naj razpravlja in sklepa ODS;

— do naslednje seje tega odbora bo kadrovski sektor ZPT pripravil poročilo o novih razporeditvah posameznih delavcev, za katere je OO ZK skupnih služb menila, da niso bile izvedene v skladu s smernicami resolucije skupščine SRS in internimi predpisi;

— na naslednji seji bo odbor razpravljal tudi o vprašanju dosedanjega in bodočega dela oddelka za avtomatsko obdelavo podatkov.

5. Na 21. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 3. 10. 1973:

— sklenil je, da bosta rudnika Hrastnik in Trbovlje, vključno s spremljajočimi službami v proizvodnem procesu ter težkotekočinsko separacijo, dne 6. 10. 1973, ki je sicer dela prosta sobota, normalno obratovala na proizvodnji premoga, zaradi potreb termoelektrarne Trbovlje, s tem da jim prizna izjemoma 80% dodatek;

— na znanje je sprejel poročilo direktorja proizvodnega sektorja o ukrepih v zvezi z aktiviranjem 3-m³ jamskih vozil, o čemer je treba seznaniti

tudi delavske svete TOZD rudnik Hrastnik, rudnik Trbovlje in separacijo;

— pri obravnavanju investicijskega programa za eksploatacijo premoga izpod 6. obzolja jame Kotredež na rudniku Zagorje, ni mogoče sprejeti oziroma potrditi programa, ker so predvideni rezultati proizvodnje in storitev sorazmerno nizki in ne dajejo možnosti za ekonomske učinke. Finančna realizacija oziroma ustvarjeni dohodek kaže po pokritju materialnih stroškov, vseh obveznosti in osebnih dohodkov, na negativni saldo. Glede na to, da bi bilo po tej ugotovitvi izgubljenih okrog 2.400.000 ton premoga in glede na negotovo preskrbo z električno energijo ter konjunkturo na tržišču, je nastalo problematiko treba posredovati vsem odgovornim oblastem in družbeno-političnim organom, pri katerih je treba pospešeno iskati mnenja in stališča. Pri razgovorih bodo sodelovali predstavniki rudnika Zagorje in ODS. Investicijski program za eksploatacijo premoga pod 6. obzorjem jame Kotredež, je možno izvesti edino s pokritjem negativne razlike s subvencioniranjem, za katero mora dati soglasje pristojni republiški organ;

— v zvezi z nadaljnjim obratovanjem jame Kisovec, je ODS sprejel naslednji sklep: ODS ugotavlja, da je glede na spremenjene pogoje eksploatacije premoga slabše slojne prilike in zmanjšanje zalog premoga v jami Kisovec na rudniku Zagorje, prilagoditi nadaljnjo proizvodnjo v tej jami nastalemu položaju; takoj je izdelati ekonomski izračun ter dinamično proizvodnje in staleža zaposlenih, do konca 1973 ter za prihodnje leto; če bo v ekonomskem izračunu ugotovljen negativni rezultat eksploatacije premoga, je potrebno na tej osnovi prilagoditi sklep ODS, ki je bil sprejet na 15. zasedanju, dne 26. aprila 1973, ki govori o ukinitvi obratovanja jame Kisovec v II. polovici leta 1974;

— imenoval je 5-člansko komisijo za izdelavo osnutka samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih v združenem delu; osnutek mora biti pripravljen do 30. novembra 1973;

— na predlog odbora za zaposlovanje in izobraževanje, je odobril spremembo pravilnika o nagrajevanju učencev, ki so v učnem razmerju pri ZPT. V okviru teh sprememb je odobril zvišanje mesečnih nagrad;

— odobril je najetje posojila pri Ljubljanski banki, podružnici Trbovlje, v višini 800.000,00 din, za razširitev toplovodnega omrežja na rudniku Hrastnik;

— odobril je položitev toplovida preko glavne ceste v Trbovljah, do poslovnega objekta RUDIS in veleblagovnice Prvi junij. Predvideni stroški bodo znašali 1.482.600,00 din. S tem v zvezi je sprejel soglasje o iskanju garancijske izjave pri Ljubljanski banki, podružnici Trbovlje;

— načelno je odobril rekonstrukcijo kamnoloma na rudniku Hrastnik. Vrednost investicijskih del bo znašala predvidoma 1.200.000,00 din;

— odobril je adaptacijo trafostajne na rudniku Hrastnik v gasilski dom, za industrijsko četo ZPT v Hrastniku. Za financiranje del bodo porabljena sredstva pridobljena za prodani stari gasilski dom in garažo, deloma pa iz amortizacije in stanovanjskega prispevka;

— odobril je postavitev štirih garažnih boksov pri garažah avtoparka v Trbovljah, iz amortizacije za letošnje leto, v višini 250.000,00 din;

— načelno je odobril nabavo dveh diesel agregatov, moči 30 kVA, za potrebe toplarn ZPT v Trbovljah in v Hrastniku. Služila bosta v primerih izpadov električne energije, za poganjanje črpalk;

— pritožbo Dušana Stojčevskega iz Krive Palanke, za izplačevanje nadomestila osebnega dohodka od leta 1968 dalje, je ODS zavrnil; pri tem se

je oprl tudi na sodbo občinskega sodišča v Delčevu, z dne 11. 12. 1971, ko mu je zahtevek zavrnilo;

— sklenil je, da bo izplačilo osebnih dohodkov za september, v ponedeljek, 15. oktobra 1973, zaradi vmesne proste sobote in nedelje.

6. Na 18. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 12. 10. 1973:

— ponovno bo razpravljal na eni naslednjih sej o delu oziroma ustanovitvi konzorcija za zgraditev tovarne plinastih betonov-siporex v Zagorju, prav tako pa je odločitev o pristopu k samoupravni interesni skupnosti prometnih organizacij Slovenije, odložil;

— odobril je službeno potovanje v inozemstvo - SSSR zaradi podpisa pogodbe o nabavi rudarske opreme za potrebe ZPT;

— odobril je nove cene delavniškimi storitvam v TOZD elektrostrojna delavnica in za koriščenje nakladalne lopate Alpina;

— odobril je pomoč v višini 4.000,00 din za ureditev ceste

Prapretno—Retje, zaradi večkratne uporabe s strani RGD, ko je gradil transportni rov za cementarno;

— soglašal je s predlogom za določitev novih nagrad za članke jamskih reševalnih moštve;

— imenoval je komisije za popis osnovnih sredstev, sredstev skupne porabe in drobne inventarja za leto 1973;

— ugodno je rešil še nekaj drugih vlog;

— potrdil je poročilo o doseganju in delitvi dohodka in osebnih dohodkov za avgust in za razdobje januar—avgust 1973, za vse dejavnosti ZPT;

— potrdil je poročilo direktorja proizvodnega sektorja, o poteku proizvodnje v posameznih TOZD in njihovih proizvodnih problemih;

— sprejel je stališče do delnega financiranja umetniškega barvnega filma »Slike in življenje udarnikov«, ki ga je izdelal Studiofilm Sarajevo. Film je bil za člane kolektiva ZPT brezplačen in predvajan v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju; stališče bo posredovano v odločitev osrednjemu delavskemu svetu.

T. L.

vanja obnašamo zelo hladno in neodgovorno. Ko je sekretariat vso to problematiko razčiščeval je sklenil imenovati komisijo, ki naj bi izdelala stališča in izhodišča za razčiščevanje notranje problematike.

Komisija je pripravila ta stališča in sekretariat je ponovno pregledal in razpravljajal o predlogu komisije ter le-tega potem tudi potrdil in sklenil ta predlog stališč posredovati osnovnim organizacijam ZK in posameznikom v razpravo in reševanje. Sprejeta stališča zavezujejo posameznike, komuniste in organizacije, da razčistijo v določenem času problematiko, za katero so osebno odgovorni iz naslova delovnega mesta ali pa iz naslova funkcije v organih samoupravljanja in političnih organih.

Stališča so usmerjena v reševanje proizvodne problematike, problematike gospodarjenja in odnosov med enotami.

Navedemo naj nekaj značilnih in pomembnih stališč:

— vodstvo ZPT, skupno s tehničnimi službami in vodstvom rudnika Zagorje naj ugotovi, zakaj je načrtovana proizvodnja na tej enoti tako nizka in zakaj je ne dosega, iz česar sledi tako slab finančni uspeh. Ugotoviti je tudi vzroke počasnega ukinjanja obrata Kisovec, kot tudi odpiranje jame Kotredež;

— nadalje zahteva sekretariat temeljito ugotovitev oziroma obrazložitev, če so bili izvedeni vsi potrebni ukrepi na tehniškem, ekonomskem in organizacijskem področju za usposobitev jame Kotredež, ki naj zagotovi po projektu predvideno proizvodnjo tudi za manjkajočo proizvodnjo jame Kisovec. Zahteva se tudi pojasnilo, zakaj se po projektu predvidena prestavitve delovne sile iz obrata Kisovec v Kotredež ne izvaja;

— zakaj se tehniško vodstvo podjetja ne posluži možnosti angažiranja strokovnjakov v podjetju za teamsko obdelavo in usposobitev jame Kotredež, za doseganje načrtovane proizvodnje?;

O delu sekretariata konference ZKS ZPT

Pismo tovariša Tita in izvršnega biroja predsedstva ZKJ zahtevata od komunistov, kakor tudi od osnovnih organizacij ZK, da se v celoti in brezkompromisno vključijo v akcijo razčiščevanja tako na političnem, kakor tudi na ekonomskem in samoupravnem področju. Z ozirom na to, da je situacija v gospodarstvu, posebno še v rudarstvu, razmeroma težka in da bi to težko situacijo lažje reševali, je smatral sekretariat, da se je treba angažirati v smeri reševanja nekaterih notranjih problemov, ki negativ-

no vplivajo na situacijo in razporeženje v kolektivu.

V zvezi z navedenim se je sestal sekretariat konference ZKS ZPT na dveh razširjenih sejah, kjer so bili navzoči tudi sekretarji osnovnih organizacij ZK iz vseh treh področij, navzoč pa je bil tudi sekretar revirskega komiteja Ivo Miglič.

Sekretariat je na svoji četrti redni seji razpravljajal in ugotovil, da je precej problemov, ki se zelo počasi rešujejo, ali se sploh ne rešujejo, da se do nekaterih problemov in njih reše-

— osnovna organizacija ZKS rudnika Zagorje in njen sekretariat morata oceniti prizadevanje in zainteresiranost vsega tehniškega kadra in vseh zaposlenih na tej enoti, v zvezi z reševanjem proizvodnih nalog, tehnologije dela, stanja jamskih zmogljivosti, medsebojnih odnosov in odnosov odgovornih v združenem podjetju do stanja v tej enoti;

— zaradi različnih tolmačenj in ocenjevanj med zaposlenimi, je nujno izdelati pregled ustvarjenih sredstev po enotah, delitev in prelivanje teh sredstev iz enote v enoto, in sicer od priključitve rudnika Zagorje do konca leta 1972;

— nadalje se zahteva analiza in pregled dosedanjih prizadevanj za pridobitev nadomestnih zmogljivosti in razvrstitev zaposlenih na obratu Kisovec, po ukinitvi tega obrata.

Sekretariat je izdelal stališča še v zvezi z uveljavljanjem u-

stavnih dopolnil in izdelavo samoupravnih aktov ter organiziranje samoupravnih organov. Pred osnovne organizacije ZK je postavil vprašanje ocene delovanja članov ZK v sami ZK in ostalih družbeno-političnih organizacijah, kakor tudi v samoupravnih organih. Nujno je oceniti tudi prizadevanje sindikalnih organizacij pri uveljavljanju ustavnih dopolnil, pri uveljavljanju samoupravnih aktov in odnosov med enotami ter prizadevanja za uveljavljanje samoupravnih pravic zaposlenih delavcev.

Pripomnimo naj, da se je od seje sekretariata ZK ZPT že marsikaj premaknilo z mrtve točke in se problematika že urejuje tako, da bo konferenca, ki bo sledila, nekatere akcije le lahko pozitivno ocenila in sprejela izhodišča za nadaljnje akcije.

Sekretar konference ZK ZPT
Tone Šum

IZ DELA RUDNIŠKEGA ODBORA SINDIKATA

Izvršilni odbor ROS, je imel 9. avgusta 1973 svojo sejo. Na seji je Mirko Pirnaver poročal o ugotovitvah posebne komisije, ki je obiskala v času sezone počitniške domove ZPT. Poročilo je komisija predložila odboru za družbeni standard ZPT, s priporočilom za rešitev določenih pomanjkljivosti. V nadaljevanju se je rešil nekaj prošenj ter pritožb, ki so se nanašale na letovanje ter na denarno pomoč zaradi boleznih in brezplačno letovanje. Na znanje je sprejel informacijo o poteku ustanavljanja temeljnih organizacij združenega dela pri ZPT. Temu ustrezno i treba prilagoditi tudi organizacijo osnovnih sindikalnih organizacij. Vsaka TOZD naj ima v bodoče svojo osnovno organizacijo sindikata. Reorganizacija naših osnovnih organizacij sindikata mora biti izvedena do konca t.l. Bodoči rudniški od-

bor sindikata rudarjev-ROS bo deloval kot koordinacijski sindikalni organ v okviru ZPT.

Na svoji seji, dne 10. avgusta 1973 pa je upravni odbor ROS poslušal poročilo o sklepih izvršilnega odbora ROS ter o delu komisije, ki je obiskala počitniške domove ZPT. V razpravi o letovanju je sprejel nekatera stališča glede sedanjega in tudi bodočega načina letovanja. ROS je bil mnenja, da naj bi med člani kolektiva razpisali anketo o tem, kako naj bi potekalo letovanje v bodoče. Pri reševanju prošenj za denarno pomoč je odobril le-to petim prosilcem. Potrdil je koncept bodoče organizacije sindikata pri ZPT, ki ga je pripravil izvršilni odbor. Pri obravnavanju priprav na dopolnitev oziroma spremembo pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, je upravni odbor ROS sprejel vrsto stališč, ki naj bi jih posebna ko-

misija, imenovana s strani osrednjega delavskega sveta in delavskih svetov vseh enot, pri svojem delu upoštevala. Gre predvsem za to, da naj bi tudi v bodoče veljal za celotno področje ZPT, enoten pravilnik o delitvi osebnih dohodkov s tem, da bi le-ta dajal možnost posameznim TOZD stimulatивно nagrajevanje, na podlagi doseženih rezultatov in vloženega dela ter uspehih gospodarjenja. Poleg tega je sprejel še vrsto drugih predlogov, ki naj bi jih komisija pri pripravljanju dopolnitev oziroma sprememb obstoječega pravilnika, upoštevala. Določil je še dva svoja člana, da sodelujeta v Idriji na razgovoru o beneficirani delovni dobi za rudarje, nazadnje pa je sprejel še informacijo o poteku obiska predstavnikov ZPT in sindikata, v kolubarskem premogovnem bazenu.

Dne 15. avgusta 1973 pa je upravni odbor ROS rezpravljal o podatkih, ki jih je treba pripraviti za zvezni odbor sindikata industrije in rudarstva v Beogradu, na temelju sklepov I. konference sindikatov rudarske panoge Jugoslavije. Podatke naj bi pripravile strokovne službe podjetja do odrejenega termina. Na znanje je sprejel informacijo o osnutku pravilnika o delavski kontroli v TOZD in OZD ZPT. Nazadnje pa je upravni odbor sklenil, da je treba na vse možne načine seznaniti vse člane naše delovne skupnosti o sklepih in nadaljnjih nalogah I. konference sindikata rudarske panoge.

ČESTITKA

V Srečno št. 4/73, je pomotoma izostalo obvestilo, da je poslal čestitko kolektivu Zasavskih premogovnikov, ob letošnjem dnevu rudarjev, tudi kolektiv veletrgovine Kurivo iz Ljubljane. V imenu celotnega kolektiva lepa hvala za poslano čestitke.

Izhodišča za izpopolnjevanje sindikalne organiziranosti v novih ustavnih razmerah

V TEMELJNIH ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA

V vsaki temeljni organizaciji združenega dela oziroma v delovni skupnosti, ki ni organizirana kot temeljna organizacija združenega dela, deluje praviloma ena osnovna organizacija sindikata. V primeru, da je mogoče predvideti razvoj v več temeljnih organizacij združenega dela, v primeru, da so deli temeljne organizacije združenega dela krajevno oddaljeni ali organizacijsko ločeni, ali v primeru, da zaradi večjega števila članov ne bi mogli uveljaviti načela neposrednosti, se bodo člani odločili za organizacijo več osnovnih organizacij sindikata. V osnovni organizaciji sindikata, ki ima večje število članov, ali v osnovni organizaciji sindikata, v kateri delajo časovno in krajevno ločeno od drugih članov, ni pa pogojev za ustanovitev več osnovnih organizacij sindikata, se bodo člani

odločili za ustanovitev sindikalnih skupin. Vsaka skupina voli svojega delegata-poverjenika, ki v vodstvu osnovne organizacije in v drugih primerih zastopa to skupino.

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata volijo vsi člani, ne pa v primerih, kadar je izvršni odbor sestavljen iz delegatov skupin. Izvršni odbor osnovne organizacije je delegacija osnovne organizacije sindikata, ki pošilja delegate osnovne organizacije v vse organe sindikata in Zveze sindikatov, razen če se člani osnovne organizacije sindikata na zborih odločijo, da volijo delegacijo posebej, ločeno od izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata.

V vsaki osnovni organizaciji sindikata bodo člani na zborih neposredno odločali o vseh važnejših stališčih osnovne organizacije sindikata. Vsako leto bo vsaka osnovna organizacija

imela svojo letno konferenco, na kateri bo obravnavala svoje delo od prejšnje konference, sprejela stališča o važnejših problemih in letni delovni načrt, sklepni račun in druge pomembnejše odločitve.

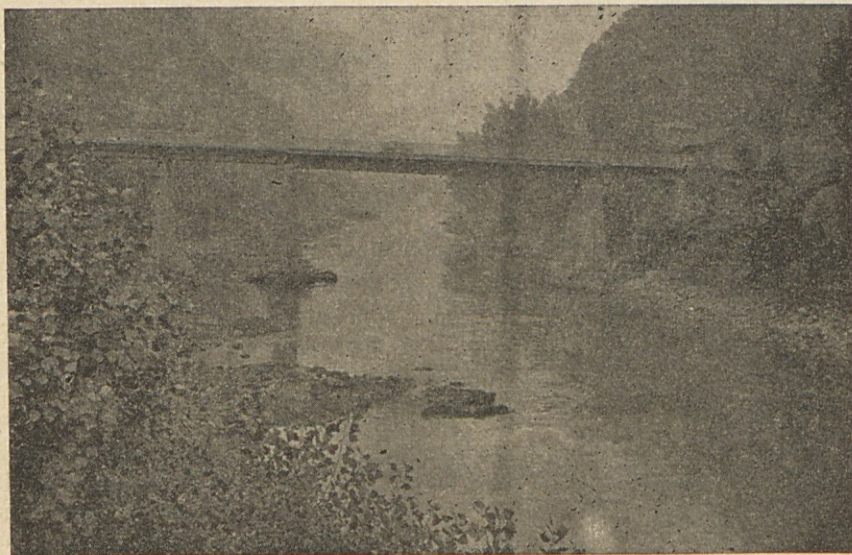
Vse osnovne organizacije sindikata bodo izrecno predlagale samoupravnim organom, da v samoupravnem sporazumu med temeljnimi organizacijami združenega dela in v vseh statutih opredelijo razmerja med samoupravnimi organi, službami in organizacijo sindikata.

V vsaki organizaciji združenega dela — torej tudi več osnovnih organizacij sindikata, bo organizirana konferenca in to ne glede na morebitno pripadnost osnovnih organizacij sindikata k različnim sindikatom. Osnovne organizacije sindikata se bodo odločile, ali ta konferenca potrebuje poklicnega politično-strokovnega delavca, na primer sekretarja konference. V sodelovanju z občinskimi vodstvi sindikatov bodo v velikih konferencah organizirane tudi druge strokovne dejavnosti, na primer služba pravne pomoči.

Vsaka konferenca bo vztrajala, da se v aktih organizacije združenega dela in v aktih temeljne organizacije združenega dela izrecno opredeli razmerja med samoupravnimi organi, strokovnimi službami in sindikalno organizacijo.

Aktiv mladih delavcev

V sindikatih naj pridejo do veljave interesi mladih delavcev organizirano. Zato v osnovnih organizacijah sindikata, v katerih je več mladih članov sindikata, organizirajo mladi delavci svoje aktive. V izvršnem odboru osnovne organizacije sindikata bo aktiv zastopan v sorazmerju s številom mladih članov v osnovni organizaciji sindikata. Aktivni mladih delavcev bodo ustanovljeni tudi v vseh občinskih, medobčinskih in republiških organih sindikatov.

Izredno nizek nivo reke Save pri mostu v Trbovljah, po večtedenski sušni dobi. Posnetek je bil narejen 18. 9. 1973. Nekaj dni zatem pa je bila struga polna in je prekoračila ponekod bregove (Foto inž. T. Bregant)

Nova organizacija Zveze sindikatov Slovenije

Republiški svet zveze sindikatov Slovenije, je sredi letošnjega leta, sprejel novo organizacijo zveze sindikatov Slovenije, hkrati pa imenoval novo vodstvo in strokovno-politične delavce. Razporeditev novega vodstva in strokovnih sodelavcev je naslednja:

— predsednik republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije je odslej Janez Barborič, glavni inženir v železarni Store;

— podpredsednica Ivanka Vrhovčak, iz veleblagovnice Mercator Ljubljana;

— generalni sekretar republiškega sveta je Jože Globačnik, dipl. politolog;

— sekretar za organizacijo Slavko Grčar;

— sekretar za kadrovsko politiko Humbert Gačnik;

— sekretar za ekonomsko in socialno politiko Janez Tršan;

— sekretar za izobraževanje, znanost in kulturo Tilka Blaha;

— sekretar za mednarodno dejavnost Andrej Škerlavaj;

— sekretar za splošni ljudski odpor Julij Planinc;

— sekretar za obveščanje in politično propagando Dušan Rebolj;

— sekretar za telesno kulturo, šport in rekreacijo Jože Malič;

— direktor raziskovalnega centra za samoupravljanje Mitja Švab;

— direktor centra za samoupravno sporazumevanje o delitvi dohodka in osebnih dohodkov Stjepan Šaubert;

— direktor centra za družbeno izobraževanje Zdravko Troha;

— svetnik za družbeno-politični sistem Vlado Vodopivec;

— svetnik za mednarodno dejavnost Branko Babič;

— svetnica za mladinska vprašanja in druge posebne naloge Dolfka Boštjančič;

— glavni in odgovorni urednik ter direktor Delavske enotnosti Ivan Tavčar.

Nezgod pri delu je preveč

Sodobna družba si prizadeva na najrazličnejše načine doseči izvajanje določenih družbenih norm, ki naj vodijo do gospodarskih koristi ali pa so način zaščite človeka samega pri delu. V skrajnem primeru so zato določene tudi primerne sankcije.

Da bi dosegli dovolj varno delo, je naša družbena ureditev s svojim temeljnim zakonom o varstvu pri delu, dovolj jasno opredelila pravice pa tudi dolžnosti posameznika do varstva pri delu, vključujoč pri tem vsestransko zaščito, varstveno vzgojo in represalije. Pomembnost odnosa do varstva pri delu v rudarstvu, kjer človek pri opuščanju varnostnih mer ogroža tudi sotovariše, se odraža tudi v temeljnem zakonu o rudarstvu, ki v členu 101 dovoljuje predpisovanje denarnih kazni za kršitev predpisanih zaščitnih ukrepov. Z internim pravilnikom o varstvu pri delu, smo s členom 9 odredili le 90% nadomestilo osebnega dohodka za čas zdravljenja po poškodbi, če je ta nastala s kršitvijo varnostnih predpisov ali navodil.

Kljub danim možnostim smo z vero v človekovo razsodnost in razum, zadnja leta opuščali sankcije, pričakovali pa smo večji uspeh od vzgoje in dopolnjevanja, saj se nam iz dneva v dan uresničujejo dejstva, da posledice dobrega in slabega dela vse bolj neposredno občutimo. Zadnja leta se nismo posluževali člena 9 pravilnika o varstvu pri delu in tudi mi ni znano, da bi bila izrečena, razen izjemnega primera, kakšna denarna kazen. Pa vendar prekrški in kot posledica teh, nezgodni primeri ne izostajajo in tako predstavlja osebni faktor še vedno največji vzrok vseh nezgod, ki so v poletnih mesecih zopet porastle.

Z vzgojnim namenom bomo opisali nekatere nezgode, ki so se pripetile v mesecu avgustu 1973:

1. Ključavničar M. I. je v delavnici (na gradbišču RGD v Švici) imel opravka tudi z benzinom, pri čemer je prevrnil posodo. Ker so prišli hlapi v stik z ognjem, so se ti vneli in nezgodnik je dobil opekline po nogi;

2. Ključavničarju Š. F., je pri brušenju delov za kaloto odletel drobec železa v roko;

3. Ključavničarju R. M. (Nikšič), je sveder na vrtalnem stroju zagrabil rokavico in mu pri tem izpahnil prst na roki;

4. Strežaj zvrčalca Z. M., je potiskal poln voziček v zvrčalec. Ker je voziček držal za rob, ga je vodilo na zvrčalcu poškodovalo na roki;

5. Kopač K. M., je prevažal kolut z vrvjo v jamskem vozičku. Ker kolut ni bil podložen, se je med vožnjo zakotalil nazaj in ga potisnil za kazalec roke;

6. Pri narivanju vozička, naloženega s kvadri na kletko, je kopača Š. V. oblikovanec pritisnil na prst roke in mu ga poškodoval;

7. Pri spravlilu krajnikov po transporterju je vozača Ž. A. krajnik pritisnil na prst leve roke. Vozač je dvigoval krajnike na prednjem kraju, pri čemer se je zadnji zapel v prečko, ki je porinila krajnik naprej ob korito prečnega transporterja.

V vseh navedenih primerih so bili kršeni predpisi ali pa navodila za varno delo.

Vse te nezgode, po številu 7, pa predstavljajo kar 9% vseh nezgod, ki so se primerile v avgustu 1973 (vseh 78).

Glede na stalno ponavljanje istih primerov, ko zaposleni kljub zavesti o posledicah odklanjajo zaščitna sredstva (predvsem očala), izvajajo nekatera opravila, za katera po navodilih in izkušnjah vedo, da vodijo k nesreči in pomanjkljivo ali pa sploh nič ne skrbijo za varno okolje, nas rezultati silijo, da bomo red morali doseči s sredstvi, ki nam jih dovoljuje zakon.

Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Zaščita na delu — socialna in ekonomska nujnost

Vse večja uporaba znanstvenih dosežkov in sodobni rezultati tehnike, v veliki meri doprinašajo k večjim proizvodnim rezultatom ter lažjemu in udobnejšemu življenju nasploh. Na delovnih mestih številni stroji in naprave opravljajo oziroma pomagajo opravljati razne delovne operacije, razsvetlujejo, grejejo, hladijo pa tudi klimatizirajo prostore, v katerih se dela. Stanovanja so čedalje bolj komfortna z vrsto naprav in aparatov, s katerimi je življenje postalo udobnejše. Z vse hitrejšimi in udobnejšimi prometnimi sredstvi, se delovni ljudje vozijo do delovnih mest in nazaj do svojih domov, vozijo se tudi iz drugih razlogov, pa tudi zaradi zabave in razvedrila.

Sredstva, katerih se ljudje vsakodnevno poslužujejo pa tudi tista najsodobnejša, so često izvor znatnih poškodb in zdravstvenih obolenj. Na vsem svetu umre zaradi nesreč pri delu vsako leto okrog 100 tisoč ljudi. V naši državi letno zaradi poškodb na delu umre preko 500 oseb, ponesrečenih pa je okrog 250.000. Invalidskih upokojencev je skoraj toliko kot starostnih, zaradi poškodb pri delu pa ne dela več kot 4 % zaposlenih. Ekonomske izgube zavoljo tega, tako direktne kakor tudi indirektno, predstavljajo ogromno ekonomsko obremenitev, ki se negativno odraža na narodnem dohodku nasploh, kakor tudi na dohodku vsakega posameznika.

Teh nekaj podatkov kaže, kako potrebno je podvzemanj ustrezne ukrepe, s katerimi bi preprečili velike ljudske žrtve in ekonomske izgube, ki poleg občasnega izboljšanja, ne kažejo posebno zaznavne oziroma občutne tendence za splošno izboljšanje.

Če imamo v mislih, da je osnovni cilj družbenega in tehniškega razvoja družbe človek in njegovo bogato in kulturno

življenje, tedaj je zaščita pred nesrečami in zdravstvenimi okvarami nasploh, posebej pa še na delu, ena prvorazrednih nalog vsakega posameznika, de-

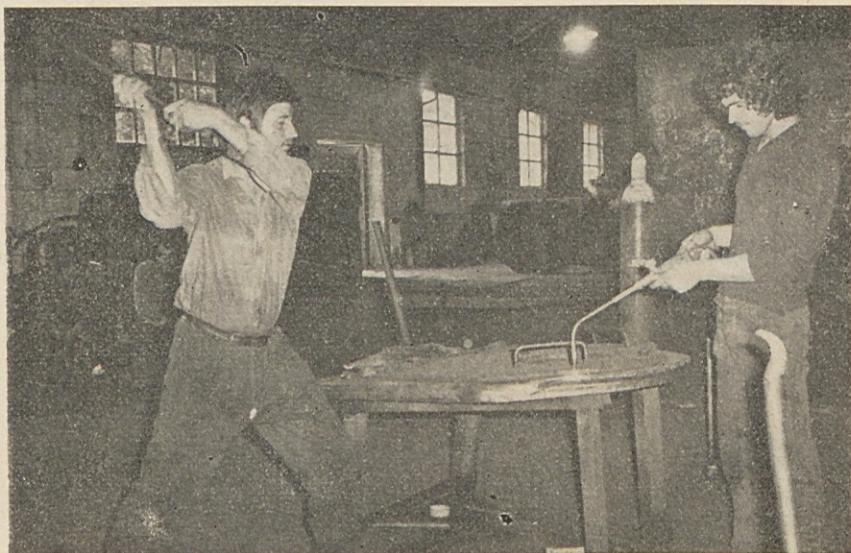
lovnih organizacij, združenj, kakor tudi družbeno-političnih skupnosti in vseh tistih, ki bi lahko na kakršenkoli način k temu kaj doprinesli.

Pri delu z vozički je potrebna vsa pozornost

Tokrat je pri ravnanju z vozički izgubil življenje komaj 34-letni Franc Murn. Nesreča se je pripetila na zvrčališču C (v ustju Savskega rova) težkotekočinske separacije v Trbovljah, kjer je bil ponesrečeni zaposlen kot spenjalec vozičkov, sicer brez posebne kvalifikacije, že več kot štiri leta.

Dne 30. avgusta 1973, na dopoldanski tretjini, se zaradi okvarjenih spenjal vozička pred zvrčalcem ni moglo raz-

peti s kavljem, pa je strežnik zvrčalca takoj ustavil dozirno verigo in dvignil tirno zaporo, da bi tako v skladu z navodili preprečil premikanje vozičkov in voziček varno odpel z roko. Kljub nekajkratnim preizkusom vozička tudi z roko ni bilo možno odpeti. Pri tem se je ponudil za pomoč pokojni Franc Murn. Medtem, ko se je z gornjim delom telesa sklonil med vozička in rahljal spono, je na trotir zvrčališča vozil nov vlak polnih vozičkov (64 vozič-

Za potrebe skupnega prevoza, izdelujejo v strojnem oddelku TOZD elektrostrojne delavnice, s pospešenim tempom, nove jamske vozičke. Mesečno jih izdelajo po 50. Na fotografiji vidimo izdelovanje čelnih stranic za jamske vozičke (Foto inž. T. Bregant)

kov) motorist J. S., ki je iz nerazumljivih razlogov, trčil z njim v polne vozičke (50 vozičkov). Ti so stali še od prejšnjega vlaka pred zvrčalcem. Nallet je bil tako močan, da so vozički preskočili tirno zaporo in s tem porinili proti zvrčalcu tudi voziček, ki ga je tovariš Murn sklonjen med čelni strani vozička, pravkar odpenjal. Čelni profil zvrčalca ima do vozička le 10 cm prostora in v ta prostor je voziček potegnil ponosrečenca, kjer je dobil tako hude poškodbe notranjih, organov, da jim je nekaj ur po nesreči, v bolnici podlegel.

Pri razsikavi vzrokov so bile ugotovljene naslednje okoliščine:

- navozišče pod zvrčalcem, kjer se je pripetila nesreča, je dobro razsvetljeno;
- prav tako je primerno razsvetljen tudi ves trotir do ustja v Savski rov. Do trčenja lokomotive v stoječi vlak je prišlo na dobro razsvetljenem odseku trotira;
- stanje lokomotive je bilo neoporečno.

Pri rekonstrukciji je ista lokomotiva vlak s 64 polnimi vozički s hitrostjo, ki se doseže s tretjim kontaktom, ustavila na poti, krajši od dveh metrov.

Vsaka možnost, da bi poriv vozička v zvrčalec povzročilo kaj drugega, razen lokomotive, je izključena.

Presodite sami!

Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Ali je uččenitev v križu nezgoda?

Hrbtenica, ki služi kot opora telesu za pokončno držo, je pri vsakodnevem udejstvovanju izpostavljena različnim obremenitvam, ki povzročajo tako strukturalne, kot tudi funkcionalne spremembe in motnje v tem organu. Na nobenem organu človeškega telesa nimamo toliko arhitektonskih nepopolnosti, kot ravno na hrbtenici in to predvsem na ledveno-križnem predelu. Ko je človek v svojem razvoju začel prehajati v pokončno držo, je narava morala najti dvoje rešitev. Z ene strani ohraniti gibljivost, z druge strani pa stabilnost. V napori, da narava doseže nek kompromis med tem dvema zahtevama, je sicer uspela ustvariti tak mehanizem, ki pa je izredno občutljiv.

Za razumevanje bolečin v hrbtenici je neobhodno potrebno spoznavanje njene gradnje. Hrbtenica je sestavljena iz hrbteničnih vretenc, ki so med seboj povezana s sklepi med posameznimi vretenci, ter z medvretenčnimi ploščicami, ki služijo, kot amortizerji celotni hrbtenici. Pokončno držo pogotujejo mišice ob hrbtenici, iz

medvretenčne mišice. Moderno življenje, kot nefiziološka drža, pretežno sedeče delo, vibracije industrijskih strojev in podobno, povzročajo sčasoma kratko degenerativne spremembe v hrbtenici in subjektivni občutek bolečin. Na temelju našega gradiva zadnjih 6 let, smo ugotovili, da v rudarstvu, pri ca. 30 % rudarjev najdemo že omejenjene spremembe.

Z ozirom na namen našega članka, pa nas zanima problem akutno nastalih bolečin v križu, oziroma v akutno ponavljajočih se napadih bolečin, ki nastopijo v zvezi z delom, oziroma kot posledica delovnega procesa, ali kake nenadne bolečinske napade, ki trajajo nekaj dni pa tudi do nekaj mesecev, lahko smatramo za nezgodo pri delu?

V pretežni večini je vzrok teh bolečin oziroma akutnih napadov »uččenitve«, v okvari medvretenčnih ploščic. Te ploščice so sestavljene iz dveh anatomsko različnih delov, iz zunanega vezivnega dela in iz centralno ležečega zdrizastega dela, ki je sličen žolici. Pri nenadnih bolečinah zavoljo večjega bre-

mena, nepravilne ali nenadne spremembe telesne drže, kašlja in doskoka in podobno, pride do nenadnega izstopa zdrizastega dela, ki pritisne na izstop živčnih korenin in povzroči nenadno bolečino. Da pride do tega izstopa zdrizaste sredice, je neobhodno potrebno, da je zunanji sloj že od prej okvarjen, oziroma obstoja v njej defekt ali razpoka, torej okvara že od prej. V tem primeru ne gre torej za nezgodo, temveč je lahko dvig bremena, skok, nenaden gib in podobno, samo povod za nastanek bolečin, izjemno redko pa pravi vzrok. S poskusi so dokazali, da naekratna okvara te plošče pri sunkoviti obremenitvi, pri pokončni drži, nastane pri obremenitvi 1500 kg, pri položaju ko je človek pripognjen pa pri 250 kg. Verjetnost, da bi pri običajnem delu ali dviganju lahko prišlo do okvare te ploščice, je minimalna.

Junghans piše v svoji knjigi »Die gesunde und die kranke Wirbelsäule«: telo, ki mu je naloženo, da dvigne breme, mobilizira vse potrebne mišice in sklepe za predvidene gibe in obremenitve tako, da je naprežanje fiziološko in so gibi odmerjeni, kar ne more biti nezgoda. Naš zavarovalni zavod odklanja v svojem pravilniku vsako možnost odškodnine pri teh »nezgodah«.

Bolečine v hrbtenici nastanejo pri »predvzdigovanju« bremen. Bolnik bo vedno terjal, da se mu prizna odškodnina oziroma poškodba pri delu. Normalna medvretenčna plošča se pri običajnem dvigovanju ne more pokvariti, lahko se pa degenerativno spreminja. Narava je pa človeka ustvarila za delo. Moral je dvigovati skale in prenašati les, da si je ustvaril bivališče, moral je koptati zemljo pobirati in prenašati plodove zemlje, da se je lahko preživljal. Naravi lahko očitamo, da še ni uspela doseči idealne zgradbe telesa in popolne trdnosti materiala. Ne moremo pa dopustiti, da bi ji očitali, da je delo nefiziološko,

kajti sicer človeštvo ne bi moglo doseči sedanjega stanja razvoja (Dr. Pohar »Postdiplomski tečaj iz kirurgije za splošne zdravnike 1973).

Menim, da akutno nastala bolečina v križu, ki je nastala pri delovnem procesu, ne moremo priznavati, kot nezgode pri delu, temveč kot obolenje.

dr. Jože Toplak

OPOMBA UREDNIŠTVA

Namen članka je bil seznaniti vse člane kolektiva o prekinitvi priznavanja vseh mogočih uščenitev kot delovno nezgodo. Pri najboljši volji nismo uspeli dobiti od merodajnih zdravnikov izjave o organu, mestu in času, ko je bil tak sklep potrjen. Čim bomo to prejeli, bomo objavili vest v biltenu.

Sezona izobraževanja se je začela tudi pri ZPT

Oddelek za izobraževanje odraslih TOZD-RŠC, ima pripravljen obširen program izobraževanja za sezono 1973/74. Že v mesecu oktobru se je pričel tečaj za kopače in kopaške pomočnike na TOZD rudnik Trbovlje, enaka tečaja pa sta v pripravi na TOZD rudnik Zagorje in TOZD rudnik Hrastnik. V te tečaje se bodo vključili tudi člani kolektiva TOZD RGD.

To je le začetek izobraževanja za tiste člane kolektiva, ki imajo nekajletno delovno prakso pri pridobivanju premoga, nimajo pa potrebne teoretične izobrazbe. V te osnovne tečaje se bo predvidoma vključilo preko sto delavcev.

V naslednjih mesecih bomo organizirali tečaje za strelce, vrtalce, varilce, kurjače za potrebe toplarn, žagariste in po potrebi še druge vrste tečajev ali seminarjev, ki so potrebni

za nemoteno proizvodnjo. Posebno skrb bomo posvetili usposabljanju delavcev za delo na pridobivalnih strojih.

Drugi del programa zajema družbeno-ekonomsko in družbeno-politično izobraževanje članov kolektiva. Ustavna dopolnila nalagajo slehernemu delovnemu človeku poleg pravic tudi dolžnosti, da se kot samoupravljalci aktivno vključijo v reševanje problemov na svojem delovnem področju, na področju lastne TOZD in na področju združenega podjetja. Da pa bo lažje sodeloval kot samoupravljalca na teh področjih, bomo organizirali vrsto seminarjev in predavanj ne le za člane samoupravnih organov in za vodilne člane družbeno-političnih organizacij, temveč za vse člane kolektiva. Udeležba na teh seminarjih in predavanjih pa naj bo odraz pripravljenosti slehernega člana kolektiva, kako ceni svoje pravice in dolžnosti, ki jih nudijo ustavna določila.

Zadnji del programa pa obsega dopolnilno izobraževanje članov kolektiva na delovnih mestih, predvsem s področja varstva pri delu in izobraževanje članov kolektiva-pripadnikov civilne zaščite.

Za nekatere izobraževalne akcije so že pripravljene programi, za ostale pa jih pripravljamo.

Janez Oberžan

O delu šolske delavnice RŠC

S premestitvijo kompresorske postaje z Gvide na Nežo, je bila v stari zgradbi urejena šolska delavnica. Namen te delavnice je predvsem ta, da praktično izučuje učence elektro in kovinske stroke, ki so v učnem razmerju pri ZPT, teoretični pouk pa imajo v strokovno izobraževalnem centru SIC Zagorje.

Učenci se učijo prvo leto po tako imenovanem A-programu v SIC Zagorje, drugo in tretje leto pa se izučujejo v šolski delavnici RŠC in v obratnih delavnicah, predvsem ESD. Čeprav je za elektro-kovinsko stroko pri mladih čutiti manjše zanimanje, smo le nekako uspeli vsako leto pridobiti zadovoljivo število učencev, predvsem elektricarjev, za izučevanje teh poklicev iz revirskih občin. Mislim pa, da bo potrebno v bodoče proučiti možnost pridobivanja učencev tudi iz ostalih krajev Slovenije. Pri tem pa bi bilo treba za te učence najti primeren način prehranjevanja in bivanja.

Raven praktičnega znanja učencev pa je bila zadnja leta nekoliko slabša, ker se vse manj udeležujejo praktičnega pouka. Naj navedem primer: učenec III. letnika elektro stroke, je le dva dni na teden pri praktičnem pouku, ostale dni se izobražuje teoretično. To pa je vsekakor premalo za bodočega elektricarja oziroma kovinarja. Število ur pa nekoliko povečamo z delom ob sobotah (po letnem načrtu ZPT).

Kot sem že omenil, se učenci drugega in tretjega letnika izučujejo v delavnicah TOZD-ESD in v šolski delavnici na Gvidi.

V njej stremimo predvsem za tem, da se učenci seznanijo z vsemi fazami dela, ki so predpisane z učnim načrtom. Učenci se morajo seznaniti tudi z vsemi orodji in stroji, ki jih bodo potrebovali v svojem bodočem poklicu. Omenim naj, da danes za ključavničarje ni dovolj, da se spoznajo samo s pilo in žago, pač pamorajo obvladati osnovne operacije tudi na strožnici in ostalih obdelovalnih strojih ter varilno tehniko.

Pri tako zastavljenem delu, pa imamo vse večje samostojno realizacijo, to je, vse več je finalnih izdelkov. Naj naštejemo nekatere izdelke in naprave, ki smo jih izdelali v šolski delavnici: učenci kovinarske stroke so na primer sodelovali pri sestavljanju in montaži podestov v opekarni Ljubečna, izdelali so nekatere polizdelke za RŠC Ve-

lenje in podobno. Zaradi pomanjkanja učencev te stroke, pa ne moremo prevzeti kakšnih večjih del. Učenci elektro stroke izdelujejo predvsem razvodne plošče in instalacije vseh vrst. Razen del, ki jih opravljamo v največji meri za TOZD-ESD in ostale TOZD, pa se najdejo naši izdelki tudi v nekaterih drugih krajih kot so razdelilci v Jutranjki-Dol, stanovanjski stolpiči, šola in vrtec v Hrastniku oziroma na Dolu, Rimskih Toplicah, Radečah itd.

Trenutno imamo v teku večja dela za SGP Hrastnik, in sicer za alpski turistični center Kanin in študentski center v Prištini. Imamo pa tudi ponudbe s strani nekaterih podjetij za tesnejše sodelovanje. Nekatera dela opravljamo skupno s TOZD ESD, nekatera pa tudi sami.

Dohodek šolske delavnice je vsako leto večji tako, da se bližamo cilju, ki smo si ga zastavili, to je čim večjemu pokrivanju stroškov, ki nastajajo z izučevanjem učencev, z lastnim dohodkom. Naj navedem realizacijo delavnice v zadnjih letih:

v letu 1971	24.000,00 din
v letu 1972	152.552,55 din
do 31. 8. 1973	120.000,00 din

Iz tega je razvidno, da smo tudi v proizvodnem smislu napredovali. Te številke bi lahko bile še večje (v prihodnjem letu tudi morajo biti), če ne bi imeli nekaterih težav pri delu. Te pa se kažejo predvsem v kadrih in strojih.

Za boljši pouk in proizvodnjo bi potrebovali še nekaj inštruktorjev. Če pogledamo v podobne delavnice drugod, ugotavljamo, da znaša razmerje inštruktorjev : učencev, od 1 : 3 do 1 : 5, pri nas pa je to razmerje 1 : 10. Tako bi potrebovali inštruktorja-strugarja in kovinarja, kakor tudi nekaj elektricarjev. Ker bi radi nadaljevali razvoj vsaj z dosedanjim tempom, potrebujemo razen kadrov, še nekatere stroje in naprave. Predvsem rabimo za izdelavo razdelilcev kvaliteten krivilni stroj. Za izučevanje

učencev kovinarske stroke, potrebujemo skobelni stroj in nekaj strugarskega merilnega orodja. Moram pa poudariti, da smo v zadnjih dveh letih naš strojni park kar prav lepo izpopolnili. Vsako leto pa obnavljamo tudi ročno orodje. Naj še enkrat poudarim, da bi vse te pridobitve koristile učencem, saj gre v tem primeru predvsem za še boljše strokovno znanje in poznavanje tehnologije obdelave, kot pa za samo proizvodnjo, ki je pravzaprav drugotnega pomena.

Prostori delavnice so zaenkrat dovolj veliki in prostorni, s primernimi izhodi, kaže pa se potreba po ureditvi skladišča gotovih izdelkov. Urediti moramo še sanitarije, prekriti pa bo potrebno tudi streho nad kovinarsko delavnico. Zaradi izredne višine stropa v delavnici, je otežkočeno ogrevanje. Vsekakor bi bilo pri morebitnem priključku TOZD-ESD na toplovodno ogrevanje priporočljivo tudi šolsko delavnico priključiti na ta sistem ogrevanja.

Upamo in prepričani smo, da bomo v naslednjih letih še hitreje napredovali, tako v pogledu kakovostnega izučevanja mladih učencev, kakor tudi pri uvajanju novih izdelkov in naprav. Pri tem pa bomo seveda potrebovali naklonjenost in pomoč celotnega kolektiva ZPT.

Janez Brinar

Predstavljamo vam . . .

Že v eni prejšnjih številka naše glasila smo objavili kratko vest o tem, da je osrednji delavski svet na svojem zasedanju, dne 20. 6. 1973, imenoval na temelju predhodnega javnega razpisa, tovariša Leopolda Grahka, dipl. inž. rud., za direktorja separacij ZPT (za separaciji v Trbovljah in v Zagorju).

Novo delovno mesto je nastopil 1. avgusta 1973, dotlej pa je bil zaposlen kot glavni inženir-tehniški vodja obratov, rudnika Zagorje. Na novem delovnem mestu je nadomestil tovariša Mirka Mlakarja, dipl. inž. rud., dotedanjega direktorja separacij ZPT. Ta je na lastno željo zaprosil za razrešitev na tem delovnem mestu in se zaposlil na drugem delovnem mestu v okviru naše delovne organizacije. Tovariš Grahek je bil imenovan na to delovno mesto za dobo štirih let.

Novoimenovani direktor separacij se je rodil 1. julija 1928 v Zagorju. Za rudarskega inženirja je diplomiral aprila 1958 na rudarski fakulteti v Ljubljani. Pred tem pa je obiskoval trboveljsko gimnazijo, na kateri je tudi uspešno maturiral. S 1. majem 1958 se je zaposlil kot asistent v jami Kotredež in Orlek na rudniku Zagorje. S 1. 7. 1961 je bil imenovan za obratovodjo oziroma tehniškega vodjo jame Orlek. S 1. 2. 1963 je bil premeščen iz tega delovnega mesta na delovno mesto obratovodje oziroma tehniškega vodje jame Loke, kjer je bil zaposlen do 24. 2. 1971. Od 25. 2. 1971 do 31. 7. 1973 je bil zaposlen na delovnem mestu glavnega inženirja na rudniku Zagorje. Strokovni izpit je opravil marca 1965.

Leopold Grahek, dipl. inž. rud., novi direktor separacij in skupnega prevoza

(Foto inž. T. Bregant)

Ne glede na to, da se je kot diplomirani rudarski inženir zaposlil maja 1958 na rudniku Zagorje, pa je bil tovariš Grahek že prej večkrat zaposlen na rudniku, posebno v času počitnic, na raznih delovnih mestih, predvsem na jamskih odkopih.

Tovariš Grahek izvira iz znane zagorske delavske družine, saj je bil njegov oče že pred zadnjo vojno član KPS. Aktivno je sodeloval z NOV, zato je bil jeseni leta 1941 ustrelen kot talec v Mariboru. Tovariš Leopold Grahek je bil izključen zato iz šole, kmalu nato pa, t.j. 1. 7. 1943 izseljen v Nemčijo. Po končani vojni je sodeloval kot brigadir pri gradnji avtoceste Zagreb—Beograd.

Tudi sedaj je član raznih družbeno-političnih organizacij. Vsa leta sodeluje v raznih organih samoupravljanja, v tej mandatni dobi pa je predsednik odbora za varstvo pri delu in socialno-zdravstveno varstvo ZPT.

Tovarišu Grahku želimo, da bi uspešno vodil TOZD separacije, v vseh pogledih, tako v korist kolektiva TOZD, ki jo vodi, v korist vse naše delovne skupnosti, kakor tudi v korist naše družbe nasploh!

v nekaj vrstah

OBISK ČEŠKIH GASILCEV

V času od 11. do 20. avgusta 1973, so se mudili v Hrastniku gasilci iz Turany, ČSSR. Med češkimi gasilci iz tega kraja in gasilci iz Hrastnika, so se v teku zadnjih let razvili prav tesni in prijateljski stiki. Na obisk v Hrastnik jih je prišlo osem. V tem času so si ogledali delovne organizacije v Hrastniku, gasilska društva pa tudi delo v jami TOZD rudnik Hrastnik. Dogovorili so se o skle-

nitvi pobratimstva. Gostitelj je bila industrijska gasilska četa ZPT rudnik Hrastnik.

SINDIKATI O BENEFICIRANI DELOVNI DOBI

Dne 14. avgusta 1973, so se sestali predstavniki sindikalnih organizacij slovenskih rudnikov v Idriji. Razpravljali so o predlogu družbenega dogovora o beneficiranih delovnih mestih. Posveta so se udeležili predstavniki rudnikov Velenje, Senovo, Mežica, Črna, Idrija in Zasavskih premogovnikov. Za ZPT sta se udeležila posveta Franc Šipek in Ivan Vovk.

Posvet je bil sklican z namenom, da se predstavniki sindikalnih organizacij vseh slovenskih rudnikov, zedinijo za določena stališča pri podpisu družbenega dogovora, da bi v njem zagotovili pravice rudarjev do beneficirane delovne dobe. Predstavniki so sprejeli na posvetu vrsto sklepov, ki so jih posredovali izvršnemu svetu SRS, republiški gospodarski zbornici, republiškemu sindikatu, zveznemu sindikatu, skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja in drugim. Na posvetu so namreč ugotovili, da osnutek družbenega dogovora o beneficirani delovni dobi vsebinsko ne izraža interesov rudarjev in je za rudarsko panogo nesprejemljiv. Sprejeli so zahtevo, da se v družbenem dogovoru upošteva škodljivo okolje tehnoloških pogojev dela pod zemljo in škodljive vplive na zunanjih delih pri rudnikih, ki imajo v svojem sestavu predelavo rude, nadalje pretežni čas, prebit na delovnem mestu ter za solidarnostno kritje prispevka za beneficirano delovno dobo. Sprejetih je bilo še nekaj drugih zahtev, ki se nanašajo na reševanje beneficirane delovne dobe za rudarje.

USTANAVLJANJE KONZORCIJA V ZAGORJU

Dne 24. avgusta 1973, je občinska skupščina Zagorje sklicala sestanek predstavnikov raznih

delovnih organizacij iz Zasavja z namenom, da se dogovore o ustanovitvi konzorcija za zgraditev nove tovarne »siporex« v Zagorju. Kot je znano, pripravljajo gradnjo te tovarne v Kisovcu, GIP Beton Zagorje. Tudi ZPT so se po svojem predstavniku udeležili tega sestanka.

ZAMENJAVA DIREKTORJA GRADBIŠČA

Dne 10. septembra 1973, je bila na gradbišču TOZD RGD v Slovenskih Konjicah (gradnja cestnih predorov Golo rebro in Pletovarje), primopredaja delovnega mesta direktorja gradbišča, ob prisotnosti posebne primopredajne komisije. Dosedanji direktor Cveto Majdič, dipl. inž. rud., je bil na lastno željo razrešen te dolžnosti. Za novega direktorja gradbišča pa so organi upravljanja ZPT imenovali Adolfa Kovača, dipl. inž. rud., dosedanjega glavnega inženirja TOZD rudnik Hrastnik. Inženir Cveto Majdič je odslej vodja oddelka za nizke gradnje v TOZD rudarska gradbena dejavnost pri ZPT.

ELEKTROENERGETSKA KRIZA

Dne 11. septembra 1973, so se na poslovnem združenju energetike SRS, sestali predstavniki premogovnikov, termoelektrarn in skupnih služb elektrogospodarstva Slovenije. Obravnavali so vprašanje možne proizvodnje in dobav premoga za potrebe termoelektrarn, industrije in široke porabe za obdobje september—december 1973, v letu 1974 in v obdobju 1974—1977. Nadalje so govorili tudi o možnostih in pogojih za preusmeritev proizvodnje domačih premogovnikov, prvenstveno za potrebe termoelektrarn in ukrepov za izvedbo te preusmeritve ter za zagotovitev manjkajočega premoga izven SR Slovenije, govorili pa so tudi o uskladitvi energetske bilance v pogledu električne energije in premoga za leto 1973 ter obravnavali osnutek ener-

getske bilance za leto 1974 oziroma bilančne prognoze za obdobje 1974—1977.

Sestanek je potekal v znamenju hudega pomanjkanja električne energije na področju SR Slovenije, ki ga je povzročil nizki vodostaj na rekah in s tem nizka proizvodnja električne energije v hidroelektrarnah, redni remont termoelektrarne II Trbovlje, ki se je zavlekel od poletnih na jesenske mesece, predvsem pa pogoste okvare termoelektrarn Šoštanj III, deloma pa tudi Šoštanj II pa tudi zaradi pomanjkanja električne energije v drugih republikah in sosednji Avstriji.

Iz podatkov je razvidno, da bo naša delovna organizacija dobavila v času od septembra do decembra 1973, od 308.500 do 314.500 ton premoga termoelektrarni Trbovlje. Podobne naloge, ki jih imajo premogovniki do termoelektrarne Šoštanj, termoelektrarne Brestanica in toplarne Ljubljana, pa so sprejeli tudi drugi premogovniki. Na tem sestanku je bilo sprejetih še vrsto stališč in načel, po katerih naj bi zagotovili v prihodnjem letu elektroenergetskim objektom vse potrebne količine premoga za maksimalno obratovanje vseh termoelektrarn in toplarn.

REDUKCIJA ELEKTRIČNEGA TOKA IN UKREPI

Dne 17. septembra 1973, je bila v Ljubljani na Gospodarski zbornici SRS, izredna skupna seja sveta za energetiko, sveta za črno in barvasto metalurgijo, sveta za nekovine ter sveta za kovinsko in elektro industrijo. Seje se je udeležilo večje število odgovornih predstavnikov raznih delovnih organizacij. Obravnavali so redukcije električne energije in ukrepe, ki jih je bilo treba sprejeti s tem v zvezi.

Med drugim so v razpravi poudarili tudi potrebo po dolgoročnejši organizaciji in načrtovanju na področju energetskih goriv, ker je prav pomanjkanje le-teh privedlo do obstoječih te-

žav, med drugim tudi to, da bo široka poraba zaradi potreb termoelektrarn po premogu, deloma odrinjena pri dobavah premoga. Ti pa se bodo seveda po vsej verjetnosti orientirali na dobave premoga od drugod. Sprejeli so štiri sklepe, ki se nanašajo na solidarno porazdelitev bremen redukcije ter kompenzacij povzročenih škod, s sprejetjem družbenega dogovora. Ta dogovor naj bi zamenjal sedanječasne ukrepe izvršnega sveta SRS, ne pomeni pa zakonitve sedanjega stanja. O stališčih, ki jih pripravi zbor delegatov vseh svetov gospodarske zbornice, je treba obvestiti vse gospodarske organizacije.

POSVETOVANJE GOSPODARSTVENIKOV

Dne 18. septembra 1973, so se v predavalnici delavskega doma v Trbovljah sestali predstavniki delovnih organizacij ter družbeno-političnih organizacij iz Trbovelj. Govoril je Ivo Miglič, sekretar revirskega komiteja ZKS, o ukrepih republiškega izvršnega sveta in CK ZKS v zvezi z energetsko krizo. Navzoči so soglašali s sprejetimi ukrepi.

PROSLAVA DNEVA OSVOBODITVE

Občina Lazarevac, ki leži v neposredni bližini Rudarskega industrijskega energetskega kombinata Kolubara, je 19. septembra 1973 proslavljala 29-letnico osvoboditve mesta Lazarevac. Pripravljen je bil obširen in bogat program, iz katerega je bil razviden doseženi gospodarski in družbeni razvoj njihove komune. Na predvečer so odprli nov otroški vrtec, uro kasneje pa je bila odprta likovna razstava članov likovne sekcije RELIK Svobodecenter iz Trbovelj, in sicer v likovni galeriji »Savremenici«. Istega dne ob 19. uri je bila slavnostna akademija na trgu pred občinsko skupščino. Na tej akademiji je sodelovala tudi delavska godba iz Trbovelj s svojim koncertom del doma-

čih in tujih avtorjev. Na sam praznik, 19. septembra 1973 pa je delavska godba sodelovala tudi v slavnostni povorki skozi mesto. Slavja v Lazarevcu so se udeležili tudi predstavniki občinske skupščine Trbovlje, predstavniki družbeno-političnih organizacij in RELIKA iz Trbovelj. Z občino Trbovlje ima Lazarevac že nekaj let tesne stike.

RECENZIJA PROJEKTA

Dne 27. septembra 1973, je bila na upravi ZPT recenzijska razprava o dopolnilnem rudarskem projektu »Odpiranje in eksploatacija premoga med 6. in 8. obzorjem v jami Kotredež, rudnika Zagorje«.

Poleg predstavnikov ZPT so sodelovali v tej razpravi prof. dr. inž. Rudi Ahčan, univ. profesor; Matija Cerovac, dipl. inž. rud., glavni republiški rudarski inšpektor; Samo Čermelj, dipl. inž. rud., direktor znanstvenoraziskovalnega centra IBT v Ljubljani ter Vladimir Isek, dipl. inž. rud., direktor rudarskega instituta v Ljubljani. Sklepi, ki so jih sprejeli na tej razpravi, so bili posredovani osrednjemu delavskemu svetu ZPT.

OBISK GRADBIŠČA V SLOVENSКИH KONJICAH

Dne 28. septembra 1973, so obiskali gradbišče TOZD RGD v Slovenskih Konjicah s strani ZPT glavni direktor Albert Ivančič, dipl. inž. rud., direktor TOZD RGD Srečko Klenovšek, dipl. inž. rud. in vodja oddelka za nizke gradnje pri TOZD RGD Cveto Majdič, dipl. inž. rud., s strani OPZ RUDIS pa Arsen Pensa, dipl. inž. rud. in Branko Mikuš, dipl. inž. rud. Na razgovorih so sodelovali tudi predstavniki italijanske firme I.CO.RI., kot soizvajalci del pri gradnji ceste in predorov Golo rebro in Pletovarje ter predstavniki Cestnega sklada Slovenije. Skupno so obravnavali pomanjkljivosti, ki jih je ugotovil investitor Cestni sklad, pri izvajanju gradbenih del na teh objektih. Dogovorili

so se za postopek pri odpravljanju ugotovljenih pomanjkljivosti.

RUDNIK IN ELEKTRARNA SI NISTA KONKURENTA

Predsednik skupščine Slovenije Sergej Kraigher, je imel v septembru 1973 pogovore v Velenju. Med drugim je dejal, da zadrega za elektriko in snovanje samoupravnih odnosov v duhu nove ustave, nikakor niso nekaj med seboj ločenega. Velenjski rudnik in elektrarna Šoštanj morata po njegovih besedah vzpostaviti take odnose, ki jih sicer kapitalizem pozna že sto let, le da pa mora imeti pri nas glavno besedo delavec.

Potem, ko je opozoril, da v Sloveniji in Jugoslaviji čedalje težje razumejo, da v elektrarni Šoštanj primanjkuje premoga kljub temu, da imajo v bližini rudnik, pa je tovariš Kraigher dejal, da je potrebno staro miselnost in staro prakso, da sta načrt pri premogu in načrt pri proizvodnji električne energije dve ločeni stvari.

Rudnik in elektrarna ne moreta biti konkurenta. Kot se je pokazalo na pogovorih v Velenju, dela elektrarna Šoštanj le s 55-% zmogljivostjo. Ugotovili so, da ji primanjkuje dnevno preko 350 ton premoga. Predsednik Kraigher se je dotaknil tudi spomladanske stavke v Velenjskem rudniku, opozoril na pomanjkljivosti pri oblikovanju TOZD in odnosov med njimi.

FILM

»SLIKE IZ ŽIVLJENJA UDARNIKOV«

Koncem septembra 1973 in v I. polovici oktobra 1973, je bil predvajan barvni umetniški film »Slike iz življenja udarnikov«, in sicer v delavskem domu v Trbovljah, v delavskem domu v Hrastniku in v delavskem domu v Zagorju. Film si je ogledalo, posebno v Zagorju, kjer so del tega filma tudi snemali, večje število članov naše delovne skupnosti. Ogled filma je bil za naše člane brezplačen.

Izdelan je bil v letu 1972 s strani Studiofilma Sarajevo.

KONFERENCA ZK V ZAGORJU

Dne 12. oktobra 1973, je bila v popoldanskih urah konferenca komunistov zagorskega rudnika. Navzočih je bilo okrog 70 članov. Na dnevnem redu so imeli pregled izvajanja pisma predsednika Tita in predsedstva ZKJ o raznih vprašanjih, ki jih je bilo treba rešiti, v enoletnem razdobju po izidu pisma. Razprava je potekala o problemih, ki se nanašajo na nadaljnjo perspektivo rudnika Zagorje. Na konferenci so navzoči člani podprli predlog organov upravljanja ZPT in njegovega vodstva, da naj pristojni republiški organi v Sloveniji, čimpreje odločijo o svoji pomoči za pričetek eksploatacije okrog 2.400.000 ton premoga v Kotredežu med 6. in 8. obzorjem, ker ZPT z lastnimi sredstvi oziroma najetimi sredstvi, tega ne zmorejo. Po mnenju osrednjega delavskega sveta ZPT, ki temelji na mnenju strokovnjakov, investicija v odpiranje premogovnega sloja med 6. in 8. obzorjem v jami Kotredež, ni za ZPT rentabilna.

STROKOVNO PREDAVANJE

Dne 4. oktobra 1973, je bilo v sejni sobi uprave ZPT v Trbovljah strokovno predavanje in predvajanje filma »Poizkus uvajanja Hemscheidt podporja v rudniku lignita Velenje«. Predaval je Slavko Janežič, dipl. inž. rud. iz rudnika Velenje. Problematika je bila zelo zanimiva, predavanje pa zelo učinkovito in uspešno. Predavanja in razgovora se je udeležilo večje število naših tehniških sodelavcev, organizirala pa ga je strokovna podružnica ZRGMIT pri ZPT.

PLINSKA ELEKTRARNA V TRBOVLJAH?

Termoelektrarna Trbovlje je pred meseci pripravila investicijski program za zgraditev plinske oziroma kombinirane

elektrarne v Trbovljah, pri čemer bi se poslužili objektov in naprav TET I. Osrednji delavski svet elektrogospodarstva Slovenije pa se je na svoji seji, dne 8. 10. 1973 odločil, da bodo takšno elektrarno postavili v Dolskem pri Ljubljani, ne pa v Trbovljah. Odločitev je izzvala hudo reakcijo v Trbovljah. Dne 12. 10. 1973 je bila sklicana seja delavskega sveta TET v občinskih dvorani v Trbovljah, na kateri so sodelovali tudi predsednik občinske skupščine Trbovlje Janez Ocepek, sekretar revirskega komiteja ZKS Ivo Miglič, sekretar občinskega komiteja ZKS Trbovlje Stane Hodej, predstavnik ZPT Janko Lapornik, oec., generalni direktor elektrogospodarstva Slovenije inž. Tribušon in drugi. Zahtevali so, da delavski svet elektrogospodarstva Slovenije ponovno preveri, če je bil postopek za odločitev pravilen, ker člani delavskega sveta niso pravočasno dobili gradiva, da bi ga pregledali, pač pa jim je bilo posredovano na seji sami. Navzoči so bili mnenja, da vsi argumenti govore v prid postavitve kombinirane plinsko-parne elektrarne v Trbovljah.

IMENOVANJE KOMISIJE

Na temelju statutarnih določil in na predlog delavskih svetov posameznih TOZD in skupnih služb, pripravljata osnutek novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, dve komisiji. Ti komisiji sta bili imenovani na 13. zasedanju ODS, dne 22. 5. 1973 (za popravek akordnega pravilnika) in na 17. zasedanju ODS, dne 20. 7. 1973 (za izdelavo osnutka novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov).

V komisiji za izdelavo osnutka novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov so naslednji tovariši:

iz TOZD rudnik Hrastnik Aleksander Kandušar, iz TOZD rudnik Trbovlje Ferdo Dobovičnik, iz TOZD rudnik Zagorje Ivan Kolenc, iz TOZD separacije Rado Kantužar, iz TOZD RGD Ivo Zupan, iz TOZD elektrostrojna delavnica Jože Skrinar,

iz TOZD GRAMAT Jurij Gotalj, iz TOZD avtopark Alojz Kišek, iz skupnih služb Janko Lapornik, oec., rudniški odbor sindikata-ROS pa zastopata v tej komisiji Rado Kantužar in Boris Sentjurc.

DEJAVNOST PODRUŽNICE ZRGMIT

V soboto, 20. oktobra 1973, je obiskala skupina 16 članov podružnice ZRGMIT pri ZPT, kolektiv Montane Žalec in gradbišče RGD na hitri cesti Hoče—Levec v Slovenskih Konjicah. Pri Montani so si ogledali dobro urejen kamnolom v Zabukovici, na hitri cesti pa gradnjo predora Golo rebro.

PREMOG PRIDE IZ UVOZA

Na aktivu delegatov občinskih svetov sindikatov so v razpravi o problemih zimske kurjave ugotovili, da bodo večji centri dobili v letošnji zimi le 80 % naročenega premoga. Dodatne količine, ki bodo prišle od drugod bodo dražje za 70 %, kar bo zlasti prizadelo tiste, ki kurjave niso pravočasno naročili. Republiškim sindikatom so naročili naj bi zveznim organom priporočili naj manjkajoči premog zagotovijo z uvozom ali z ustreznim medrepubliškim dogovorom. Razen tega bodo predlagali naj se za prevoz premoga zagotovi poseben regres.

Mnenja rudarskih vajencev

»Beseda srečno je bila izrečena že tisoč in tisočkrat, a njen pravi pomen pozna le tisti, ki se spušča v jamo, med sklade črnega zlata. To je beseda rudarja, tega črnega krta, ki noč in dan riže pod zemljo.

Stojim na prelomnici med učenjem in kvalificiranim rudarjem. Vsak dan se bolj bližam temu poklicu. Težka je moja pot, koliko nevarnosti mi vsak dan preti, toda po svoje mi je delo všeč.

Tri leta sem se učil v poklicni rudarski šoli, to je nekako

dovolj, da sem spoznal osnove rudarskega dela in življenja. Vsak dan sem gledal črne hodnike in dolge kačaste transporterje, ki so odvažali premog. Veliko sem videl, vendar ne morem reči, da znam vse — še tudi potem, ko bom delal trideset let ne bom mogel tega reči.

Želja, ki sem jo tako dolgo gojil, se mi bo kmalu uresničila — postal bom rudar-kopač. Kmalu se bom srečal s starejšimi, bolj izkušenimi rudarji. Skupaj z njimi se bom spoprijel s težavami, skupaj z njimi se bom veselil, žalostil in delal. Pri vsakem spustu v jamo me bo spremljala beseda srečno«.

Viktor Jerše

»Za menoj je triletno šolanje za rudarja-kopača. Res je to dolga doba, a imel bom svoj poklic, ki si ga tako želim. Ne vem, kaj sem mislil, ko sem se odločal zanj. Morda sem mislil na večji zaslužek.

Čeprav je delo težko in nevarno, tega se zavedam, vem, da bom ponosen na svoj poklic, saj ga družba spet čedalje bolj spoštuje.

Ko sem bil še otrok, sem tako rad občudoval rudarje, kako so prilezli kot črni krti iz jam. Velikokrat sem jih slišal izgovarjati besedo srečno. Zdaj bom tudi jaz rudar in mi bo beseda srečno vsakodnevni pozdrav«.

Branko Lipovšek

VELIKA STAVKA RUDARJEV PRED 50 LETI

Po zmagi rudarjev v stavki leta 1920 in 6-dnevni stavki avgusta 1922, je Zveza rudarjev povedla delavski razred v revirjih v eno največjih stavk po I. svetovni vojni. Ta velika stavka rudarjev Trbovelj, Hrastnika in Zagorja, se je začela 20. julija in je trajala do 17. septembra 1923, torej polnih 59 dni.

V tem času so stavkali tudi rudarji drugih slovenskih rudnikov, stavkovno gibanje pa je zajelo prav tako 110.000 čeških rudarjev.

Po ofenzivi buržoazije proti Komunistični partiji v letu 1921, ob izidu zakona o zaščiti države, je bila KP prepovedana, razpuščene so bile vse organizacije in aretirani in pregnani skoraj vsi vodilni revolucionarji. Oblasti so razpustile tudi Zvezo rudarjev, toda KP je v svojem ilegalnem delovanju znova organizirala enotno sindikalno organizacijo pod okriljem Nezavisnih sindikatov Jugoslavije. Pod tem imenom je delovala naprej v revirjih nekdanja Zveza rudarjev v letih 1922 do 1924. Kljub nasilju in aretacijam je vodilnim komunistom uspelo ohraniti revolucionarnost v sindikalni organizaciji rudarjev, idejna in politična pripravljenost na boj pa se je med ljudstvom po izidu zakona o zaščiti države, še bolj stopnjevala.

Prvi veliki nastop rudarjev po izidu omenjenega zakona je bila velika in enotna stavka leta 1923.

Povod za stavko ni bil le splošen odpor in protest delavskega razreda proti buržoaziji, pač pa so tudi življenske razmere, v katerih so tedaj živeli rudarji, naravnost terjale akcijo za izboljšanje njihovega položaja.

V mesecu juniju so rudarji vložili pri Trboveljski premogokopni družbi nove zahteve za povišanje mezd, ki pa jih je družba odbila. Rudarji so zahtevali, da se najnižja plača poviša od 26,50 din na 36,50 din, najvišja pa od 36 na 51,50 din. Primerno se morajo povišati tudi družinske doklade za ženo in otroke. Te zahteve so bile vložene v času, ko je družba iztržila velikanske dobičke in so delničarji v letu 1922 dosegli 900-odstotni dobiček.

Družba je vse upravičene zahteve rudarjev kategorično odbila. Deželna vlada je sicer obljubila zastopnikom delavcev

posredovanje, toda namesto tega je skupno s Trboveljsko premogokopno družbo pripravila akcijo, ki naj bi že itak preveč revolucionarnemu gibanju v revirjih, dala zadnji udarec.

Kaj pišejo o tej veliki stavki zgodovinski dokumenti:

Glasilo Nezavisne delavske stranke Slovenije GLAS SVOBODE, z dne 23. avgusta 1923, piše pod naslovom ORJAŠKI BOJ RUDARJEV:

»10.000 rudarjev peti teden v stavki — orožniki v službi trboveljskih magnatov — vlada zagovarja milijonske profite trboveljskih kapitalistov — nad rudarji izvaja brezobzirno nasilje — pred splošno rudarsko stavko v Evropi — Rudarji bodo vztrajali do zmage.

Rudarska stavka, ki je spontano izbruhnila 20. julija, traja še naprej, in kakor izgleda, bo stavka po kričdi Trboveljske premogokopne družbe in radikalne vlade, trajala še precej časa. Mizerne plače rudarskega delavstva od 25 do 36 din na dan, jasno dokazujejo upravičenost rudarskih zahtev. Po želji TPD vlada zapira zaupnike, izsiljuje kriva pričevanja in med stavko zvišuje brez potrebe cene premogu. Vlada je dala družbi na razpolago številno orožništvo in vojsko. Na vsak način hočejo zrušiti stavko rudarjev. TPD goni na delo svoje uradnike in nastavljenice, da opravljajo štrajkbrehersko službo. Ker so češki rudarji zvedeli, da se med tem pošilja iz Češke premog v Jugoslavijo, so stopili v solidarnostno stavko. Stavka nad 110.000 rudarjev Češke, tudi angleški in francoski rudarji se pripravljajo na stavko, če se v kratkem ne ugoti zahtevam čeških in slovenskih rudarjev.

Iz revirjev smo dobili poročila o tamkajšnji situaciji:

Trbovlje, dne 21. avgusta 1923

Enotno, kakor gnani od nepoznane sile, so se zbrali rudarji 20. t. m. v Trbovljah, na velikem shodu. Bilo jih je nad 3.000. Na shodu so govorili o stavki in namenih družbe, da

hoče z brutalnimi sredstvi zadržati stavko. Zborovalci so odločno zatrjevali, da so vsi pozikusi hlapcev družbe zaman in da bodo vztrajali, naj se zgodi kar hoče, da izbojujejo svoj pravični boj. Poslali so pozdrave sodrugom v Češkoslovaški in Madžarski, ki prav tako stavkajo.

Kočevje, 21. avgusta 1923

Ravnatelj rudnika je privedel pred nekaj dnevi 50 hrvaških delavcev, ki jih je pridobil z lažjo. Govoril jim je, da bodo dobili lepo plačo, če gredo na delo v rudnike. Ko so delavci zvedeli, da je v rudniku stavka, niso hoteli delati, zahtevali so nazaj svoje dokumente, da bi lahko odpotovali domov. Ravnatelj pa jim dokumentov ni hotel vrniti. Odredil je orožnikom, da jih stražijo kakor ujetnike v barakah. Delati so morali pod nadzorstvom orožnikov in vse njihove pritožbe proti nasilnemu zadrževanju so brezuspešne. Kljub temu jih je 39 pobegnilo.

Hrastnik, 21. avgusta 1923

Radikali hujskajo s plakati. Zahtevajo, da je treba rudarje zapreti, ker le-ti upajo povedati, da so lačni. Žandarmerija je popolnoma pod kontrolo ravnatelja. Razpoloženje je dobro, vztrajali bomo do zmage.

Tako je sindikalni časopis GLAS SVOBODE, pisal o dogodkih te velike stavke.

Naslednji dan je isti časopis v sestavku DOKUMENTI SOLIDARNOSTI S STAVKAJOČIMI RUDARJI, zapisal:

Krut neizprosni boj bijejo rudarji Trboveljske premogokopne družbe za svoj obstoj. Že peti teden stoji delo v revirjih, pet tednov že kličejo trpini po kruhu, da nasitijo svoje družine, sami proletarci, nikdar brezskrbni, bijejo boj za svoje pravice proti magnatom TPD. Ves eksploatorski razred gleda napeto na ta gigantski boj izkoriščanih in se jasno zaveda ogromnega pomena zmage ali poraza. Tega se zavedajo tudi proletarci širom Jugoslavije. Zato je Nezavisna de-

lavska stranka Jugoslavije sklenila pozvati vse svoje krajevne organizacije in člane, da pokažejo svojo solidarnost s stavkajočimi rudarji.

V času te velike stavke so v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku potekali kruti dogodki: vojska in policija sta mučila in preganjala rudarje. Ker je bilo delavstvo vedno bolj enotno v borbi za svoje pravice, se je vlada in TPD poslužila stavkokazov in razbijaške politike nekaterih meščanskih strank, pa tudi voditeljev socialdemokratskih strank v revirjih, ki naj bi vnašali med rudarje nevero v uspeh.

Policija je imela posebne naloge in je zvesto stala ob strani TPD.

V posebnem policijskem poročilu, ki je bilo sestavljeno v času političnih akcij v tej stavki, piše naslednje:

Dokler so bili vsi funkcionarji stavkovnega pokreta na svobodi, je bilo delavstvo organizirano in disciplinirano. Treba je bilo torej misliti na to, da se ugonobi vpliv stavkovnega akcijskega odbora na stavkajoče, ki ga je sestavljalo pet odbornikov, pet namestnikov in 41 zaupnikov. Načrt odstranitve ožjega akcijskega odbora iz revirjev se je le deloma in s težavo posrečil. Vse to je povzročilo, da se je dvema, najvažnejšima posrečilo tik pred aretacijo pobegniti in sta potem delovala v revirjih za nadaljevanje stavke. Z aretacijo glavnih voditeljev uspeh še ni bil zagotovljen, na njegovo mesto je stopil nadomestniški zaupniški odbor, ki je vodil stavko naprej. Ta odbor so sestavljali komunisti iz Hrastnika in Zagorja, ki so prišli trboveljskim rudarjem na pomoč.

V kroniki žandarmerijske stanice piše, da so v prvi akciji aretirali celoten odbor Nezavisne organizacije rudarjev, in sicer 26 ljudi-komunistov, v drugi akciji policije pa še 23 voditeljev delavskega gibanja iz Trbovelj, Zagorja in Hrastnika.

Toda vsa nasilja združene buržoazije niso mogla streti odločnosti rudarjev. Zlomili so jo omahljivci in oportunisti raznih legalnih strank, ki so že prej nasprotovali stavki, ki jo je organizirala borbena organizacija Zveze rudarjev. Prav ti so s svojo agitacijo v korist TPD vnesli v vrste rudarjev razdvojenost in omajali vero v zmago. Vse to je pripomoglo, da je bila stavka zlomljena in da so po 59 dneh stavke revirski rudarji doživeli svoj najhujši poraz. K temu so prispevale tudi nezno-sne življenske razmere, ki so jih namerno zaostrovali, da bi prisilili rudarje na delo. Rudarjem niso prodajali hrane, sabotirali so celotno oskrbo, pretepali družine, kogar so le dobili. Večina rudarjev se je razkropila po kmetih, da so s priložnostnim delom zaslužiti vsaj košček kruha. Konec 8 tedna je tako revirsko delavstvo zaradi gladu in nevere v uspeh, ki so jo širili med rudarji in ob aretacijah vodilnih ljudi, stavko prekinili. Poslednji so se vrnili na delo rudarji v Zagorju in Hrastniku.

Ta poraz je bil za delavsko organizacijo hud udarec, zlasti v Trbovljah. Pred stavko so šte-lj Nezavisni sindikati v Trbovl-jah 2,500 članov, v Zagorju in Hrastniku pa 600 članov. Po stavki pa je število naglo upad-lo zaradi aretacij, izgonov in sankcij, ki jih je začela izvajati TPD in tedanja oblast.

Velika stavka revirskih ru-darjev leta 1923 in poraz de-lavcev v tej bitki, je imela tudi druge posledice. Da bi zatrla vsako nadaljnje revolucionarno gibanje rudarjev, je buržoazija skupno s TPD pričela s siste-matičnimi akcijami preganja-nja. Zaupniki družbe so sestavi-li poseben spisec z imeni vseh vidnih političnih in delavskih voditeljev rudarjev in strogo naročili vodstvom podjetja, da te ljudi takoj odpustijo z dela. Tako je na stotine borbenih ru-darjev moralo s trebuhom za kruhom v tujino.

Ko je po stavki trboveljski voditelj rudarjev Franc Sala-mon sklical v imenu strokovne organizacije sindikatov velik shod, na dvorišču gostilne Pravdič, kjer je imela organiza-

cija svoj sedež, so odhajajoči revolucionarji pred odhodom v tujino, pojasnili svoj odhod takole:

»Kapitalizem nas je vrgel ob tla in nas izgnal, ker se borimo za pravice delavskega razreda. Odhajamo, a ostali bomo v duhu z vami. Vedite, proletariati bo zmagal, ko bo enoten v ide-jah in stremljenjih za končno osvoboditev izpod kapitalizma. Organizirajte se v enotno akcijo za boj delavskega razreda in pripravite se na zmago proletarskega gibanja in naše vrnitve iz tujine«!

Tedaj vodilni revolucionarji in borbeni rudarji iz Trbovelj, Hrastnika in Zagorja so morali v tujino. Toda revolucionarno gibanje v revirjih še ni prenehalo. Še enkrat je revirski proletariati izpričal svoje poslanstvo, in sicer že naslednje leto v velikem spopadu rudarjev in delavcev z Orjuno leta 1924.

(Revirski muzej
ljudske revolucije
Trbovlje)

25 let Strojne tovarne Trbovlje

V ponedeljek, 15. oktobra 1973, je kolektiv strojne tovarne Trbovlje, proslavil svoj srebrni jubilej — 25-letnico, odkar je bilo ustanovljeno to podjetje kot centralne rudniške delavnice, v okviru takratnih Zasavskih premogovnikov, s sedežem v Trbovljah.

Proslavo so priredili v montažni hali. Glavni direktor STT Branko Paš, dipl. oec., je v svojem govoru orisal razvoj strojne tovarne, ki temelji na dotokratnih objektih, opremi, sredstvih in kadrih bivše osrednje rudniške delavnice pri rudniku Trbovlje. V svojem govoru pa se ni ozrl le na prehojeno pot, pač pa je obrazložil tudi traso bodočega razvoja.

Na proslavi so sodelovali mešani pevski zbor Slavček Svobode-center, pod vodstvom Jožeta Skrinarja, delavska godba Trbovlje ter igralec drame SNG Janez Rohaček. Med šte-

vilnimi gosti so bili Lidija Šent-jurc, članica sveta federacije, Miha Marinko, član sveta federacije, Franc Leskovšek-Luka, Marjan Orožen, republiški sekretar za notranje zadeve, predstavniki občinske skupščine in družbeno-političnih organizacij ter delovnih organizacij. Našo delovno organizacijo sta zastopala na tej proslavi predsednik osrednjega delavskega sveta Anton Pikš in glavni direktor Albert Ivančič, dipl. inž. rud. Poleg številnih gostov se je proslave udeležilo skoraj polovica kolektiva, ki sicer šteje že preko 1600 članov.

V okviru proslave je predsednik občinske skupščine Trbovlje Janez Očepek, podelil državna odlikovanja številnim sodelavcem, STT pa je podelila posebna priznanja vsem tistim, ki so v tovarni zaposleni 25 let. Nazadnje so pooblaščen predstavniki štirih novoustanovljenih temeljnih organizacij združenega dela, podpisali samoupravni sporazum o združitvi TOZD v enotno delovno organizacijo, strojno tovarno Trbovlje.

Celotnemu kolektivu strojne tovarne čestitamo k temu jubileju in mu želimo v naslednjih letih in desetletjih, še večji razmah in uspešen plasma njihovih izdelkov.

Iz razmeroma majhne rudniške delavnice, je zrasla torej velika in pomembna tovarna strojev in naprav.

V spomin Benjaminu Bajdi

Tovariš Benjamin Bajda se je rodil 12. marca 1925 v Ključevci nad Trbovljami. Po končani vojni se je zaposlil v steklarni Hrastnik. Leta 1952 pa se je odločil za rudarski poklic in ga tudi opravljal do svoje prerane smrti.

V soboto, 16. junija 1973, ga je na delovnem mestu nenadoma občila slabost. Hitra intervencija sodelavcev ter kasneje ambulantnega zdravnika je omogočila, da je bil nemudoma odpeljan v trboveljsko bolnišnico, kjer so mu zdravniki nudili takojšnjo pomoč. V ponedeljek sta ga v bolnišnici obiskala predstavnika rudnika Hrastnik. Po njunem pripovedovanju je bilo moč sklepati, da se mu je stanje izboljšalo. Toda do razočaranja celotnega kolektiva je prišlo v torek, ko se je nenadoma razširila novica, da je umrl tovariš Benjamin Bajda, še pred nedavnim zdrav, marljiv in vesten tovariški delavec.

Na njegovi zadnji poti na Dobovcu nad Trbovljami, so ga spremljali uniformirani rudarji, moški pevski zbor DPD Svoboda I ter rudarska godba iz Hrastnika. V imenu kolektiva

in družbeno-političnih organizacij, se je od njega poslovil Adolf Kovač, dipl. inž. rud.

M. B.

Francu Murnu v slovo

Dne 30. avgusta 1973, se je pri opravljanju delovnih nalog pri spenjanju jamških vozičkov, tragično ponesrečil tovariš Franc Murn. Med opravljanjem dela, ga je stisnilo med vlak in zvrčalec v ustju Savskega rova, pri čemer je dobil hude poškodbe na prsnem košu.

Kljub temu, da je bil takoj po nesreči pripeljan v trboveljsko bolnišnico, ga vsa hitra intervencija in požrtvovalna zdravniška pomoč, ni mogla ohraniti pri življenju.

Pokojni Franc se je rodil 25. januarja 1939 na Partizanskem vrhu in tu preživel svoja otroška leta.

Kmalu po končani osnovni šoli se je zaposlil pri Komunalni Trbovlje, šest mesecev kasneje pa je pomagal pri gradnji ceste Klek—Čebine. Po končani gradnji se je zaposlil v Strojnem mizarstvu Trbovlje z namenom, da izboljša življenjski standard sebi in svoji družini. Tudi

tukaj ni našel primerne plačila za njegovo močno roko in prizadevnost.

Šele v letu 1964, ko se je zaposlil pri rudniku, se je trdno odločil ostati zvest raznim zahtevnim separacijskim delom, ki jih je z voljo in prizadevanjem vedno opravljal.

Pokojni Franc je rad opravljal svoje delo kot spenjalec vozičkov, saj ga je nepretrgoma opravljal skoraj 5 let.

Hotel je biti zvest naslednik svojega očeta, ki je svojo mladost prebil pri težkem in nevarnem rudarskem poklicu.

Tudi med sodelavci je bil priljubljen zaradi svojega prizadevanja pri delu in iskrenega tovarištva.

Kot dobrega tovariša in sodelavca ga bo kolektiv zelo pogrešal, posebno še njegovi najožji sodelavci, s katerimi je pokojni Franc osebno delil vse dobrine in bridkosti svojega življenja.

Na željo sorodnikov je bil pokojni Franc pokopan na Partizanskem vrhu, ob vhodu na pokopališče. Tu naj njegov grob spominja obiskovalce na tragično nesrečo, ki je z njo prizadel sorodnike, znanke in kolektiv. Na pogrebu je sodelovala delavska godba in pevski zbor Zarja iz Trbovelj, ganljiv govor pa je imel član kolektiva separacije.

Naj mu bo rahla domača slovenska zemlja!

Ivan Mestnak

Rudarji in mi

Svetilke in čelade so ropotale; po prostoru so se razlegali kliki: »Srečno!« Rudarji druge izmene so odšli v rudnik na delo. Med njimi je bil tudi Rudar. Ves mlad še, vendar izkušen. Z obraza sta mu sijali trdna odločnost in pogum. S tovariši je

stopil v dvigalo. Pričeli so se pogrezati v temo. Mrak jih je objemal in sonce se je oddaljevalo. Rudar je pogledal proti soncu in obraz se mu je zdrznil. V srcu se mu je vzbudila misel: »Morda gledam zlato sonce in sinje nebo zadnjikrat. Morda ga moje mlade oči ne bodo videle nikoli več.« Iz premišljevanja se je zbudil šele ko

se je dvigalo ustavilo. Izstopil je in se napolnil k svojemu vrtnemu stroju. Pobožal ga je z očmi. Potem ga je prijel, prižgal in ga zaril globoko v plast svetlečega se premoga. Naredil je eno vrtino, drugo, tretjo in še več. Tovariš, ki je bil z njim, je pričel premog nakladati. Nenadoma se je odlučila ogromna plast premoga. »Pazi!« je za-

vpil tovariš za njegovim hrbtom. Rudar je komaj odskočil in se umaknil grmečemu plazu premoga. Oddahnil se je in si obrisal čelo, potno in prašno. Mehki, valoviti lasje so se mu lepili na lep obraz, premogov prah je prekril mišičasto telo in roke. Tovariš ga je pogledal in oba sta se nasmehnila. Bila sta trudna, vendar srečna, saj sta v prvi polovici »šihata« nakopala več, kot je bil njun plan. Takrat je sirena oznanila odmor. Rudar in njegov tovariš sta ostala sama v rovu. Po malici sta spet pričela z delom. Rudar je vrtil, njegov prijatelj kopal. Tokrat se premog ni hotel odlučiti. Zato je tudi rudar prijel za kramp in pričel kopati. Končno! Plast premoga se je zrušila. »Fant, danes sva pa odkopala nekaj!« je rekel Rudar tovarišu, ko je sirena oznanila konec dela.

Z dvigalom so se vračali na površino zemlje. Rudar se je zazrl v zvezdnato nebo, ki se mu je bližalo in se zamislil: »Danes se je srečno končalo. Kako bo jutri?« Dvigalo se je ustavilo. Spet so ropotale svetilke in čelade, spet so se razlegli klici: »Srečno!« Tudi Rudar je vzklikal in želel vso srečo pri delu rudarjem tretje izmene.

To pozdravljanje in težko, nevarno delo opravlja Rudar in njegovi tovariši vsak dan, noč za nočjo.

Alenka Ocepek, 8. h
(prepis: Glasilo osnovne šole
Trbovlje, »Črno zlato« št. 1
1973/74)

UPORABA investicijskega kredita v I. 1973

Znano je že nekaj mesecev, da je naša delovna organizacija prejela s strani Ljubljanske banke in sklada za energetiko, kredit za izvedbo modernizacije v naslednjih letih, po sprejetem investicijskem programu.

Iz programa uporabe investicijskega kredita za letošnje leto pa je razvidno, da so za posamezne temeljne organizacije združenega dela pri ZPT, na razpolago naslednja sredstva:

TOZD rudnik Hrastnik	13.121.199,00 din
TOZD rudnik Trbovlje	10.678.500,00 din
TOZD rudnik Zagorje	6.893.975,00 din
TOZD separacija	1.983.564,00 din

Vseh sredstev je v letošnjem letu iz tega kredita na razpolago 32.677.238,00 din.

GRADNJA počitniških objektov v Novigradu

Dne 2. oktobra 1973, je imel svojo sejo upravni odbor počitniške skupnosti Hrastnik. Govoril je o uresničitvi obveznosti po pogodbah o soinvestitorstvu članov počitniške skupnosti Hrastnik, dogovarjal pa se je tudi o ukrepih za dokončno izgradnjo objektov v Novigradu. Kot je znano, je tudi naša delovna organizacija podpisala pogodbo o soinvestitorstvu pri gradnji novih objektov za letovanje v Novigradu.

Upravni odbor je ugotovil, da so poravnali svoje obveznosti v celoti doslej Zasavski premogovniki - Trbovlje, Tovarna kemičnih izdelkov, komunalno-obrtno podjetje, stanovanjsko podjetje, gradbeno podjetje, trgovsko podjetje, medtem ko svojih obveznosti niso poravnali delno ali v celoti gostinsko podjetje Jelka, Sijaj, občinski sindikalni svet, sindikat prosvetnih delavcev ter občinska uprava in občinska zveza prijateljev mladine Hrastnik.

Vse dolžnike bo skupnost opozorila na disciplino pri poravnavanju svojih obveznosti.

Upravni odbor je sklenil, da bo SGP Hrastnik nadaljevalo z vsemi pripravami za dokončanje glavnih objektov do pričetka sezone 1974, vendar le v primeru, če bodo vsi dolžniki svoje obveznosti poravnali do določenega roka. Nadalje bodo do pomladi 1974 pripravili osnutek statuta počitniške skupnosti, po katerem naj bi člani počitniške skupnosti-soinvestitorji, prenesli svoje deleže osnovnih sredstev v upravljanje počitniški skupnosti Hrastnik. Pri razgovorih, ki se bodo našli na eventualne podražitve gradbenih in obrtniških del, bo poleg gradbenega podjetja sodeloval še predstavnik tehniške komisije počitniške skupnosti. O vseh problemih, ki bi se eventualno pojavljali v teku dokončanja objektov, bo gradbeno podjetje sproti seznanjalo počitniško skupnost.

KAJ JE DEVALVACIJA?

Devalvacija je zmanjšanje vrednosti nacionalne denarne enote v razmerju do zlata in denarnih enot drugih držav. Zaradi inflacije in kroničnih deficitov se tako zmanjšanje priznava kot zakonska devalvacija, s katero se poskuša uvesti novo stanje v intervalutarnem pogledu, včasih pa tudi zamenjati in določiti še nižjo ali malo višjo novo pariteto. V kakšni meri se bo izvedla zakonska devalvacija, je odvisno od okoliščin in možnosti (predvsem v pogledu izboljšave plačilne bilance in ugodnih tujih kreditov) ter ocene njenih posledic v določeni ekonomiki.

KAJ JE DOHODEK?

Dohodek podjetja je rezultat končnega dela v proizvodnji in družbeno priznanje tega dela. Gledan na določenem proizvodu je dohodek enak razliki med dohodkom od prodaje tega proizvoda in stroški za njegovo proizvodnjo. Finančno je to del

skupnega dohodka nekega podjetja, ki se dobi, če se od njega odbije prometni davek in stroški poslovanja.

KAJ JE EKONOMIČNOST?

Eden od osnovnih ekonomskih principov poslovanja. Izraža se v zahtevku, da se določeni rezultati dosežejo s čim manjšim trošenjem elementov proizvodnje, t.j. materiala sredstev za delo in delovne sile. Rezultat proizvodnje je proizvod, rezultat trošenja pa so stroški. Ekonomičnost v proizvodnji je torej princip, da se določena proizvodnja ustvari s čim manjšimi stroški.

KAJ JE INOVACIJSKA DEJAVNOST?

Inovacijska dejavnost je skupno ime za pobude in ideje delavcev, ki predstavljajo za delovno organizacijo večji ali ma-

njši denarni prihranek. Konstruktor bo na primer našel novo tehnično rešitev, ki se lahko patentira ter predstavlja takomenovano industrijsko lastnino podjetja, ki ščiti proizvod proti konkurenci. Delavec bo pri svojem iskanju našel rešitev, ki omogoča enostavnejšo obdelavo, kar spada v kategorijo tehničnih izboljšav, a male in drobne pobude delavcev imenujemo koristne predloge. Vse skupaj imenujemo inovacijska dejavnost.

KAKO DELIMO INOVACIJSKO DEJAVNOST?

Za napredek posameznih podjetij oziroma delovnih organizacij pa tudi širše družbene skupnosti, je zelo pomembna inovacijska dejavnost. V okvir te dejavnosti spadajo glede na njihovo izvirnost izumi, inovacije, racionalizacije, domisleki in koristni predlogi.

Inovacijska dejavnost — je skupno ime za pobude in ideje delavcev, ki predstavljajo za delovno organizacijo večji ali manjši denarni prihranek.

Izumi — ti pomenijo novo izvirno rešitev določenega tehničnega problema in jih je moč uporabiti v dejavnosti podjetja: izum mora izpolnjevati pogoje za pridobitev patenta, določenega z zakonom.

Inovacije — to so rešitve, pri katerih je bilo uporabljeno novo znanje in obsegajo praviloma take tehnične ter organizacijske postopke, ki terjajo uporabo novih postopkov ter dajo dejansko nove proizvode ali kompleksne konstrukcije ali tehnološke novosti.

Racionalizacije — te pomenijo izboljšanje obstoječega delovnega procesa ob uporabi novih tehničnih sredstev in tehnoloških postopkov, s čimer se doseže večjo storilnost, boljšo kakovost in prihranke pri predmetih dela in energiji, boljše izkoriščanje delovnih sredstev in podobno.

Domisleki — to so predlogi ali ideje, ki niso zrele za uporabo in pomenijo le več ali manj mehanično prenašanje tehničnih dognanj ali izkušenj iz drugih delovnih organizacij ali iz strokovne literature.

Koristni predlogi — teh ne moremo zajeti v nobeno od prikazanih oblik inventivne dejavnosti, vendar pa pomenijo za podjetje gospodarsko korist.

O PLINIH IN JEKLENKAH

Industrija dobavlja v utekočinjenem stanju plina propan in butan oziroma njuno mešanico. Plina se ne uporabljata samo v industriji in obrti, vse bolj tudi v gospodinjstvu. Veliko ju uporabljajo tudi v kmetijstvu, turizmu in gostinstvu.

Z mnogovrstno uporabo pa se hkrati pojavljajo tudi nesreče s temi plini. Nesreče nastanejo predvsem zaradi neznanja

Uspešna racionalizacija dela. Drago Cizej, nadzornik na opekarni TOZD GRAMAT, je izdelal po lastni zamisli transportni voziček za prevoz surovih zidakov. Po njegovi zamisli so opustili ročno pretovarjanje zidakov iz Kellerjevega vozička na strojno pretovarjanje. S to izboljšavo je bilo prihranjenih precej delovnih ur, delo je postalo lažje, rezultat pa boljši v vseh ozirih

(Foto inž. T. Bregant)

in tudi malomarnosti uporabnikov plina ter še drugih činiteljev, na primer zaradi pokvarjenih jeklenk, poškodovanih kurilnih in ogrevalnih naprav, dovodov plina in podobno.

Vzroki nesreč so zlasti:

1. napačno ravnanje pri polnjenju jeklenke;
2. neustrezen prevoz jeklenk do potrošnika;
3. napačna priključitev jeklenke na kurilno ali gorilno napravo, nezadostna zatesnitev;
4. pomanjkljiva kontrola jeklenk, priključitve in stanja naprav;

5. pokvarjena jeklenka, poškodovana gumijasta cev za dovod plina, okvare na ventilu, tesnilu, itd.;

6. uhajanje plina pri navoju, kjer je navit ventil, ali pa uhajanje na zvarjenih mestih.

J e k l e n k e :

Plinske jeklenke so kovinske posode, v katerih prevažamo stisnjene, utekočinjene in pod tlakom raztopljene pline. Jeklenka mora biti plinskotesna, debelina njene stene pa tolikšna, da zdrži visoke tlake tudi pri padcih in udarcih med prevozom, in da ne ustvarja nevarnosti za eksplozijo.

Jeklenka z utekočinjenim plinom je bolj nevarna kot jeklenka s stisnjnim plinom v primeru, da jo zajame požar. Takšna jeklenka eksplodira že pri nižjih temperaturah. Pri utekočinjenih plinih ne pada tlak sorazmerno z odvzemom plina vse do 0.

Vsaj utekočinjeni plin ima svoj parni tlak, ki je odvisen samo od temperature. Pri stalni temperaturi je tlak vedno enak. Pade le tedaj, ko je v jeklenki plinska faza. Pada izredno hitro pri nadaljnjem odvzemu.

kadrovske vesti kadrovske vesti kadrovske vesti kadrov

V času od 1. avgusta do 30. septembra 1973, ima kadrovski sektor ZPT evidentirane naslednje kadrovske spremembe:

DELOVNA ENOTA RUDIK HRASTNIK

Avgust 1973 — sprejeti:

Leskovar Marjan, zunanji delavec; Matek Karel, vozač; Topič Suljo, ključavničar; Koh Ignac, kopač; Zorčič Igor, el. tehnik; Dračič Enes, vozač.

Avgust 1973 — odšli:

Prošt Alojz, kopač - upokojen; Plahuta Ivan, mizar - inv. upokojen; Rebov Albert, zun. delavec - konec prakse; Fazlič Omer, kopač - sporazumna prekinitev; Kerndl Miroslav, kopač - k vojakom; Kirn Alojz, zun. delavec - konec prakse; Leskovar Marjan, pom. delavec - konec prakse.

September 1973 — sprejeti:

Kranjc Miroslav, vozač; Dolšak Milan, vozač; Čajič Amir, vozač; Veselič Franc, vozač.

September 1973 — odšli:

Pavlič Ivan, pom. delavec - konec prakse; Maček Ferdo, vozač - samovoljna prekinitev; Grešak Mirko, kopač - upokojen; Alihodžič Osman, vozač - v poskusni dobi s strani podjetja; Veselič Franc, vozač - v poskus-

ni dobi s strani delavca; Perc Martin, učnik - samovoljna prekinitev; Zorčič Igor, zun. delavec - konec prakse.

DELOVNA ENOTA RUDNIK TRBOVLJE

Avgust 1973 — sprejeti:

Puntar Janez, kovinar; Štraus Franc, električar; Hodžič Adil, kopač; Premec Vinko, vozač; Zepič Viljem, kopač; Ričko Viktor, kopač; Vedenik Milan, vozač; Dolinar Miloš, opek. delavec; Pučko Milan, kopač; Pintar Slavko, opek. delavec; Lavinšek Dušan, opek. delavec; Okič Alaga, vozač; Goljuf Janez, kop. pomočnik; Podlesnik Franc, opek. delavec.

Avgust 1973 — odšli:

Dijanič Stjepan, kopač - samovoljna prekinitev; Kepe Štefan, kopač - v poskusni dobi s strani delavca; Hodžič Mustafa, kopač - sporazumna prekinitev; Maršalek Davor, kopač - sporazumna prekinitev; Pikš Anton, kopač - konec prakse; Okič Alaga, vozač - samovoljna prekinitev; Firbas Ignac, kopač - v zapor; Petrovič Slavko, kopač - v JLA; Popovič Pero, kopač - v JLA.

September 1973 — sprejeti:

Kastelic Florjan, zun. delavec;

Strmljan Ivan, opek. delavec; Filač Igor, vozač; Bregar Anton, vozač; Bučar Jože, kopač; Kantužar Franc, opek. delavec; Tominc Venčeslav, kopač; Topolovič Dragutin, zun. delavec; Firbas Franc, kopač; Ungar Milan, kopač.

September 1973 — odšli:

Korošec Srečko, kopač - v poskusni dobi s strani delavca; Kink Aljoša, dipl. inž. rud. - v JLA; Špitalar Drago, vozač - konec prakse; Vugrin Željko, kopač - samovoljna prekinitev; Mlinar Oto I., kopač - umrl; Trop Ivan, kopač - samovoljna prekinitev; Sinanovič Faud, kop. komočnik - samovoljna prekinitev; Hodžič Adil, kopač - samovoljna prekinitev; Ričko Viktor, kopač - k vojakom.

DELOVNA ENOTA RUDNIK ZAGORJE

Avgust 1973 — sprejeti:

Osmanovič Hairo, vozač; Osmanovič Dževdo, vozač; Dedič Agan, vozač; Reih Franc, vozač; Jahič Naziz, vozač; Završnik Drago, kovinar; Redžič Mustafa, vozač; Fazlič Ago, vozač.

Avgust 1973 — odšli:

Vozelj Vlado, kop. pomočnik - inv. upokojen; Prosenc Ivan,

vozač - sporazumna prekinitev; Zupan Karel, kop. pomočnik - umrl; Šubez Milutin, kopač - samovoljna prekinitev; Omahne Branko, kopač - umrl; Jahič Naziz, vozač - samovoljna prekinitev; Hribar vojko, zun. delavec - k vojakom.

September 1973 — sprejeti: Svenšek Alojz, zun. delavec, Mezek Rudi, kopač.

September 1973 — odšli: Mikec Vlado, varilec - sporazumna prekinitev; Klanjšek Ciril, kopač - upokojen; Lipovšek Stanko, kopač - upokojen; Raih Franc, vozač - samovoljna prekinitev; Osmanović Đevdo, vozač - samovoljna prekinitev; Dedič Agan, vozač - samovoljna prekinitev; Pustotnik Oto, pleskar - inv. upokojen; Benko Valentin, kopač - samovoljna prekinitev;

DELOVNA ENOTA SEPARACIJA

Avgust 1973 — sprejeti: Mlakar Boris, zun. delavec; Fele Matjaž, zun. delavec; Kastelec Drago, električar; Pobljšaj Ivan, strojnik motala; Kos Ervin, zun. delavec; Drolc Marjan,

vozač; Stojanović Nenad, zun. delavec; Majdič Ivan, zun. delavec.

Avgust 1973 — odšli: Prezelj Vladimir, zun. delavec - konec prakse; Sotenshek Jože, zun. delavec - samovoljna prekinitev; Murn Franc, pom. tirničar - smrtna nezgoda; Fele Matjaž, zun. delavec - konec prakse.

September 1973 — sprejeti: Draksler Franc, zun. delavec; Kobal Jože, pom. delavec; Pfeifer Edi, pom. delavec; Ručman Oto, pom. delavec; Spolovnak Srečko, vozač.

September 1973 — odšli: Mlakar Boris, pom. delavec - konec prakse; Smodič Mirko, kovač - umrl.

DELOVNA ENOTA RUDARSKA GRADBENA DEJAVNOST (RGD)

Avgust 1973 — sprejeti: Mrkaljevič Mevludin, vozač; Hadzič Ramiz, kopač; Tursunović Hamdija, vozač; Tursunović Rifat, vozač; Stanetič Miloš, tesar; Vinter Jožefa, pom. kuharica; Hasić Hadžim, vozač; Pra-

šnikar Marjan, vozač; Koren Jože, vozač; Raškovič Stevo, učnik; Rabraković Vuk, vozač; Pavlovič Mladen, vozač; Mijić Mihajlo, vozač; Pajazetović Hussein, vozač; Šiljić Ahmet, kopač; Osmanović Ahmet, vozač; Derstvenšek Ivan, kop. pomočnik; Slanjakić Mustafa, kopač; Omerčić Hamid, kopač; Prdragič Zufikar, kopač; Mujkić Galib, vozač; Hodžič Razih, vozač; Skenderović Raif, kopač; Veselić Mirko, vozač; Lebar Zvonimir, kopač; Kotnik Mihael, vozač; Muhić Halil, vozač.

Avgust 1973 — odšli: Imanović Ibrahim, vozač - sporazumna prekinitev; Kljajić Esad, kopač - sporazumna prekinitev; Raškovič Stevo, učnik - sporazumna prekinitev; Strmec Ljubomir, šofer - sporazumna prekinitev; Bugarinović Spasoje, vozač - samovoljna prekinitev; Vodiškar Jože, vozač - sporazumna prekinitev; Dračić Muharem, vozač - sporazumna prekinitev; Begović Šefik, vozač - samovoljna prekinitev; Čufurovič Salih, vozač - samovoljna prekinitev; Milatinović Ratko, učnik - sporazumna prekinitev; Pavlovič Jovan, učnik - sporazumna prekinitev; Miletić Dušan, kopač - sporazumna prekinitev; Prodanović Boro, vozač - sporazumna prekinitev; Miletić Ljubivoje, kopač - smrtna nezgoda; Mijatović Fabijan, vozač - sporazumna prekinitev; Zenković Ale, kopač - sporazumna prekinitev; Rumplin Ivan, kop. pomočnik - samovoljna prekinitev; Miletić Branislav, vozač - samovoljna prekinitev; Tomič Nedeliko, vozač - sporazumna prekinitev; Kulterer Jožica, kuharica - sporazumna prekinitev.

September 1973 — sprejeti: Perko Jože, vozač; Radosavljevič Danilo, vozač; Velajić Milomir, kopač; Antonijević Vukoslav, vozač; Lenič Milan, ključavničar; Jezepović Jozef, vozač; Tadić Grga, vozač; Fele Matjaž, električar; Klopčič Franc, vozač; Hudarin Franc, vozač; Kralanović Gojko, vozač; Jakovljevič Svetozar, vozač; Ikanović Mehmed, vozač;

Dom društva upokojencev v Trbovljah, na Ulici 1. junija. V družabnih prostorih se dnevno zbira na desetine naših bivših sodelavcev pa tudi drugih občanov. Tu ima svoje prostore tudi pevski zbor upokojencev, v domu pa je tudi pisarna društva. Zunaj zgradbe je balinišče, ki je v poletnem času še posebej dobro obiskano z igralci in gledalci (Foto inž. T. Bregant)

Vidovič Ivan, vozač; Holc Franc, kopač; Levič Erno, kopač; Kuk Vincenc, ključavničar; Mazič Ibrahim, vozač; Šalič Peter, vozač; Šešič Milorad, vozač; Semič Martin, vozač; Muratovič Rešid, vozač; Beganovič Ragib, vozač; Veljaševič Kosta, vozač; Mustafič Milinko, vozač; Seferovič Hazim, vozač.

September 1973 — odšli:

Milič Svetoslav, vozač - sporazumna prekinitev; Miladinovič Aleksander, učnik - sporazumna prekinitev; Milanovič Radiša, učnik - sporazumna prekinitev; Ivanovič Stevan, učnik - sporazumna prekinitev; Bogoslavljevič Dragomir, učnik - sporazumna prekinitev; Miloševič Miroslav, strojnik - sporazumna prekinitev; Šafarič Dragutin, grad. tehn. - samovoljna prekinitev; Kamenčič Adam, kopač - samovoljna prekinitev; Sandič Rade, kopač - sporazumna prekinitev; Mujkič Galib, vozač - sporazumna prekinitev; Djambič Halil, vozač - sporazumna prekinitev; Marmarac Vehid, vozač -

k vojakom; Baloh Marija, u-službenka - sporazumna prekinitev.

DELOVNA ENOTA ELEKTROSTROJNA DELAVNICA

Avgust 1973 — sprejeti:

Stošički Slavko, str. tehnik; O-cepek Branko, električnik, Sabari Štefan, ključavničar; Jurečič Milan, ključavničar.

Avgust 1973 — odšli:

Gračner Stane, vodja skupine kovinarjev - upokojen; Bregar Samo, pom. delavec - samovoljna prekinitev; Umek Jože, električnik - konec prakse; Vidmar Andrej, pom. delavec - konec prakse; Perezovič Sadik, kovinar - sporazumna prekinitev; Medved Franc, str. inženir - k vojakom.

September 1973 — sprejeti:

Podmenik Jože, ključavničar; Šimunič Jurij, električnik; Oberžan Vero, rezkalec.

September 1973 — odšli:
Stošički Slavko, str. tehnik - konec prakse.

DELOVNA ENOTA AVTOPARK

Avgust 1973 — sprejeti:

Pogljajen Ivan, avtoelektričnik; Hočevnar Anton, šofer.

DELOVNA ENOTA SKUPNIH SLUŽB

Avgust 1973 — sprejeti:

Rozman Terezija, ek. tehnik (UZP); Golob Evgenija, ek. tehnik (UZP); Kandolf Jože, rud. tehnik (RŠC).

Avgust 1973 — odšli:

Blaznik Mira, ek. tehnik - upokojena (UZP); Vidergar Ivan, kopač - upokojen (RŠC).

September 1973 — odšli:

Sefer Hermina, dipl. ek. - sporazumna prekinitev (UZP); Šterman Mirko, el. tehnik - sporazumna prekinitev (UZP); Neškovič Dušan, kopač - konec prakse (RŠC).

Vladimir Sihur

Občinsko in republiško tekmovanje ekip prve pomoči

Občinski odbor Rdečega križa Trbovlje in svet za narodno obrambo pri skupščini občine

Trbovlje, sta organizirala v maju 1973. občinsko tekmovanje ekip prve pomoči.

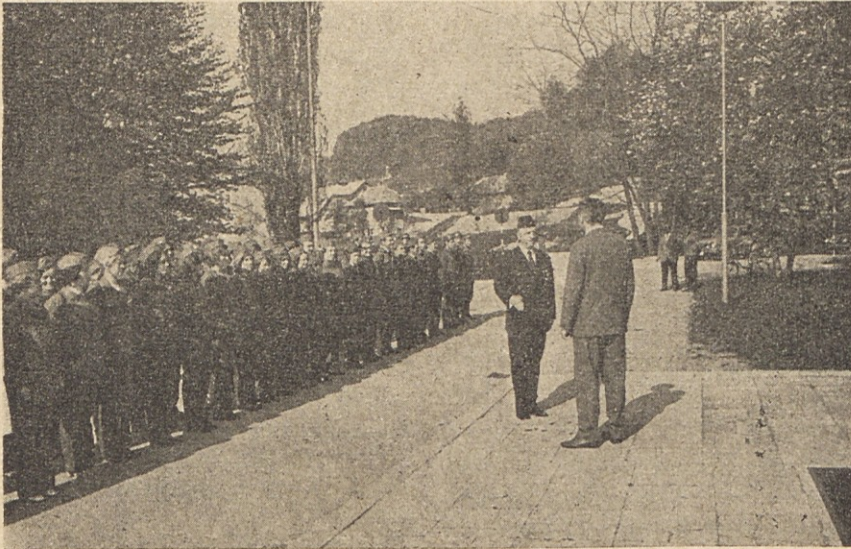
To tekmovanje je bilo že četrto in na vseh je nastopila sanitetna ekipa rudnika Trbovlje. Kot vsako leto, si je tudi letos priborila prvo mesto med ekipami iz Trbovelj. S tem si je priborila tudi pravico nastopa na republiškem tekmovanju ekip prve pomoči, ki je bilo v Murski Soboti, 26. in 27. maja 1973.

Z organizacijo republiškega tekmovanja, se je prestolnica Pomurja hotela oddolžiti Rdečemu križu in delovnim organizacijam za pomoč ob katastrofalni poplavi v lanskem letu.

Letošnje republiško prvenstvo je bilo v primerjavi s prejšnjimi, bolj zahtevno. Že pred tekmovanjem sta morala vodja in namestnik vsake ekipe izvesti triažo pri petih poškodovanih, kar pomeni, da sta morala ugotoviti vrstni red nevarnosti poškodb in vrstni red transportiranja poškodovancev. Že maj-

Člani sanitetne ekipe ZPT-rudnika Trbovlje, na tekmovanju maja 1973 v Murski Soboti

Raport predsednika tekmovalne komisije sanitetnih ekip tovariša Alojza Kneza, podpredsedniku skupščine občine Trbovlje tovarišu Tonetu Ličarju, načelniku štaba civilne zaščite

hna nepravilnost pri triazi je pomenila izgubo petih točk. Pri praktičnem delu tekmovalnja, so ekipo šestih pomagalcev, nadzorovali štirje zdravniki in ocenjevali delo ekipe, medtem ko so v prejšnjih tekmovaljih to delo opravljala le dva zdravnika. Delo ekipe je moralo biti zares kvalitetno, saj je vsaka, že malenkostna napaka, lahko pomenila izgubo 5 do 30 točk. Na tem tekmovalnju je tekmovalo 52 ekip iz Slovenije in dve ekipi iz sosednje Avstrije, ki pa sta tekmovali izven konkurence. V tem zares

zahtevnem tekmovalju, je ekipa ZPT rudnika Trbovlje zasedla odlično 10. mesto, le 9 točk razlike za prvouvrščeno ekipo. Za primerjavo naj povem, da sta se avstrijski ekipi uvrstili na 4. in 9. mesto. Za tako lepo uvrstitev smo našim sanitejcem lahko le hvaležni in jim želimo, da bi v tej človekoljubni dejavnosti še naprej tako častno zastopali našo delovno organizacijo. Pri njihovem humanem delu jim tudi v bodoče želimo še mnogo uspehov!

Alojz Knez

Abonma za odrasle in mladino v Hrastniku

Občinski svet zveze kulturno-prosvetnih organizacij, s sodelovanjem temeljne kulturne skupnosti Hrastnik, začneja letos v oktobru tretjo gledališko in koncertno sezono po otvoritvi novega delavskega doma leta 1970.

V minuli kulturni sezoni se je na odru zvrstilo osem abonmajskih predstav za odrasle, trikrat po dve predstavi za mladino in pet poučnih glasbenih prireditev v okviru glasbene mladine Slovenije, podružnice Hrastnik. Največ predstav sta pripravila Slovensko ljudsko

gledališče Celje in Mestno gledališče ljubljansko, za šolsko mladino pa tudi Mladinsko gledališče Ljubljana. Draga gosta Hrastničanov sta bila tudi Slovenski okteti iz Ljubljane in grupa New swing kvartet z Otom Pestnerjem. Ugotavljamo, da je samo abonmajске prireditve obiskalo preko 5600 odraslih in mladine.

V začetni sezoni 1973/74 smo na podlagi pridobljenih izkušenj zajeli k sodelovanju širši krog sodelavcev, tako glede izbire programa kot tudi v pogledu financiranja. Občinski sin-

dikalni svet Hrastnik nam je z dotacijo omogočil pocenitev abonmajskih vstopnic in tako smo uspeli obdržati isto število predstav kot lani za odrasle in mladino, rezultat tega pa so že do konca razprodane abonmajске vstopnice. Letos smo se glede na razpoložljive repertoarje odločili za Slovensko narodno gledališče Maribor, Mestno gledališče ljubljansko iz Ljubljane, Mladinsko gledališče Ljubljana in Akademsko folklorno skupino France Marolt Ljubljana. Za poživitev amaterske dejavnosti v našem kraju, pa smo vključili v abonma tudi dve domači amaterski predstavi — eno za odrasle in eno za mladino.

Upamo, da bomo z izbranimi deli obiskovalce zadovoljili, saj je pri izboru sodelovalo večje število rednih abonmajskih obiskovalcev in kulturnih delavcev Hrastnika. Repertoar je širok in raznolik, zato smo skoraj prepričani, da smo izbrali prav, saj bo nudil poleg resnih dramskih del tudi obilo zabave. Tako bo res dostopen širokemu krogu obiskovalcev.

Franc Sihur

Glasilo SREČNO izdaja podjetje Zavsavski premogovniki - Trbovlje, pošta 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12.

Glasilo ureja uredniški odbor: Emil Kohne, dipl. inž. rud., Vilko Kovač, Tine Lenarčič, Metod Malovrh, dipl. inž. rud., Janez Oberžan, Anton Pikiš, Anton Šum, Miro Šuštar.

Tehniški urednik: Tine Lenarčič.
Odgovorni urednik: Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Naklada 3000 izvodov. Za člane delovne skupnosti ZPT je časopis brezplačen. Rokopisov in fotografij ne vračamo.

Tisk - grafično embalažno podjetje TIKa Trbovlje.

DOPISUJTE V SREČNO!